Julie Nadja Sainio Westh (FT)

Fra: Susanne Westhausen <sw@kooperationen.dk>
Sendt: 11. august 2016 13:26
Til: Høringer
Cc: belhvl
Emne: VS: Høringssvar - Lov om forebyggende foransstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme. J.nr. 1911- 0064.0

Kooperationen har følgende bemærkninger om forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme:

Vi finder i forhold til implementeringen af 4. Hvidvaskdirektiv i dansk lovgivning, at vi med dette nye lovforslag er vidne til en meget utilfredsstillende proces, som vi er tvunget til at være en del af.

Dels er der sket det – i forhold til 4. Hvidvaskdirektiv – at vi her i Danmark og en række andre europæiske lande har besluttet, at den nationale lovgivning skal træde i kraft allerede den 1. januar 2017, i stedet for medio 2017. Den meget korte tidsfrist gør, at der ikke er det nødvendige tidsrum til at forholde sig til og kommentere på lovforslaget, der er på 285 sider.

Dels har de seneste uheldige sager såsom Panama-sagen og en stribe påbud til Nordea gjort, at der er kommet ekstra politisk fokus på emnet. Dette har medført, at der er taget forbehold for, at der kommer korrektioner i lovgrundlaget.

Dertil kommer, at kilden, hvor vi kan finde de praktiske anvisninger – nemlig vejledningen - først vil blive udfærdiget i løbet af 2017.

Altså står vi den 1. januar 2017 med en lov, hvor de praktiske anvisninger først kommer flere måneder efter lovens ikrafttræden.

Derudover er lovforslaget sendt i høring i en sommerferieperiode, og høringsperioden er så kort, at det ikke giver mulighed for en seriøs gennemarbejdning og kommentering af lovforslag. Finanstilsynet har tillige oplyst , at implementeringen vil ske meget direktivnært.

Og så kan man allerede på nuværende tidspunkt ved en gennemlæsning af lovforslaget på 285 sider konstatere, at det på ingen måde giver de nødvendige klarheder omkring de detailspørgsmål, det er nødvendigt at få svar på. Det vil betyde, at vi vil få en retstilstand, som ikke sikrer en ensartet efterlevelse.

Kooperationen skal derfor på baggrund af ovennævnte opfordre til:

- At svarprocessen bliver længere, idet vi finder det frustrerende, at lovforslaget sendes i høring i en sommerferieperiode med en meget kort høringsfrist. En længere implementeringsproces vil også give mulighed for en grundigere vurdering af, om man inden for direktivets rammer kan tilgodese et proportionalitetsprincip i større grad. Som det er i dag bruges der en meget stor mængde ressourcer i alle pengeinstitutter på at kontrollere og følge helt almindelige lønmodtagere, mens erfaringerne har vist, at der trods alle intentioner i lovgivningen stadig er mulighed for, at der kan foregå ulovligheder eller gråzoneaktiviteter, særligt blandt de største bankers kunder, der omfatter meget store beløb. Dette illustreres f.eks. glimrende i Panama Papers.

- At arbejdet med vejledningen bliver fremskyndet og igangsat med lovforslagsprocessen. Det vil betyde, at en vejledning – der er altafgørende for en lovfortolkning – vil kunne være på plads til lovens ikrafttræden eller meget kort efter.

- At lovens ikrafttræden udskydes, som en naturlig følge af ovenstående.

Med venlig hilsen
Susanne Westhausen
Adm. Direktør

KOOPERATIONEN
Arbejdsgiver- og interesseorganisation for
kooperative og socialøkonomiske virksomheder

Susanne Westhausen
Adm. Direktør
Reventlowsgade 14
1651 København V.
T. + 45 33 55 77 30

Hvad er et kooperativ?

www.kooperationen.dk

Foreningen af Interne Revisorer
The Institute of Internal Auditors, Denmark

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø
Att.: Mette Slotved Thomsen

Vor ref. BRS
17. august 2016

Høringssvar vedrørende ny lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme

Vi takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende den nye hvidvasklov.

Indledningsvist vil vi gerne tilkendegive, at vi er positivt indstillet over for ændringerne og har bemærkninger til §8 stk. 4.

Stk. 4. Den daglige ledelse i virksomheder, som er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1-7, og som har en uafhængig revisionsfunktion, skal sikre, at den uafhængige revisionsfunktion undersøger virksomhedens overholdelse af interne politikker, procedurer og kontroller, jf. kravene i denne lov og regler udstedt i medfør heraf.

I §8 stk. 4 anføres det, at den daglige ledelse i virksomheder skal sikre, at den uafhængige revisionsfunktion undersøger virksomhedens overholdelse af interne politikker, procedurer og kontroller, jf. kravene i hvidvaskloven. Grundlæggende støtter vi, at dette er en opgave for intern revision, men vi finder formuleringen af bestemmelsen uhensigtsmæssigt af to årsager. For det første er det jf. revisionsbekendtgørelsen bestyrelsen, som har ansvaret for at etablere en intern revision. For det andet er begrebet "den uafhængig revisionsfunktion" et nyt begreb i dansk lovgivning, og funktionens ansvar og opgaver adskiller sig ikke fra den interne revisions opgaver jf. revisionsbekendtgørelsen, hvorfor det skaber forvirring at anvende et andet begreb.

Vores anbefaling er derfor at bestemmelsen ændres til:

Formand: Vicerevisionschef Kim Stormly Hansen, Nykredit, Anker Heegaardes Gade 4-6
1780 København V, Telefon 44559317, CVR nr. 73954215, e-mail Ksh@nykredit.dk

Stk. 4. Bestyrelsen i virksomheder, som er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1-7, og som har en intern revision, skal sikre, at den interne revision vurderer hvorvidt virksomhedens interne politikker, procedurer og kontroller, jf. kravene i denne lov og regler udstedt i medfør heraf, er tilrettelagt og fungerer på betryggende vis.

Hensigten med vores forslag til formulering er at præcisere, at opgaven ikke er en udvidelse af den interne revisions opgave, idet den interne revision jævnfør bilag 4 i Revisionsbekendtgørelsen er ansvarlig for vurdere, hvorvidt kontrolsystemet er tilrettelagt og fungerer på betryggende vis for alle væsentlige of risikofyldte områder i virksomheden. Dette omfatter efter vores opfattelse også hvidvaskområdet, idet det er et risikofyldt område. For at præcisere dette er vores anbefaling at anvende samme formuleringer og begreber som i Revisionsbekendtgørelsen.

Vi står meget gerne til disposition, såfremt ovenstående giver anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen

Foreningen af Intern Revisorer
p.b.v. Birgitte Rousing Svenningsen
email: brs@er.dk

Ældre Sagen

Finanstilsynet

hoeringer@ftnet.dk
kopi til belhvl@ftnet.dk

22. august 2016 · ts

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering

Ældre Sagen har modtaget høringsmaterialet vedr. ovenstående høring og har følgende bemærkninger:

En del af forslaget er baseret på, at spiludbydere omfattes af hvidvaskloven. Mens dette giver god mening for mange typer af spil, der historisk har været brugt til hvidvaskning, er det ikke relevant i forbindelse med de almennyttige lotterier, som Ældre Sagen udbyder.

Ældre Sagens lotteri er karakteriseret ved udsendelse af lotterimaterialer til navngivne medlemmer, der tilbydes at støtte organisationen ved at spille med på et selvvalgt antal lodsedler for mellem 50 og maksimalt 750 kroner fire gange om året. Gennemsnitsspilleren spiller for 200 kroner. Spillet er altså baseret på mange mindre indskud af kendte personer (medlemmer). Hovedparten af præmierne er specifikke varer/ydelser (rejser, husholdningsmaskiner, gavekort), der ikke kan indbyttes til kontanter, samt nogle få, større kontantpræmier.

Samlet set er der ingen risiko for, at denne type lotteri bliver brugt til hvidvask: chancen for et kontant udbytte er alt for lille, og det samlede mulige kontante gevinstniveau er alt for småt til at være interessant. Desuden har den enkelte deltager – der som nævnt er kendte medlemmer – kun mulighed for at deltage i fire årlige lotterier med maksimalt 750 kroner pr. gang.

Med ovenstående udtrykker vi vores enighed med den i høringsmaterialet nævnte risikovurdering, der eksplicit nævner almennyttige lotterier som én af de spilformer, der skal undtages af Skatteministeren.

Venlig hilsen

Michael Teit Nielsen
Underdirektør

Ældre Sagen
Nørregade 49
1165 København K

Tlf. 33 96 86 86
aeldresagen@aeldresagen.dk
www.aeldresagen.dk

BIQ's høringssvar på dialogmøde d. 15/8 2016

På baggrund af dialogmødet d. 15/8 2016 vedr. Lovforslag om ny Hvidvaskningslov har BIQ gjort sig de følgende overvejelser:

Internationale organisationer

§2 stk. 8 litra h) i udkastet til lovforslaget omhandler ledelsen og bestyrelsen i "internationale organisationer". Definitionen af internationale organisationer er dog sparsommeligt beskrevet og suppleret med den internationale olympiske komité som et eksempel på lovens anvendelsesområde. Det ville være nemmere og følge lovgivningen hvis denne indebar en mere rig beskrivelse af begrebet "internationale organisationer" oe. i lovforarbejdet uddybede det specifikke hensyn med inddragelsen af §2 stk. 8 litra h) i dansk lov.

Ledelse i kommunerne og kommunale forsyningsselskaber

Som det fremgår af det nuværende udkast til lovforslaget er ledelsen af kommunerne og de kommunale forsyningsselskaber på nuværende tidspunkt ikke betragtet som værende politisk eksponerede personer. Vi vil dog vurdere at disse personroller er potentielt eksponeret for økonomisk kriminalitet og herunder hvidvaskning. Derfor vurderer vi at en inddragelse af ledelsen i kommuner og kommunale forsyningsselskaber i §2 stk. 8 vil være hensigtsmæssig.

FINANSTILSYNET
JURIDISK KONTOR
ÅRHUSGADE 110
2100 KØBENHAVN Ø

SENDT ELEKTRONISK TIL:
HOERINGER@FTNET.DK
OG MED KOPI TIL:
BELHVL@FTNET.DK

22. AUGUST 2016

DIF
DANMARKS IDRÆTSFORBUND

IDRÆTTENS HUS
BRØNDBY STADION 20
2605 BRØNDBY
DANMARK

T 43 26 26 26
WWW.DIF.DK

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM FOREBYGGENDE FORANSTALTNINGER MOD HVIDVASK OG FINANSIERING AF TERRORISME (HVIDVASKLOVEN) (J.NR. 1911-0064)

DIF vil gerne takke for Finanstilsynets høringsbrev af 13. juli 2016 angående høring over udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).

Så vidt ses vil de foreslåede ændringer i reguleringen på området ikke have direkte betydning for DIF og dets specialforbund.

DIF har derfor ikke specifikke høringsbemærkninger til lovforslaget.

I forlængelse af den foreslåede ændring, hvorved spiludbydere omfattes af den generelle hvidvasklov, ønsker DIF-idrætten dog at benytte lejligheden til at understrege det generelle behov for, at også reguleringen på hvidvaskområdet er med til at sikre en effektiv indsats mod matchfixing i idrætten, hvor hvidvaskproblemstillingen også kan forekomme.

Venlig hilsen

Poul Broberg
Chef for Public Affairs, DIF

LD

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø
Att.: Karen Havers-Andersen
kan@ftnet.dk

23. august 2016
DV/anm

Høringssvar vedr. forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask

"Finanstilsynet har den 13. juli 2016 bedt om bemærkninger til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1 vedrørende lovens anvendelsesområde, at:

"Bestemmelsen viderefører med redaktionelle ændringer anvendelsesområdet for stk. 1, dog udvides anvendelsesområdet til også at omfatte udbydere af spil."

Lønmodtagernes Dyrtidsfond er i dag ikke omfattet af hvidvaskloven. Dette er præciseret i lovbemærkningerne til den nuværende hvidvasklov, hvor det fremgår:

"Som det er tilfældet for den gældende lov, omfatter lovforslaget ikke Københavns Fondsbørs, Værdipapircentralen, Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD), PBS og Dankort A/S. Karakteristisk for disse virksomheder er, at de ikke har direkte kundekontakt men optræder som formidlere for finansielle virksomheder og andre virksomheder, der er involveret i finansielle transaktioner. I det omfang disse forudsætninger ændres, således at virksomhederne får direkte kundekontakt, vil der skulle foretages en vurdering af, om virksomhederne er omfattet af lovforslaget."

Præciseringen er ikke gentaget i bemærkningerne til det fremsendte udkast til lovforslag.

Det er dog Lønmodtagernes Dyrtidsfonds forståelse, at Lønmodtagerens Dyrtidsfond er undtaget fra lovforslagets anvendelsesområde ud fra de samme principper som fremgår af bemærkningerne til den nuværende hvidvasklov, da lovforslaget alene med redaktionelle ændringer viderefører anvendelsesområdet fra den nuværende hvidvasklov (med undtagelse af udbydere af spil).

Lønmodtagernes Dyrtidsfond har i øvrigt ikke bemærkninger til det fremsendte udkast til lovforslag.

Med venlig hilsen

Dorrit Vanglo

DANSKE REVISORER
FSR

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 Østerbro
Att. hoeringer@ftnet.dk
belhvi@ftnet.dk

Den 24. august 2016

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
DK - 1306 København K

Telefon +45 3393 9191
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 9541
Konto nr. 2500102295

Udkast til ny hvidvasklov – høringssvar

Det er nødvendigt at sætte hårdt ind mod hvidvask og terrorfinansiering, der på mange måder er samfundsmæssigt skadeligt. Derfor hilser FSR – danske revisorer også et grundigt servicetjek af de nuværende regler velkommen. Med et skønnet omfang af hvidvask i omegnen af 20 milliarder, så er der god grund til at se på, hvordan bekæmpelsen af hvidvask kan ske mere effektivt. Samtidig er det dog også vigtigt at finde effektive måder til bekæmpelsen, som ikke medfører unødige administrative byrder. Det har vi flere forslag til: en bedre udnyttelse af de data, som allerede indberettes og nye hvidvask-værktøjer:

- *Nedbryd siloerne og del data på tværs af myndighederne*
- *Analysér allerede eksisterende data*
- *Stil analyseret og aggregeret data til rådighed for indberetterne*
- *Løbende rapporteringer fra SØIK om trends*
- *Etablering af et "Hvidvasknetværk", hvor indberetterne kan videndele*

Indledning
FSR – danske revisorer takker for muligheden for at komme med bemærkninger til udkast til ny hvidvasklov, som blev offentliggjort den 13. juli 2016.

Vi hilser det velkomment, at hvidvaskloven får et grundigt servicetjek for der er god grund til at have fokus på hvidvask. Hvidvask udgør en stor del af den økonomiske kriminalitet. Det er først, når udbyttet er vasket hvidt, det rigtig bliver noget værd. Det betyder omvendt, at jo sværere, det bliver at hvidvaske, jo mere falder incitamentet til at begå økonomisk kriminalitet.

Generelle bemærkninger
Den nye hvidvasklov indeholder flere elementer, som vi vurderer vil føre til flere indberetninger end i dag. Vi kan imidlertid godt være i tvivl om, hvorvidt flere indberetninger i sig selv fører til mange flere domfældelser, når der ikke i dag følges systematisk op på indberetninger og disse derfor kun efter vores opfattelse i meget få tilfælde fører til domfældelser.

Til gengæld er prisen for flere indberetninger meget høj. I udkastet fremgår, at de administrative byrder skal måles i mange hundrede millioner kr. Dette harmonerer ikke godt med regeringens ønske om at reducere de administrative byrder. Vi har derfor nogle forslag til, hvordan de nye regler kan implementeres, så de administrative byrder reduceres og bekæmpelsen af hvidvask gøres mere effektiv. Vores forslag gennemgås nedenfor.

Risikobaseret tilgang

Det fremgår af lovbemærkningerne, at hvidvaskreglerne ændres fra primært at være regelbaseret til at blive mere risikobaseret. Dette giver mulighed for, at overvågningen af kunder ændres til at være mere risikobaseret.

Det støtter FSR-danske revisorer op om. Det gælder om at rette indsatsen der hen, hvor der er noget at komme efter og ikke i forhold til virksomheder, der opfører sig ordentligt.

Det er dog også samtidigt vigtigt, at myndighederne kommer med guidelines for, hvordan det skøn, som en risikobaseret tilgang indebærer, foretages i praksis.

Det fremgår af lovbemærkninger, at "... det overlades således til erhvervslivet at identificere og håndtere risici, så disse har mulighed for at prioritere ressourcer til områder med øget risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme...".

Her er det vigtigt at pointere, at virksomheder har mulighed for at overvåge kunder, men har ikke på samme måde mulighed for at udarbejde analyser, som identificerer områder med øget risici for hvidvask. Det må være et arbejde, som de relevante myndigheder er primus motor for, og hvor det sikres, at der er en tæt og løbende dialog mellem myndighederne og det berørte erhvervsliv.

Vi har noteret os, at der er lagt op til, at tilsynsmyndighederne efter loven skal udøve et risikobaseret tilsyn og tage hensyn til det skøn, som i lovforslaget overlades til den enkelte virksomhed eller person. Dette finder vi er særdeles vigtigt for ikke at efterlade virksomhederne i en meget vanskelig situation, hvor mere faste regler erstattes med et skøn.

Udvidelsen af "politisk udsatte personer" til at omfatte danskere

Efter den nuværende hvidvasklov gælder der særlige regler for de såkaldte "politisk udsatte personer" om bl.a. formueoplysninger og overvågning. Disse regler gælder dog alene, hvis den politisk udsatte person er bosat i udlandet.

I praksis har disse regler derfor næppe haft en så stor betydning for mange revisionsvirksomheder, da de mindre og mellemstore virksomheder typisk kun har få eller inden udenlandske fysiske personer som kunder.

Dette foreslås ændret i lovudkastet jf. § 2, stk. 1, nr. 8 til også at gælde indenlandske politisk udsatte personer (fremover kaldet "politiske eksponerede personer"). Dette er en meget væsentlig udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde og må i praksis forventes at give store udfordringer.

Udvidelse af hvidvaskreglerne på dette punkt betyder, at alle revisionsvirksomheder – og andre virksomheder omfattet af hvidvaskloven - skal have procedurer til at afgøre, om deres fysiske kunder kan være en politisk eksponeret person eller en nærtstående hertil *bosat i Danmark*.

Mindre og mellemstore revisionsvirksomheder har som nævnt typisk få udenlandske fysiske personer som kunder. Det forholder sig i sagens natur helt anderledes, når bestemmelsen udvides til også at gælde indenlandske personer. Der er ingen tvivl om, at dette vil blive en relativ stor opgave for særligt SMV-revisorer, som typisk har mellem et par enkelte ansatte og op til 20-30 ansatte.

Det skønnes samtidigt, at en vedtagelse af det foreliggende udkast vil medføre administrative omstillingsomkostninger for i alt ca. 1,2 mia. kr. for virksomheder omfattet af hvidvaskloven og løbende administrative byrder for virksomhederne på ca. 225 mio. kr. En stor del af disse administrative byrder vil formodentlig kunne henføres til, at den nye hvidvasklov også kommer til at gælde indenlandske politisk udsatte personer.

FSR – danske revisorer foreslår derfor, at der stilles et værktøj til rådighed, som kan være med til at understøtte virksomhedernes muligheder for at efterleve loven på dette punkt. Der findes allerede private udbydere af lister over politisk udsatte personer, men det vil naturligvis være nødvendigt at sådanne værktøjer kvalitetssikres.

I den forbindelse skal fremhæves, at udvidelsen af personkredsen er kendetegnet ved at være offentligt ansatte, som det offentlige som arbejdsgiver har de nødvendige oplysninger om. Desuden har FSR – danske revisorer forstået, at oplysninger om "nærtstående" (§ 2, stk. 1, nr. 6) findes i CPR-registret, hvor familierelationer fremgår, men ikke noget den almindelig adgang for virksomheder giver adgang til.

De offentlige myndigheder ligger dermed inde med mange af de oplysninger, som er nødvendigt for virksomhedernes efterlevelse af reglerne.

Vi er opmærksom på, at et sådan værktøj, afhængig af hvordan det kommer til at se ud, kan virke kontroversielt, men det kunne imødegås ved fx at adgangen til værktøjet begrænses, og søgninger logges.

Alternativet er, at de enkelte virksomheder omfattet af hvidvaskloven går i gang med at "lege detektiver" eller køber oplysninger af private bureauer, som er specialiseret i at undersøge borgeres personlige forhold uden offentlig kontrol.

Begge disse fremgangsmåder giver efter vores opfattelse større betænkeligheder, fx i forhold til, på hvilken måde oplysningerne fremskaffes, og hvorvidt de er korrekte.

Vejledning

Finanstilsynet har i forhold til den gældende hvidvasklov udarbejdet en omfattende vejledning med guidelines til, hvordan reglerne bruges i praksis og indeholder diverse eksempler.

FSR – danske revisorer opfordrer til, at vejledningen hurtigst muligt opdateres, så den afspejler den nye lov. Særligt set i lyset af, at de nye regler lægger op til langt mere skønsmæssige vurderinger, og der er brug for forventningsafstemning mellem virksomheder og kontrolmyndigheder (Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen og Revisortilsynet). En sådan vejledning vil samtidig være med til at reducere omkostningerne ved erhvervslivets implementering af reglerne.

Manglende tid til implementering af de nye regler

Det fremgår, at loven forventes at træde i kraft 1. januar 2017 på trods af, at direktivet først skal være implementeret i dansk ret senest den 26. juni 2017. Selv om Kommissionen og Rådet har opfordret medlemmerne til at implementere reglerne inden udgangen af 2016, mener FSR – danske revisorer, at det er meget vigtigt, at alle de virksomheder og personer, der er omfattet af hvidvaskloven, får tilstrækkelig tid til at implementere de nye regler. Med en vedtagelse formentlig hen i december og en ikrafttræden pr. 1. januar efterlades personer og virksomheder omfattet af loven ikke megen tid til at implementere de nye regler. Der vil derfor være risiko for yderligere administrative byrder som følge af en manglende forberedelse af implementeringen.

FSR – danske revisorer vil naturligvis opfordre vores medlemmer til at starte forberedelserne i god tid, men de endelig regler foreligger selvsagt først, når lovforslaget vedtages.

FSR – danske revisorers forslag til implementering og reducering af byrder

Der bliver i dag produceret og indberettet store mængder af data, som kan være med til at afsløre hvidvask og terrorfinansiering. Alene i 2015 modtog SØIK ca. 20.000 indberetninger, fra pengeinstitutter, vekselerer og andre indberetningspligtige efter hvidvasklovgivningen.

FSR – danske revisorer har 5 forslag til, hvordan de nye regler kan implementeres, så de administrative byrder reduceres. Forslagene vil blive nærmere beskrevet og uddybet i et særligt udspil "En skærpet kamp mod hvidvask", som FSR – danske revisorer offentliggør om kort tid.

Forslagene lyder som følger:

- Nedbryd siloerne og del data på tværs af myndighederne
- Analysér allerede eksisterende data
- Stil analyseret og aggregeret data til rådighed for indberetterne
- Løbende rapporteringer fra SØIK om trends
- Etablering af et "Hvidvasknetværk", hvor indberetterne kan videndele

<u>Nedbryd siloerne og analysér data</u>
Erhvervsstyrelsen modtager hvert år over 150.000 reviderede regnskaber, som hver især indeholder mange økonomiske data. Det samme er tilfældet med selvangivelser, hvor en del er udarbejdet af revisorer. Revisorbranchen hæver i den forbindelse advarselsflaget ca. 23.500 gange om året i form af anmærkninger i regnskaberne. Herudover finder revisorerne ca. 6.500 ulovlige lån i selskaberne. Der findes i det hele taget en hel række eksempler på dataoplysninger, som i dag ikke benyttes fuld ud. Det svenske bagmandspoliti har i øvrigt påvist, at der begås mere kriminalitet i selskaber, som har fravalgt revisor og derfor ikke revideres.

Disse millionvis af økonomiske data og tusindvis af risikooplysninger, mener vi oplagt kan bruges i kampen mod hvidvask. Dette er ikke tilfældet i dag. Det er

naturligvis en forudsætning, at det sker inden for rammerne af persondataforordningen.

En af årsagerne til den manglende udnyttelse er, at disse data opbevares efter silo-princippet hos de enkelte myndigheder og ikke deles på tværs mellem myndighederne. Vores opfordring lyder: slå hul på siloerne med data og analysér dem under ét. Isoleret set er hver enkelt data om et selskab måske ikke interessant, men i kombination med andre data kan der tegne sig et helt andet billede.

Sådanne analyser vil kunne bruges til at tegne profiler af den typiske hvidvasker. Det vil være nyttigt i bagmandspolitiets efterforskning og vil kunne gøre revisorernes, bankernes m.v. indsats mere målrettet og risikobaseret. Indsatsen skal styrkes, dér hvor risikoen er størst for hvidvask, og ikke i forhold til virksomheder, der opfører sig ordentligt.

Stil analyseret data til rådighed for indberetterne

I dag går alt data fra de enkelte indberettere – pengeinstitutter, vekselkontorer, advokater, revisorer m.v. – til myndighederne. Indberetterne må ikke dele oplysningerne mellem sig, så de eneste, der har det fulde overblik, er myndighederne – Erhvervsstyrelsen, Finanstilsynet, SKAT og bagmandspolitiet (SØIK).

Det er ikke nogen særlig god udnyttelse af de mange data, som er tilgængelige. Alle data er digitalt tilgængelige, og det mener vi skal udnyttes.

Det vil således være langt bedre udnyttelse af den foreliggende data, hvis der kunne findes en model for at stille analyseret og aggregeret data til rådighed for indberetterne. Det vil gøre det lettere at se, hvad man skal se efter som eksempelvis bank eller revisor.

Løbende rapporteringer fra SØIK

Det vil endvidere være nyttigt, hvis bagmandspolitiet (SØIK) løbende rapporterer om de trends, der kan udledes af de indberetninger, som modtages. Det kunne være en væsentlig stigning af bestemte typer af transaktioner eller nye tendenser hos brancher, som kunne indikere hvidvask.

Denne tilgang kan være med til målrette efterforskningen, ligesom den nævnte profilering kan bruges til en risikobaseret kontrol. Det vil være nyttigt i

efterforskningen og kunne medvirke til, at de indberetningspligtige virksomheder véd, hvor de skal være særlige opmærksomme. Det er netop i tråd med det helt grundlæggende princip i lovudkastet, hvor arbejdet med at forhindre hvidvask fremover skal være mere risikobaseret end i dag.

Etablering af et "Hvidvasknetværk"

Vi foreslår, at der etableres et "Hvidvasknetværk", som mødes jævnligt for at videndele og drøfte aktuelle problemstillinger. Deltagerne bør være repræsentanter fra Erhvervsstyrelsen, Finanstilsynet, SKAT og bagmandspolitiet samt relevante brancheorganisationer herunder FSR – danske revisorer. En mulighed kunne også være, at relevante brancheorganisationer deltager i arbejdet i Hvidvaskforum, som i dag har de kontrollerende myndigheder som medlemmer.

Hvis der er spørgsmål til høringssvaret står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Liselotte Bang
Chefkonsulent, cand. jur.

Brian Adrian Wessel
Direktør, Fagligt Center

HÅNDVÆRKSRÅDET
for små og mellemstore virksomheder

Til Finanstilsynet
hoeringer@ftnet.dk
cc belhvl@ftnet.dk

Islands Brygge 26
Postbox 1990
2300 København S
tlf 33 93 20 00
fax 33 32 01 74
hvr@hvr.dk
hvr.dk

23. august 2016

Høringssvar til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme

Håndværksrådet anerkender behovet for at forebygge hvidvask og finansiering af terrorisme. Dog vil Håndværksrådet gerne sin udtrykke bekymring om stigende kontrol og regulering, som i sidste ende kan medføre flere administrative byrder for de små og mellemstore virksomheder. Derfor vil vi gerne appellere til, at der findes løsninger, som i videst mulig omfang efterlader færrest mulige administrative byrder til virksomheder.

Håndværksrådet stiller sig naturligvis til rådighed i forbindelse med uddybende spørgsmål eller kommentar.

Med venlig hilsen

Lars Magnus Christensen

DANSK ERHVERV
BØRSEN
DK-1217 KØBENHAVN K
WWW.DANSKERHVERV.DK

T +45 3374 6000

INFO@DANSKERHVERV.DK

Finanstilsynet
Att.: Juridisk Kontor
Århusgade 110
2100 København Ø

Sendt pr. e-mail til:
hoeringer@ftnet.dk
belhvl@ftnet.dk

24. august 2016

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

Dansk Erhverv har den 13. juli 2016 modtaget høring vedrørende udkast til forslag til ny hvidvasklov fra Finanstilsynet og har i den anledning følgende bemærkninger.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv kan tilslutte sig lovforslagets overordnede formål om tiltag, der skal styrke indsatsen mod, at kriminelle misbruger virksomheder og det finansielle system til hvidvask af penge og terrorfinansiering, samt forhindre, at den finansielle stabilitet og tilliden til det finansielle system skades som følge heraf.

Økonomiske byrder
Dansk Erhverv er dog bekymret for de økonomiske og administrative byrder, lovforslaget pålægger erhvervslivet, såvel de af lovforslaget omfattede virksomheder (banker, advokater, revisorer, fondsmæglerselskaber m.v.) som den resterende del af erhvervslivet og borgere, der er kunder hos disse virksomheder. Dansk Erhverv finder ikke, at der i alle henseender er proportionalitet i omkostningerne opvejet mod hensynet til indsatsen mod hvidvask og terrorisme.

Det angives i de almindelige bemærkninger til lovforslaget afsnit 5.1.1, at lovforslaget anslås at medføre øvrige efterlevelsesomkostninger for erhvervslivet på ca. 228 mio. kr. I afsnit 5.1.2 angives, at lovforslaget derudover anslås at medføre løbende administrative byrder for ca. 225 mio. kr. og administrative omstillingsomkostninger for ca. 1,2 mia. kr. for de ca. 15.100 virksomheder, som omfattes af lovforslaget. Det er forventeligt, at denne regning sendes videre til borgere og virksomheder.

Hertil kommer de administrative byrder og omkostninger, lovforslaget indebærer for kunder af banker, advokater m.v., som eksempelvis skal tilvejebringe information i forbindelse med en kundekendskabsprocedure. De anslåede omkostninger hertil ses ikke at være omtalt i lovforslaget, hvilket ellers havde været ønskeligt for et samlet overblik over lovforslagets økonomiske konsekvenser.

/KBM
kbm@danskerhverv.dk

-
Deres ref.: J.nr. 1911-0064
Vores ref.: SAG-2016-02149

DANSK ERHVERV

På flere områder er der tale om overimplementering af det bagvedliggende direktiv eller manglende udnyttelse af direktivets fleksibilitet. Dansk Erhverv mener, at der skal være proportionalitet mellem lovforslagets byrder og lovforslagets målsætning om at styrke indsatsen mod hvidvask og finansiering af terrorisme.

Dansk Erhverv foreslår derfor, at Finanstilsynet udarbejder en skematisk oversigt, der klart og tydeligt viser de punkter i lovforslaget, hvor der lægges op til en overimplementering, eller hvor direktivets fleksibilitet ikke udnyttes til fulde.

Det gør sig f.eks. gældende for § 10, nr. 3, om spiludbyderes kundekendskabsprocedurer, § 48, stk. 3 og 4, om offentliggørelse på virksomheders hjemmeside og den tidlige ikrafttrædelse.

Herved lettes Folketingets politikere i deres arbejde med at tage stilling til, om hvert enkelt af disse fordyrende krav er nødvendigt i kampen mod hvidvask og terrorisme. I den sammenhæng forekommer omtalen af lovforslagets forhold til EU-retten i bl.a. afsnit 8 i de almindelige bemærkninger utilstrækkelig.

Overgang til risikobaserede regler
Dansk Erhverv finder det hensigtsmæssigt, at reguleringen med lovforslaget ændres fra primært regelbaseret til at være mere risikobaseret. Herved kan virksomhederne fokusere på de egentlige risikoområder, og der skabes et mere fleksibelt system, hvor det overlades erhvervslivet at identificere og håndtere risici, prioritere ressourcer m.v.

Det er i den forbindelse vigtigt, at tilsynsmyndighederne også i praksis tager "hensyn til det skøn, som den enkelte virksomhed eller person overlades i lovforslaget", jf. lovforslagets side 38.

Specifikke bemærkninger

Særligt i forhold til udbydere af spil (§ 1, stk. 1, nr. 20, § 1, stk. 5, og § 10, nr. 3)
Generelt bemærkes, at alene spiludbydere etableret her i Danmark vil være omfattet af den danske lovgivning, mens spiludbydere, der ikke er etableret i Danmark, ikke omfattes, jf. lovbemærkningerne side 112. I det omfang lovforslaget på spilområdet implementerer strengere lovgivning i Danmark end højst nødvendigt, er der dermed en risiko for, at danske spiludbyderes konkurrenceevne forringes uden, at det nødvendigvis får en mærkbar effekt i kampen mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Der vil jo fortsat være adgang til spil hos en udenlandsk spiludbyder.

Bemærkninger til § 1, stk. 1, nr. 20
Dansk Erhverv foreslår, at en række spiltyper undtages fra lovens anvendelsesområde.

I henhold til lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 20, omfattes udbydere af spil af lovens anvendelsesområde. Dette er en implementering af direktivets artikel 2, stk. 1, litra f.

Direktivets artikel 2, stk. 2, åbner imidlertid op for, at medlemsstaterne (med undtagelse af kasino) kan undtage visse udbydere af spil helt eller delvist fra lovens anvendelsesområde. Artikel 2, stk. 2, er implementeret ved lovforslagets § 1, stk. 5, hvorefter skatteministeren (med undtagelse af kasino) kan fastsætte regler om, at loven helt eller delvist ikke finder anvendelse på visse udbydere af spil, hvor der vurderes at være en begrænset risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Der er selvsagt stor forskel på, i hvilket omfang forskellige spiltyper egner sig til hvidvask og finansiering af terrorisme. I bemærkningerne side 115 angives da også, at "Risikovurderingen vurderes at give grundlag for, at skatteministeren kan undtage udbydere af SMS-konkurrencer og managerspil..., landbaseret salg af lotterier og skrabespil..., almennyttige lotterier, lokale puljevæddemål, klasselotteri samt spil på gevinstgivende spilleautomater i spillehaller og restauranter".

Når det tilsyneladende allerede er besluttet, at en lang række spiltyper kan undtages fra hvidvasklovens anvendelsesområde, ville det være oplagt at indarbejde dette direkte i lovforslaget i stedet for at vente på, at skatteministeren fastsætter regler herom.

Samtidig bør det undersøges, i hvilket omfang øvrige spiltyper udover kasino (uden at kompromittere formålene med reglerne) egner sig til delvist at blive undtaget fra hvidvaskloven.

Bemærkninger til § 10, nr. 3
Dansk Erhverv foreslår, at § 10, nr. 3, ændres således, at kundekendskabsprocedurerne alene skal udføres, når der udbetales gevinster på 2.000 euro eller derover.

§ 10, nr. 3, implementerer direktivets artikel 11, litra d. Heraf fremgår, at medlemsstaterne skal sikre, at udbydere af spil foretager en kundekendskabsprocedure i forbindelse med "inkasseringen af gevinster, ved indsatsen eller begge dele, når de udfører transaktioner på mindst 2.000 euro".

Det er umiddelbart først ved udbetalingen, at pengene endeligt er hvidvasket, hvorfor det ikke bibringer meget til indsatsen mod hvidvask og finansiering af terrorisme, at spiludbyderne også skal foretage kundekendskabsprocedurer ved indsatsen. Samtidig vil unødvendige kundekendskabsprocedurer være til gene for alle dem, der spiller uden kriminelle intentioner.

Reglerne om kundekendskabsprocedurer generelt (§§ 10-21)
Reglerne om kundekendskabsprocedurer indebærer væsentlige administrative omkostninger for de virksomheder, der omfattes direkte af hvidvaskloven i henhold til § 1, men også for de personer og virksomheder, procedurerne skal udføres i forhold til. Reglerne skal derfor være så klare og smidige som muligt.

Dansk Erhverv foreslår, at følgende sætninger slettes fra lovbemærkninger side 146:

- "Dette betyder, at der løbende og med et passende interval skal ske kontrol af, om de oplysninger, en virksomhed eller person har om kunden, er korrekte".

- "Intervallet kan dog fastsættes ud fra en risikovurdering, og der kan differentieres mellem kunder med begrænset og øget risiko, jf. § 11, stk. 4".

De to sætninger indebærer således i realiteten en udvidelse og overimplementering af pligten til at foretage kundekendskabsprocedurer efter § 10, nr. 1, der svarer til direktivets artikel 11, litra a, og 14, stk. 5.

Kravet om, at kundekendskabsprocedurerne skal foretages "løbende og med passende interval", kan hverken genfindes i direktivet eller § 10, nr. 1. Heraf følger således, at kundekendskabsprocedurerne skal foretages, når der etableres en forretningsmæssig forbindelse, en kundes relevante omstændigheder ændrer sig og i øvrigt på passende tidspunkter i kundeforholdet.

§ 74 – overimplementering ved ikrafttrædelsesdato
Dansk Erhverv foreslår, at lovforslagets ikrafttrædelsesdato udskydes.

Der er tale om et særdeles omfattende og teknisk tungt regelsæt. Lovforslaget fylder i dets nuværende form 285 sider, hvortil kommer bekendtgørelser, vejledninger, praksis fra Finanstilsynet og domstole m.v.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft allerede den 1. januar 2017, selvom implementeringsfristen for 4. hvidvaskdirektiv først er den 26. juni 2017.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 2, at baggrunden for den tidlige implementering er, at Rådet og Kommissionen i lyset af bl.a. terrorhandlingerne i Paris i november 2015 har opfordret til implementering inden udgangen af 2016.

Om end formålet med den tidlige implementering er oplagt vigtigt at varetage, er det paradoksalt, at et regelsæt af denne størrelse og kompleksitet foreslås implementeret med så kort en frist. Særligt når der allerede gælder et omfattende regelsæt om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme.

Den endelige udformning af lovforslaget ligger først fast, når loven vedtages i Folketinget. De af lovforslaget omfattede virksomheder vil herefter ved ikrafttrædelse allerede den 1. januar 2017 have 1-2 måneder til at implementere lovforslagets bestemmelser i deres forretningsgange og over for deres kunder. Hertil kommer, at de skal afvente bekendtgørelser og vejledninger fra bl.a. Finanstilsynet, som først kan udarbejdes efter, at loven er vedtaget.

Det er en næsten umulig opgave, ikke mindst for spiludbydere, der tidligere har været underlagt et helt anderledes regime, ejendomsmæglere samt mindre advokatkontorer og revisionsvirksomheder, men også for store virksomheder, hvori regelsættet skal implementeres på en langt større skala.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for en uddybning af dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Kristian Aagaard Bach Mortensen
Advokat

INVESTERINGS FONDS BRANCHEN

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

Att.: Juridisk kontor

København, den 24. august 2016

Høringssvar til udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

Finanstilsynet har ved e-mail af 13. juli 2016 bedt om IFB's bemærkninger til udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).

Bemærkninger

IFB finder det positivt, at det gennem loven og bemærkningerne hertil bliver fastlagt, at UCITS, AIF'er, investeringsforvaltningsselskaber og forvaltere af alternative investeringsfonde kun er omfattet af forpligtelserne i loven, hvis de har direkte kunderelationer. Der er således taget tydelig stilling til, at depotbankaftaler og aftaler med samarbejdspartnere om investeringsrådgivning, porteføljeforvaltning, market making og lignende ikke anses for en direkte kunderelation omfattet af loven.

IFB kan fuldt ud tilslutte sig betragtningerne i lovbemærkningerne om, at generelt indgår investeringsforvaltningsselskaber og forvaltere af alternative investeringsfonde i Danmark ikke direkte kundeaftaler om rådgivning eller køb og salg af andele i investeringsforeninger eller alternative investeringsfonde, da disse selskaber og forvaltere typisk har indgået aftale med et eller flere pengeinstitutter om at varetage dette.

På samme måde har langt de fleste danske UCITS og danske alternative investeringsfonde indgået forvaltningsaftaler med et investeringsforvaltningsselskab eller en forvalter af alternative investeringsfonde, herunder aftaler om markedsføring af andele i investeringsforeningen eller fonden, og har derfor ikke direkte kundekontakt. Videre fremgår det, at kunderelationer er en forudsætning for, at der er risiko for, at en virksomhed kan blive udnyttet til hvidvask eller finansiering af terrorisme, og at det alene er nødvendigt, at de nævnte virksomheder omfattes af loven i det omfang, de har direkte kunderelationer.

IFB har på den baggrund ingen ændringsforslag til lovforslaget.

Såfremt I har spørgsmål eller lignende, er I naturligvis meget velkomne til at kontakte os.

Med venlig hilsen
Investeringsfondsbranchen

Nina Trolle Boldt

Amaliegade 31
DK 1256 København K
Tlf. +45 3332 2981
E-mail: info@ifb.dk
www.investering.dk

Finanstilsynet
Juridisk kontor
Århusgade 110
2100 København Ø

forsikring & pension

Høringssvar på udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme

24.08.2016

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Mads Balken Petersen
Konsulent
Dir. 41919056
mab@forsikringogpension.dk

Vores ref. MAB
Sagsnr. GES-2010-00298
DokID 375600

Forsikring & Pension takker for muligheden for at afgive bemærkninger til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme (herefter hvidvaskloven).

Generelle bemærkninger

Forsikring & Pension skal indledningsvist bemærke, at vi finder processen omkring udarbejdelsen og udsendelsen af lovforslaget uhensigtsmæssig. 4. hvidvaskdirektiv blev vedtaget i maj 2015, men lovforslaget, der implementerer det nye regelsæt, er først sendt i høring midt på sommeren 2016. Det er uhensigtsmæssigt at vente så længe med at inddrage erhvervslivet, og vi finder det yderligere kritisabelt, at høringen foregår i en periode, hvor det erfaringsmæssigt er vanskeligt at inddragekompetente selskabsrepræsentanter på en tilstrækkelig måde pga. sommerferie. Det betyder, at høringsprocessen ikke til fulde kan opfylde sit formål med en grundig involvering af de berørte parter. Konsekvenserne af mangelfuld inddragelse af erhvervslivet kan være en dårligere lovgivning, som ikke lever til op de standarder, som med rette kan forventes.

Dertil kommer, at lovforslaget med en fremrykket ikrafttrædelsesdato hastes igennem. Det medfører, at selskabernes omstillingsomkostninger forøges ganske betragteligt, mens muligheden for at indrette operationelle forretningsgange og procedurer også væsentligt forringes. Selve vedtagelsen af loven kan i absolut bedste fald forventes i 4. kvartal 2016, hvorfor den faktiske implementeringstid fra vedtagelse til ikrafttræden bliver urimelig kort. Det er afgørende, at vi kan henholde os til- og budgettere ud fra de EU-fastsatte ikrafttrædelsesdatoer. Derfor burde Finanstilsynet, i det øjeblik man blev bekendt med Kommissionens opfordring om hurtig implementering, have fremskyndet processen og inddraget erhvervslivet – fx ved undtagelsesvist at sende et lovudkast i præhøring. Forsikring & Pension finder det rigtig ærgerligt, at tiden ikke er blevet udnyttet bedre.

Indholdsmæssigt finder Forsikring & Pension generelt, at udkastet til ny hvidvasklov er rimelig fornuftigt og langt hen ad vejen afspejler reelle og væsentlige hensyn. Dertil kommer, at lovforslaget tillige overordnet set må betragtes som direktivnært, hvilket af hensyn til de danske erhvervsdrivenes konkurrencevilkår også er fornuftigt.

Forsikring & Pension er tilfreds med, at pensionsområdet gennemgående betragtes og beskrives som lavrisikoområde. Det stemmer overens med Finanstilsynets risikoanalyse af pensionssektoren, som udkom december 2015.

Vi bemærker dog, at selvom der er en yderst begrænset risiko for, at livsforsikrings- og pensionsselskaber udnyttes til hvidvask eller terrorfinansiering, vil implementeringen af lovforslaget alligevel medføre en betydelig forøgelse af administrative byrder og omkostninger i selskaberne. Selvom vi som udgangspunkt kan se et potentiale i den risikobaserede tilgang, som det nye regelsæt er baseret på, er der en betydelig omstillingsbyrde forbundet med at overgå til det nye princip. Ligeledes medfører loven nye processer, som livsforsikrings- og pensionsselskaberne skal til at håndtere og betydeligt mere manuelt arbejde.

Et eksempel på en ny proces findes i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 9, vedrørende reelle ejeres rettigheder. Det fremgår, at også potentielle rettigheder, skal tages i betragtning ved vurderingen af, om der foreligger et reelt ejerskab, ligesom selskaberne ligeledes skal tage det faktiske antal stemmer repræsenteret på generalforsamlingen med i overvejelserne om reelt ejerskab. Dette betyder i sin yderste konsekvens, at der skal gennemføres en manuel gennemgang af generalforsamlingsprotokollater, før det kan afdækkes, hvor mange og hvilke personer der har deltaget på generalforsamlingerne. Er sådant krav er både meget byrdefuldt og forekommer ikke realistisk.

Et andet eksempel er udpegelsen af et hvidvaskansvarligt direktionsmedlem, som alene underlægges en form for moralsk forpligtelse, og som i øvrigt i forvejen er ansvarlig for selskabets daglige drift jf. selskabslovens kapitel 7. Det er vanskeligt at se, hvad formålet med udpegningen er, særligt når hver ny rolle, som selskaberne skal udfylde, resulterer i yderligere omkostninger for selskaberne.

Det er gennemgående helt afgørende, at de nye hvidvaskregler administreres fleksibelt og praktisk anvendeligt.

Bemærkninger til lovforslaget

Anvendelsesområde og definitioner m.v.

§ 2, nr. 6 – Nærtstående

I bestemmelsen nævnes "livsarvinger", hvorved forstås børn, børnebørn, oldebørn mv. Bestemmelsen implementerer artikel 3, nr. 10, i 4. hvidvaskdirektiv. Direktivet nævner kun "børn". Der er tale om en overimplementering, som kan være forbundet med en stor ekstra byrde for livsforsikrings- og pensionsselskaberne. Forsikring & Pension kan pba. et dialogmøde i Finanstilsynet forstå, at der har været tale om en utilsigtet overimplementering, og at man derfor i stedet vil anvende definitionen fra direktivet, hvorved forstås "børn".

§ 2, nr. 7 - Nær samarbejdspartner

På side 118 står der i bemærkningen til § 2, nr. 7, litra a, at nære samarbejdspartnere er nogen, der er kendt for samarbejdet i offentligheden <u>eller</u> som "virksomheden" har kendskab til er nær samarbejdspartner. Det sidste led – der ikke kommer fra direktivteksten – er problematisk. Hvornår "ved" en virksomhed noget? Forsikring & Pension kan pba. dialogmødet i Finanstilsynet forstå, at Finans-

tilsynet tilsigter at anvende en mere objektiv formulering. Forsikring & Pension foreslår, at man anvender en direktivnær formulering.

§ 3 – Hvidvask

Med lovforslaget er der fokus på, at skatteunddragelse er omfattet af hvidvaskbegrebet, herunder også fsva. undersøgelses-, noterings- og underretningspligten i §§ 25-27. Det vil være hensigtsmæssigt, at der gives eksempler på og/eller vejledning til, hvorledes skatteunddragelse kan forekomme i livsforsikring eller pensionsselskaber, og dermed hvad livsforsikrings- og pensionsselskaberne skal være opmærksom på i forhold til at opdage kunders skatteunddragelse.

Risikovurdering og risikostyring

§ 7, stk. 2 – Hvidvaskansvarlig

I henhold til § 7, stk. 2, skal der udpeges en hvidvasksansvarlig, og i henhold til § 18, stk. 5, skal denne person orienteres inden udbetaling til en begunstiget, hvis personen er en PEP. Betyder det fx, at virksomheden ikke kan gennemføre udbetalingen, hvis den ansvarlige er på ferie? Eller kan sagsbehandleren nøjes med at sende en mail til den ansvarlige, selvom vedkommende er bekendt med, at den ikke bliver læst? Formuleringen i direktivets art. 21 er mere fleksibel, i det det blot er den øverste ledelse, der skal underrettes. Tilsvarende formulering bør anvendes i lovforslaget.

§ 7, stk. 3 – Undtagelse fra risikovurdering

Det fremgår af bemærkningerne til § 7, stk. 3, sidste afsnit, at Erhvervs- og Vækstministeren kan undtage visse typer af virksomheder fra kravene om risikovurdering i § 7, stk. 1 og 2. Som eksempel nævnes obligatoriske arbejdsmarkedspensionsordninger. Forsikring & Pension foreslår, at denne undtagelse anvendes netop ift. obligatoriske pensionsordninger oprettet som led i ansættelsesforholdet (både firma- og overenskomstaftale), hvor risikoen for at selskabet misbruges til hvidvask eller terrorfinansiering er nærmest ikke eksisterende. Den meget begrænsede risiko var netop hensynet bag undtagelsen fra kravene om legitimation m.v. i den nuværende hvidvasklovs § 20, hvilket tillige understøttes af Finanstilsynets risikoanalyse af livsforsikrings- og pensionsselskaberne fra 2015, hvoraf det fremgår at:

"Generelt vurderes der at være meget lav risiko for, at obligatoriske pensionsordninger oprettet som led i ansættelsesforholdet kan anvendes til hvidvask. Dette billede ændres ikke, selvom ordningen giver muligheder for supplerende frivillige indbetalinger, hvilket primært kan begrundes med beskatningsmæssige forhold."

Også risikoen for, at der kan ske finansiering af terrorisme ved forsikrings- og pensionsprodukter er, ifølge risikoanalysen, meget lav.

Tilsvarende fremgår det i SØIKs analyse fra 2015, at

"Hvidvasksekretariatet er ikke bekendt med tilfælde, hvor livsforsikringsselskaber og pensionskasser er blevet udnyttet til hvidvaskaktiviteter i Danmark. Attraktiviteten for kriminelle aktører ved at benytte livsforsikrings- og pensionsordninger til hvidvask i Danmark nedsættes betragteligt af det forhold, at udbetalinger ikke kan unddrages beskatning - da det altid er pensionsselskabet – og aldrig den skattepligtige kunde selv – som administrerer og eksekverer skatte-

lovgivningen på kundens vegne. Samtidig udløser udbetalinger før tid en beskatning på 60 % af det udbetalte beløb. Dernæst er alle forsikringstagere identificeret via cpr-nummer, hvilket begrænser muligheden for at agere anonymt, alle indbetalinger til danske livsforsikrings- og pensionsordninger sker endvidere fra konti i anerkendte pengeinstitutter og indberettes til skattemyndighederne mindst en gang årligt og op imod ni ud af 10 ordninger administreres af forsikringstagerens arbejdsgiver, der blandt andet fastsætter størrelsen af pensionsbidraget, og ikke af forsikringstageren selv. På den baggrund vurderes risikoen for hvidvask ved brug af livsforsikringsselskaber og pensionskasser som lav."

På den baggrund opfordrer Forsikring & Pension til, at undtagelsen i § 7, stk. 3, udnyttes for obligatoriske pensionsprodukter oprettet som led i et ansættelsesforhold. Selskaberne skal ikke afholde unødvendige og meget væsentlige omkostninger for den pågældende type af produkter, hvor risikoen for, at de benyttes til hvidvask af udbytte og/eller finansiering af terrorisme stort set ikke er eksisterende.

Det er helt afgørende, at undtagelsen udnyttes hurtigst muligt, og helst således at den kan træde i kraft sammen med lovforslaget. Det er økonomisk mest fornuftigt, at selskaberne undgår at etablere systemer til opfyldelse af pligter i loven, som de alligevel undtages fra kort efter ikrafttræden.

Kan en bekendtgørelse ikke nå at udstedes i umiddelbar forlængelse af vedtagelse af loven, vil en tilkendegivelse af, at undtagelsen vil blive udnyttet, evt. kunne spare selskaberne for at igangsætte teknisk udviklingsarbejde. I stedet kan selskaberne i en kortere mellemliggende periode anvende mere manuelle processer indtil bekendtgørelsen er på plads.

Det bør endvidere beskrives, hvorledes samspillet mellem lovens §§ 7-9, 14 og 18 er for virksomheder, som eventuelt undtages fra kravene i § 7, stk. 1 og 2, jf. en udnyttelse af hjemlen i § 7, stk. 3.

§ 8, stk. 2

Forsikring & Pension mener, at der bør være en stringent anvendelse af begreber om politikker og forretningsgange på tværs af regelsæt, især taget bekendtgørelsen om ledelse og styring af forsikringsselskaber m.v. i betragtning. Vi finder det uhensigtsmæssigt, at et nyt udefineret begreb som "interne politikker" anvendes i § 8, stk. 2. Er der tale om et papir, der godkendes af den daglige ledelse, bør begrebet "forretningsgang" anvendes, da "politikker" typisk kun godkendes på bestyrelsesniveau. De gængse nuancer mellem politikker og forretningsgange, herunder på hvilket niveau de almindeligvis godkendes, bør opretholdes i hvidvaskloven og således ensrettes på tværs af de forskellige regelsæt.

Det er umiddelbart vores opfattelse, at der er tale om en utilsigtet differentiering, som skyldes en mindre hensigtsmæssig oversættelse af direktivteksten til dansk. Kan begrebet forretningsgang ikke anvendes, bør det som minimum anføres i bemærkningerne, at "den interne politik" godkendes af den daglige ledelse.

§ 8, stk. 4

Forsikring & Pension mener, at det, for at sikre ensretning med anden lovgivning, bør præciseres, at hvidvask ikke er en opgave for internal audit funktionen.

§ 9 - Koncerner

Det fremgår af bemærkningerne til § 9, at der skal udfærdiges politikker for databeskyttelse ved udveksling inden for koncerner. Det følger af bemærkningerne, at politikerne bl.a. skal gælde for "enheder hvori... besidder en kapitalinteresse". Forsikring & Pension mener, at der er tale om en for bred definition, der kan omfatte samtlige investeringsobjekter. Der bør fastsættes nogle grænser for ejerandel eller tilsvarende.

Kundekendskabsprocedurer

§ 10, nr. 1 - Virksomhedskunder

Forsikring & Pension bemærker, at omfattede virksomheder i medfør af § 10, nr. 1, er forpligtet til løbende at indhente oplysninger om ændringer i en virksomhedskundes ejer- og kontrolstruktur, hvis kundens relevante omstændigheder ændrer sig og i øvrigt på passende tidspunkter i kundeforholdet. En sådan procedure vil altid være manuel og forsikringstiden kan nemt strække sig over en længere årrække. Forsikring & Pension forstår formuleringen i lovens § 10, nr. 1 således, at omfattede livsforsikrings- og pensionsselskaber ikke af egen drift, løbende skal kontrollere ejerkredsen af en juridisk person, medmindre der opstår en konkret grund til at formode, at der er sket ændringer i ejerkredsen. Det vil vi gerne have bekræftet.

§ 11 – Den forsikrede

Vedrørende kundekendskabsprocedurer i distanceforhold er det ikke altid muligt at indgå aftaler på nettet med samtidig "øjenkontakt" med kunden. Det bør konkretiseres, hvilke alternativer der kan anvendes i forhold til at fastslå identiteten på kunden. Fx om den ekstraordinære kontrol vil kunne bestå i automatisk og løbende samkøring med CPR samt et krav om, at indbetaling sker via bankkonto.

Stk. 1, litra c jf. litra a:

Vi læser bestemmelsen således, at fødselsdato er en central identifikationsoplysning vedrørende fysiske personer. I forbindelse med identifikation af en virksomhedskundes reelle ejer bør Finanstilsynet dog være opmærksom på, hvilke oplysninger det rent faktisk er muligt at indhente via CVR. Fx. Vil det ikke være muligt at fastslå fødselsdato på en reel ejer af virksomhedskunden, da dette ikke fremgår af CVR. Det bør derfor være muligt at fastslå identitet af en reel ejer på baggrund af andre kombinationer af data, som er tilgængelige uden kontakt til vedkommende person. Det er vores opfattelse, at dette vil kunne rummes indenfor direktivets rammer. En kombinationsmulighed kunne eksempelvis være navn og adresse.

Overvågning

Det følger af bemærkningerne på side 155 til § 11, at "[i] hovedparten af større virksomheder, herunder finansielle virksomheder og udbydere af spil, vil en overvågning kræve en effektiv it-systemløsning på grund af omfanget af kunder og transaktioner". Forsikring & Pension er enig i, at IT-systemer i nogle tilfælde

kan være med til at understøtte overvågningen af større mængder kunder og transaktioner. Vi mener imidlertid, at formuleringen i bemærkningerne antyder, at for virksomheder af en vis størrelse er IT-løsninger det eneste effektive. Det er unødigt restriktivt. Så længe en valgt løsning er egnet til overvågning, bør det være op til virksomhederne selv at tilrettelægge formen. Vi mener derfor, at sætningen bør udgå.

§ 11, stk. 2

Det følger af bemærkninger til § 11, stk. 2 på side 151, at der skal foretages kontrol af kundernes identitetsoplysninger, og at denne kontrol kan være forskellig afhængig af, om kunden er fysisk fremmødt eller ej. Det følger yderligere af bemærkningerne, at det må afgøres på baggrund af en konkret vurdering, hvor meget dokumentation, der skal foreligge, for at der er tale om en tilstrækkelig kontrol af kundens identitetsoplysninger.

Forsikring & Pension bemærker, at hovedparten af pensionsordninger – fx obligatoriske pensioner i et ansættelsesforhold - etableres uden kundens fysiske fremmøde, dog uden at dette forøger risikoen for hvidvask eller terrorfinansiering. Det er altid muligt at identificere kunden entydigt i sådanne ordninger. Livsforsikrings- eller pensionsselskabet foretager en samkørsel mellem navn og CPR-registeret og udbetalingen sker typisk til kundens NemKonto. Selskabet vil i situationer, hvor kunden ikke ønsker, at der skal ske udbetaling til NemKonto, være nødt til at sikre sig yderligere dokumentation fra kunden, for at kunne udbetale med frigørende virkning. Derfor bør bemærkningerne formuleres således, at manglende fysisk fremmøde blot er et risikoelement, der indgår i vurderingen, men at det ikke automatisk udløser krav om en skærpet kundekendskabsprocedure på et lavrisikoprodukt som en obligatorisk pension.

Forsikring & Pension ser gerne, at følgende eksempel indarbejdes i bemærkningerne:

"I det omfang kunder i obligatoriske pensionsordninger oprettet i ansættelsesforhold med almindelig risiko allerede er identificeret ved CPR-nummer, er der som udgangspunkt ikke behov for at identificere disse kunder yderligere. Herunder skal der ikke, hvis ikke andet tilsiger det, indhentes billedlegitimation i forbindelse med udbetaling. Dette gælder også, selvom der ikke har været personligt fremmøde i forbindelse med etablering af ordningen."

Det bemærkes i øvrigt, at der er behov for fleksibilitet ift. lovforslagets bilag II vedrørende ordninger med begrænset genkøb. Mange offentlige pensionsordninger giver ret til genkøb, hvis ordningen er mindre end et meget begrænset beløb. Det forekommer uhensigtsmæssigt, at dette særlige vilkår for nogen offentlige ordninger, som vedrør genkøb på beløb < 30.000 kr., skal medføre en forøget risiko.

§ 12 - Oplysninger om den begunstigede

Det følger af lovforslaget, at oplysningerne om den eller de begunstigede skal indhentes ved forsikringsaftalens indgåelse (se s. 159). Den begunstigede kan dog ændres med tiden (f.eks. ved skilsmisse), og det vil først være relevant - også i hvidvask sammenhæng - at kende den begunstigedes identitet på tidspunktet for dødsfaldet og dermed udbetalingen. Det bør derfor præciseres, at livsforsikrings- og pensionsselskaberne ikke skal kende identiteten på en person

der er indsat som begunstiget på tegningstidspunktet eller løbende i forsikringstiden. Den entydige identifikation skal foreligge inden udbetaling sker.

Dette er efter Forsikring & Pensions opfattelse i overensstemmelse med direktivets art. 13, stk. 5. Finanstilsynet bør være opmærksomt på, at man ved den nuværende formulering i § 12 foretager en overimplementering af direktivet.

§ 14

Det følger af lovforslagets § 14, stk. 4, at en konsekvens af kundens manglende vilje til legitimering kan være, at kundeforholdet må afvikles. Der kan være en række tilfælde, hvor et kundeforhold ikke bare kan opsiges, fx hvis kunden har en firmapensionsordning.

Forsikring & Pension efterspørger en tilkendegivelse i bemærkninger af hvilke konsekvenser, det skal have, hvis et livsforsikrings- eller pensionsselskab må afvikle kundeforholdet. Det synes kontraproduktivt i forhold til lovens formål, hvis en pensionsaftale opsiges og det opsparede beløb udbetales til den berettigede før tid. Men er det fx tilstrækkeligt at afvise modtagelse af nye penge til en ordning. Eller er det en mulighed, at allerede foretagne indbetalinger deponeres, indtil identifikationskravet er opfyldt tilstrækkeligt.

§ 15

Det følger af bestemmelsen, at omfattede virksomheder inden etablering af en forretningsmæssig forbindelse med eller gennemførelse af en transaktion for fysiske personer, skal informere kunden om de regler, der gælder for behandling af personoplysninger med henblik på forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme. For pensionsordninger, særligt pensionsordninger oprettet som led i et ansættelsesforhold, er det almindelig praksis, at kunden først modtager informationsmateriale og vilkår, når den første indbetaling er foretaget. Livsforsikrings- eller pensionsselskabet har forud for kundens første indbetaling ikke kontakt med eller kendskab til kunden, og dermed heller ikke mulighed for at orientere om selskabets behandling af personoplysninger. Forsikring & Pension henstiller til, at det i bemærkningerne præciseres, at livsforsikrings- og pensionsselskaberne med denne praksis overholder oplysningsforpligtelsen.

§ 18 – Identifikation og overvågning af politisk eksponerede personer og deres nærmeste

Med lovforslaget pålægges omfattede virksomheder at identificere og løbende overvåge politiske eksponerede personer (PEPs). PEPs-begrebet udvides med 4. hvidvaskdirektiv til også at omfatte nationale personer.

Det er Forsikring & Pensions opfattelse, at det er afgørende for en effektiv PEPs overvågning, at der etableres et offentligt register, som forpligtede virksomheder kan anvende. Det vil være ekstremt omkostningskrævende, hvis forpligtede enheder hver især selv skal etablere og vedligeholde et sådant register. Set i lyset af, hvor vigtigt det er, ud fra samfundsmæssigt synspunkt, at alle er med til at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering, så forekommer det ikke effektivt, at netop overvågningen af PEPs skal håndteres decentralt i såvel store som små virksomheder.

Forsikring & Pension vil opfordre regeringen til at tage initiativ til at oprette et nationalt register over PEPs og ikke gennemføre lovgivning, der medfører, at en

så central og omkostningskrævende opgave skal løses lokalt i samtlige virksomheder omfattet af hvidvaskloven.

Forsikring & Pension er bekendt med, at der findes private udbydere, som arbejder med indsamling og udbud af data vedr. PEPs. Dette medfører dog en række betænkeligheder.

For det første er vi særligt bekymret over, om de private udbydere evner at leve op til krav om datakvalitet m.v.

For det andet vil livsforsikrings- og pensionsselskabernes undersøgelse af, hvorvidt kunden er PEP hos en privat udbyder enten betyde, at pensionsleverandøren skal sende hele sin kundedatabase til udbyderen, eller at udbyderen skal sende hele listen over PEPs til pensionsleverandøren, for at der kan køres et match mellem de to databaser.

Vi ønsker på den baggrund Finanstilsynets vurdering af, om en sådan videregivelse af oplysninger er i overensstemmelse med reglerne i lov om finansiel virksomhed kapitel 9, herunder om videregivelse uden samtykke fra den enkelte kunde vil være i overensstemmelse med reglerne. Vi vil også gerne vide, om der fx må sendes CPR-numre med, da det kan være vanskeligt at foretage en entydig identifikation uden brug af CPR-nummer, og da det kan påføre pensionsleverandørerne betydelige ekstraomkostninger, hvis der ikke må anvendes CPR-nummer.

For det tredje gælder det for eksisterende indenlandske kunder, at identifikationsoplysninger ikke er indsamlet med det formål at foretage en undersøgelse af, om kunderne er omfattet af PEP-begrebet. Da et PEP-tjek i privat PEP-register ikke er lovhjemlet, ønsker vi Finanstilsynets vurdering af, om der vil være tale om en lovlig behandling af oplysningerne, jf. databeskyttelsesforordningens art. 6, stk. 4 (anvendelse af oplysninger til et andet formål end det oplysningerne oprindeligt blev indhentet til). Vi hører endvidere gerne, om en sådan videregivelse kræver forudgående orientering af den enkelte kunde, jf. punkt 61 i præamblen til databeskyttelsesforordningen.

§ 18, stk. 2

Det følger af bestemmelsen, at virksomheden skal have tilstrækkelige foranstaltninger til at fastslå oprindelsen af midlerne og formuen, der er omfattet af forretningsforbindelsen. Finanstilsynet bør præcisere i bemærkningerne, at dette ikke indebærer, at livsforsikrings- og pensionsselskaber skal til at undersøge om den indbetalende virksomhed, fx en bager, rent faktisk har tjent sine penge ved at sælge brød.

Det følger på s. 99 i bemærkningerne, at PEPs fremover "i langt højere grad end tidligere vil blive anmodet om yderligere oplysninger". Forsikring & Pension forstår det således, at PEPS skal på en observationsliste, og hvis der er noget mistænkeligt, eller uforklarligt, skal dette undersøges nærmere. Derimod skal normale, sædvanlige indbetalinger på almindelige ordninger ikke udløse yderligere undersøgelsespligt. Det vil vi gerne bede Finanstilsynet bekræfte.

§ 23 – Bistand fra tredjemand

Det er uklart, hvordan samspillet mellem reglerne omkring videregivelse af oplysninger og § 23 i lovforslaget omkring bistand fra tredjemand (når tredjemand er en koncernforbunden part) er. Det bør præciseres, om virksomheder kan overlade det til en anden virksomhed i koncernen at sørge for legitimation af kunder – uanset sædvanlige samtykkeregler.

I bemærkningerne til § 22 (bistand fra tredjemand som ikke er et koncernselskab) fremgår det, at virksomheder skal iagttage persondataloven samt anden særlovgivning (s.176). Ligeledes fremgår det i bemærkningerne til § 38, stk. 6 (s. 211), at videregivelsen skal være berettiget i medfør af de særlige regler der gælder for finansielle virksomheder.

Dette fremgår ikke i bemærkningerne til § 23. Med tanke på at bestemmelsen er ny i forhold til den nuværende lov, er det uklart, hvor vidtgående bestemmelsen er fx i tilfælde, hvor pensionsselskabet er ejet af en bank. Medfører bestemmelsen, at i de tilfælde, hvor kunden både er kunde i banken og pensionsselskabet, at pensionsselskabet kan forlade sig på bankens legitimation af kunden? Må denne udveksling ske uden kunden har givet samtykke – eller skal der slet ikke ske udveksling af oplysninger?

§ 30 – Opbevaring af indhentede oplysninger

Det vil være hensigtsmæssigt, hvis det af loven fremgår klart, at oplysninger kan beholdes udover de 5 år, hvis det er for at forsvare eller afvise retskrav i forholdet med den enkelte kunde – eksempelvis i forbindelse med krav om forsikringsydelser, hvor en skade opstået i forsikringstiden først viser sig efter kundeforholdets ophør.

§ 38 - Udveksling af kundeoplysning

Det bør præciseres, hvordan livsforsikrings- og pensionsselskaber i praksis skal forholde sig i forbindelse med udveksling af kundeoplysninger ved overlap mellem hvidvaskloven, persondataloven og reglerne i lov om finansiel virksomhed om videregivelse af fortrolige oplysninger.

§§ 46 ff. – Offentliggørelse

Forsikring & Pension anerkender Finanstilsynets argumentation om, at det kan være hensigtsmæssigt at have ens retningslinjer for offentliggørelse på tværs af de forskellige regelsæt for finansielle virksomheder. Forsikring & Pension bemærker dog, at hele Solvens II regimet er meget nyt, og at vi fortsat har til gode at se de fulde Solvens II inspektioner. Det forekommer derfor uklart, hvilket niveau for offentliggørelse der er tiltænkt.

Dertil kommer, at Forsikring & Pension har svært ved at se argumentation for, at de udvidede offentliggørelsesbestemmelser alene skal finde anvendelse for finansielle virksomheder og ikke alle virksomheder, som er omfattet af hvidvaskloven. Forsikring & Pension bemærker endvidere, at det kan være uhensigtsmæssigt i en global sammenhæng, at danske virksomheder, som loven er opbygget pt. bevidst udstilles som værende dårligere til at overholde hvidvaskreglerne end tilsvarende udenlandske virksomheder.

På den baggrund opfordrer Forsikring & Pension til, at Finanstilsynet i stedet holder sig til de rammer, som direktivet fastsætter.

Forsikring & Pension bemærker, at i sager hvor Finanstilsynet har offentliggjort en beslutning om at overgive en sag til politimæssig efterforskning, og sagen afsluttes ved påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller afsigelse af frifindende dom, offentliggør Finanstilsynet alene på foranledning af den fysiske eller juridiske person, som sagen vedrører, en berigtigelse. Idet Finanstilsynet som anmelder af forholdet og formodentlig via sit samarbejde med anklagemyndigheden får oplysninger om, at sagen er afsluttet ved påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller afsigelse af frifindende dom, bør Finanstilsynet være forpligtet til at berigtige eller slette beslutningen om at overgive sagen til politimæssig efterforskning fra Finanstilsynets hjemmeside af egen drift.

Med venlig hilsen

Mads Balken Petersen

ISOBRO

Finanstilsynet
Juridisk kontor
Århusgade 110
2100 København Ø
Pr. e-mail: hoeringer@ftnet.dk; belhvl@ftnet.dk

Frederiksberg, den 24. august 2016

Høring over forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

ISOBRO har med tak modtaget høringsskrivelse af 13. juli 2016 vedrørende forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).

ISOBRO bilfalder, at almennyttige foreninger, der ikke udøver erhvervsmæssig aktivitet, ikke vil blive omfattet af lovforslaget.

Det synes imidlertid ikke klart, hvilke aktiviteter der konkret tænkes på i de tilfælde, hvor almennyttige foreninger udbyder spil i et omfang, som kan karakteriseres som en erhvervsmæssig aktivitet. Vi ønsker derfor præciseret hvorved forstås "erhvervsmæssig aktivitet".

Det fremgår af lovforslaget, at skatteministeren får mulighed for at undtage udbydere af SMS-konkurrencer og managerspil udbudt i henhold til 1-årige begrænsede tilladelser givet i henhold til § 42, stk. 4 og 5 i lov om spil, landbaseret salg af lotterier og skrabespil udbudt efter § 6 i lov om spil, almennyttige lotterier, lokale puljeværddemål, klasselotteri samt spil på gevinstgivende spilleautomater i spillehaller og restauranter.

En række af ISOBROs medlemsorganisationer udbyder almennyttige lotterier, og det vil være byrdefuldt og for os at se unødvendigt at lade sådanne spiludbydere omfatte af hvidvaskloven. Vi ser derfor frem til, at skatteministeren gør brug af den foreliggende bemyndigelse til at fastsætte undtagelser på dette spilområde, som, vi vurderer, har en meget lav risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme. Vi ser således frem til at modtage forslaget til bekendtgørelse om disse undtagelsesbestemmelser, som skatteministeriet ifølge høringsbrevet påtænker at udsende først på efteråret.

Med venlig hilsen
ISOBRO

Robert Hinnerskov
Generalsekretær

Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation
Peter Bangs Vej 1, 5. – 2000 Frederiksberg
Tlf. 38 38 46 80 - Fax. 38 38 46 89 - E-mail isobro@isobro.dk

Finanstilsynet
Juridisk kontor
Århusgade 110
2100 København Ø

hoeringer@ftnet.dk
belhvl@ftnet.dk

Dato: 24. august 2016

Forslag til lov om ændring af lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

Den danske Fondsmæglerforening har modtaget Finanstilsynets høring af 13. juli 2016 vedrørende ovennævnte lovforslag. Foreningen skal i den forbindelse kvittere for, at der er givet en relativt lang høringsfrist på knap halvanden måned.

Fondsmæglerforeningen støtter generelt tiltag, der styrker indsatsen mod, at kriminelle misbruger danske virksomheder og det finansielle system til hvidvask af penge og terrorfinansiering, og at forhindre, at den finansielle stabilitet og tilliden til det finansielle system skades som følge af misbrug af finansielle institutioner til hvidvask og finansiering af terrorisme.

Implementeringen af EU-regler bør dog i den forbindelse, i overensstemmelse med regeringens politik, ske på en så afbalanceret og hensigtsmæssigt måde som muligt.

Fondsmæglerforeningen har derfor med tilfredshed noteret, at lovforslaget "som udgangspunkt [er] udtryk for direktivnær gennemførelse" af 4. hvidvaskdirektiv, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 8. Som også angivet i lovbemærkningerne side 100 lægges der dog på en række punkter op til en overimplementering af direktivets regler.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
Af lovforslagets afsnit 5 om økonomiske og administrative byrder for erhvervslivet fremgår, at det anslås, at lovforslaget får økonomiske konsekvenser i form af øvrige efterlevelsesomkostninger for erhvervslivet på 228.000.000 kr. og administrative konsekvenser i form af løbende administrative byrder for ca. 255.000.000 kr. samt administrative omstillingsomkostninger for ca. 1,2 mia. kr. for de af loven omfattede virksomheder.

Den danske Fondsmæglerforening

Børsen
1217 København k
Telefon 3374 6000
Telefax 3374 6001
www.fondsmaeglerforeningen.dk
info@fondsmaeglerforeningen.dk

FONDSMÆGLER FORENINGEN

I dette lys finder Fondsmæglerforeningen, at Folketinget bør gøre sit ypperste for at begrænse de byrder, lovforslaget medfører for virksomheder omfattet af lovforslaget – og i sidste ende disses kunder.

Foreningen foreslår derfor, at Finanstilsynet – som supplement til de mere generelle bemærkninger om lovforslagets forhold til EU-retten – til brug for Folketingets behandling af lovforslaget udarbejder en specifik oversigt over de bestemmelser i lovforslaget, der medfører en overimplementering af direktivet, eller hvor lovforslaget ikke udnytter den fleksibilitet, som direktivet tillader. Herved lettes Folketingets politikeres arbejde med at vurdere, hvilke krav i loven, der er strengt nødvendige i kampen mod hvidvask og terrorisme, og hvilke, der kan undværes.

Risikobaserede regler
Fondsmæglerforeningen støtter, at reglerne med lovforslaget ændres til at være mere risikobaserede, hvorved rammerne for et mere fleksibelt system sættes, således at bl.a. foreningens medlemmer får mulighed for at fokusere indsatsen mod de egentlige risikoområder. Det risikobaserede system indebærer samtidig, at "tilsynsmyndighederne efter loven skal udøve et risikobaseret tilsyn", hvor der "skal tages hensyn til det skøn, som den enkelte virksomhed eller person overlades i lovforslaget", jf. lovforslagets side 38.

Foreningen forventer på baggrund af denne meget klare udmelding, at tilsynet også i praksis overlader et rimeligt skøn til de af loven omfattede virksomheder.

Vejledninger
Finanstilsynet har udarbejdet en vejledning om den gældende hvidvasklov.

Fondsmæglerforeningen foreslår, at Finanstilsynet hurtigst muligt efter vedtagelsen af loven i Folketinget opdaterer vejledningen, så den afspejler den nye lov. Dette vil hjælpe med forventningsafstemningen i forholdet mellem virksomheder og tilsynsmyndigheder, ligesom det vil reducere usikkerheden omkring anvendelsen af de nye regler (særligt i forhold til overgangen til risikobaserede regler) og dermed virksomhedernes omkostninger.

Lovforslagets enkelte bestemmelser

§ 10 - Uhensigtsmæssig formulering i lovbemærkningerne side 145

Ændringsforslag: Sætningen, "Virksomheden eller personen skal være overbevist om, at kunden er den, som kunden udgiver sig for at være", skal udgå.

Baggrund for ændringsforslag: Af bemærkningerne side 145 fremgår i relation til

kundekendskabsprocedurerne, at "Virksomheden eller personen skal være overbevist om, at kunden er den, som kunden udgiver sig for at være. Der må derved ikke være omstændigheder, der kan give anledning til tvivl om kundens identitet".

Umiddelbart er citatet ét krav, idet anden sætning anføres at være en uddybning/eksemplificering af første. De to sætninger kan dog let indebære, at der reelt bliver tale om et dobbelt krav, idet begrebet "overbevist om" i modsætning til "give anledning til tvivl" har et særdeles subjektive præg. Dette er ikke hensigtsmæssigt.

§§ 10-21 – Generelt om kundekendskabsprocedurer

Reglerne om kundekendskabsprocedurer er væsentlige, idet fondsmæglerselskaber, advokatkontorer m.v. vil have væsentlige omkostninger forbundet med at udføre procedurerne.

Det bør derfor tilsigtes, at reglerne er så klare og smidige som muligt, og direktivet ikke overimplementeres i forhold til kundekendskabsprocedurerne.

§ 10, nr. 1 – tilsyneladende overimplementering i lovbemærkningerne side 146

Ændringsforslag: Følgende sætninger fjernes fra lovbemærkninger side 146:

- "Dette betyder, at der løbende og med et passende interval skal ske kontrol af, om de oplysninger, en virksomhed eller person har om kunden, er korrekte".
- "Intervallet kan dog fastsættes ud fra en risikovurdering, og der kan differentieres mellem kunder med begrænset og øget risiko, jf. § 11, stk. 4".

Baggrund for ændringsforslag: De to sætninger risikerer efter foreningens opfattelse at indebærer en udvidelse og overimplementering af pligten til at foretage kundekendskabsprocedurer efter § 10, nr. 1

Kravet efter § 10, nr. 1, er, at kundekendskabsprocedurerne skal foretages, når der etableres en forretningsmæssig forbindelse, en kundes relevante omstændigheder ændrer sig og i øvrigt på passende tidspunkter i kundeforholdet. At kundekendskabs-procedurerne samtidig skal foretages "løbende og med passende interval" kan hverken genfindes i § 10, nr. 1, eller de bagvedliggende regler i direktivet.

§ 11, stk. 1, nr. 1, litra c - Uhensigtsmæssigt, at Erhvervsstyrelsens virksomhedsregister ikke er tilstrækkeligt

Ændringsforslag: Bemærkningerne side 150 tilpasses, således at virksomheder ved kundekendskabsprocedurer efter § 11, stk. 1, nr. 1, litra c, kan nøjes med at henholde sig til Erhvervsstyrelsens virksomhedsregister.

Baggrund for ændringsforslag: En kontrol af Erhvervsstyrelsens register over juridiske

personers reelle ejere skal være tilstrækkelig. Herved undgås, at virksomhederne hver gang, de anvender Erhvervsstyrelsens register, samtidig skal foretage en risikovurdering af, om dette er tilstrækkeligt i det konkrete kundeforhold.

§ 48 – overimplementering ved regler om offentliggørelse

Ændringsforslag: Reglerne om virksomheders offentliggørelsespligt fjernes fra lovforslaget.

Baggrund for ændringsforslag: Det angives i bemærkningerne til § 48, at bestemmelsen gennemfører artikel 59, stk. 1 og stk. 2, litra a, samt artikel 60 i 4. hvidvaskdirektiv.

§ 48, stk. 3 og 4, pålægger virksomheder omfattet af Finanstilsynets tilsyn at offentliggøre visse reaktioner på virksomhedens hjemmeside efter nærmere fastsatte regler. Samtidig vil der ske offentliggørelse på Finanstilsynets hjemmeside.

Det forhold, at virksomhederne pålægges at offentliggøre oplysninger på deres hjemmeside, er en klar overimplementering af direktivets bestemmelser, hvad Finanstilsynet da heller ikke lagde skjul på i forbindelse med dialogmøde om den nye hvidvasklov hos Finanstilsynet den 15. august 2016.

Det kan undre, at Finanstilsynet og Erhvervs- og Vækstministeren mener, at der behov for en "ekstra" offentliggørelse og dermed administrativ byrde, når oplysningerne allerede vil fremgå af Finanstilsynets hjemmeside, som flittigt benyttes af bl.a. journalister til omtale af afgørelser på området.

§ 74 – ikrafttrædelsesdato

Ændringsforslag 1: Ikrafttrædelsesdatoen udskydes.

Ændringsforslag 2: Det skal i lovbemærkningerne angives, at tilsynsmyndighederne i særlige tilfælde kan tage hensyn til regelsættets kompleksitet i forbindelse med deres tilsyn i perioden umiddelbart efter lovens ikrafttrædelse.

Baggrund for ændringsforslagene: Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2017, selvom implementeringsfristen først er den 26. juni 2017.

Baggrunden herfor er ifølge de almindelige bemærkninger afsnit 2, at Rådet og Kommissionen "blandt andet i lyst af terrorhandlingerne i Paris i november 2015 som en del af en handlingsplan til styrkelse af indsatsen mos hvidvask og terrorfinansiering [har] opfordret medlemsstaterne til at implementere inden udgangen af 2016". Foreningen er selvsagt enig i vigtigheden af, at hvidvask og finansiering af terrorisme bekæmpes effektivt.

Der er imidlertid tale om et omfattende lovforslag (285 sider), hvortil kommer bekendtgørelser og vejledninger, der først kan udstedes efter, at loven er vedtaget i Folketinget ultimo 2016.

Det giver de af loven omfattede virksomheder 1-2 måneder til at indrette deres forretningsgange, så de overholder et teknisk tungt og kompliceret lovgivnings-kompleks. Det indebærer selvsagt en risiko for, at en lang række særligt mindre virksomheder ikke har mulighed for at være klar til overholdelse af lovgivningen pr. 1. januar 2017, ligesom den sammenpressede proces vil øge virksomhedernes omkostninger. Dette i en situation, hvor der allerede gælder et omfattende regelsæt om foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme.

Med venlig hilsen

Marianne Settnes
Formand

Realkreditrådet
ASSOCIATION OF
DANISH MORTGAGE BANKS

24. august 2016

Finanstilsynet
hoeringer@ftnet.dk
Cc. belhvl@ftnet.dk

Finanstilsynets høring af udkast til forslag om lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven) af d. 13. juli 2016

Hvidvaskloven

Vi takker for muligheden for at give bemærkninger til forslag om lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).

Vi har følgende bemærkninger til forslaget:

Generelle bemærkninger

Realkreditrådet støtter op om initiativer, som bekæmper hvidvask og terrorfinansiering – ligesom vi støtter op om en direktivnær implementering af det 4. hvidvaskdirektiv.

Vi bakker op om lovforslagets formål om at styrke indsatsen mod kriminelles misbrug af danske virksomheder og det finansielle system til hvidvask af penge og finansiering af terror, samt at forhindre, at det finansielle system skades som følge heraf.

Vi hilser velkommen, at der med lovforslaget sker en ændring af den gældende regulering fra at være primært regelbaseret til at være mere risikobaseret, og at virksomhederne får mulighed for at fokusere på de forretningsområder og kundeforhold, hvor risikoen er størst.

Samtidig finder vi det hensigtsmæssigt, at der foreslås et risikobaseret tilsyn. Det betyder, at der ved udførelse af tilsynet skal tages hensyn til det skøn, som ifølge lovforslaget er overladt til den enkelte virksomhed.

Realkreditlån, hvor kunden står som tinglyst ejer af den ejendom, som skal belånes, og hvor realkreditinstituttet modtager årsopgørelser, lønsedler m.v., vurderes generelt for at udgøre en lav risiko for hvidvask og terrorfinansiering.

De af loven omfattede virksomheder og personer får meget kort tid til at implementere den nye lovgivning. Lovforslaget forventes fremsat i oktober 2016 med forslag om ikrafttræden 1. januar 2017.

Det betyder, at der er mindre end 3 måneder fra fremsættelsestidspunktet – og endnu kortere tid fra den endelige lov er vedtaget – til at implementere et nyt, stort og komplekst regelsæt, som medfører grundlæggende ændringer i institutterne.

Zieglers Gaard
Nybrogade 12
DK-1203 København K
Tel: +45 33 12 48 11
www.rkr.dk
rr@rkr.dk

Den foreslåede lovgivning medfører betydelige administrative byrder for realkreditinstitutterne. Ændringerne kræver tilpasning af it-systemer og en større omlægning fra den regelbaserede regulering til den risikobaserede regulering.

Det er nærmest en umulig opgave for realkreditinstitutterne at nå en implementering af reglerne inden den foreslåede ikrafttrædelsesdag 1. januar 2017, da det tager tid at implementere et lovforslag af sådan en størrelse og kompleksitet.

Vi anser det derfor for nødvendigt, at man med en ikrafttrædelse den 1. januar 2017 ser på mulighederne for at lave en overgangsordning således, at institutterne får en realistisk frist til at implementere og tilpasse sig den nye hvidvasklov.

Herudover kan det for de omfattede virksomheder være vanskeligt alene på baggrund af loven med tilhørende lovbemærkninger at udarbejde interne regler og forretningsgange, som er operationelle. Der vil derfor være behov for, at Finanstilsynet indgår i en dialog med de finansielle virksomheder vedrørende den konkrete implementering herunder behovet for en eventuel vejledning.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

§ 1, nr. 14 – anvendelsesområde

Advokater er omfattet af loven, når de på en klients vegne og for dennes regning foretager en finansiel transaktion eller en transaktion vedrørende fast ejendom.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at advokater kun er omfattet af lovforslaget i relation til sine klienter. Ved inkassoarbejde for et realkreditinstitut er det instituttet, der er klienten. Det forekommer uklart, hvorvidt det arbejde en inkassoadvokat udfører for fx et realkreditinstitut, er omfattet af formuleringen. For at undgå eventuel tvivl herom foreslår vi, at det præciseres, hvorvidt inkassoarbejdet er omfattet af bestemmelsen.

§ 2 - definitioner

Begrebet "**nærtstående**" defineres i stk. 1, nr. 6, som "Ægtefælle, registreret partner, samlever, livsarvinger og disses ægtefæller og forældre".

Den sidste del af formuleringen forekommer uklar i forhold til, hvorvidt nærtstående skal forstås som den politisk eksponerede persons forældre eller livsarvingers ægtefællers forældre. For at undgå tvivl foreslår vi, at det præciseres, at det er den politisk eksponerede persons forældre, som er omfattet af begrebet "nærtstående".

Det fremgår af lovbemærkningerne til begrebet "**reel ejer**", at den foreslåede definition af reelle ejere følger definitionen i artikel 3, stk. 6, i 4. hvidvaskdirektiv.

Man har dog undladt at medtage pkt. *i*, som i stedet er beskrevet i lovbemærkningerne. Af pkt. *i* fremgår det, at direkte eller indirekte besiddelse af eller kontrol over mere end 25 pct. af ejerandelene anses for at være tegn på indirekte reelt ejerskab.

Vi finder det uhensigtsmæssigt, at denne del af definitionen kun findes i lovbemærkningerne og ikke fremgår af selve definitionen af en "reel ejer" i loven. Definitionen i sin helhed bør fremgå af bestemmelsen.

§ 8 – risikostyring

Det fremgår af stk. 1, at virksomheder og personer omfattet af hvidvaskloven skal have "screeningsprocedurer, der sikrer høje standarder ved ansættelse af personale".

Af lovbemærkningerne fremgår det, at disse procedurer blandt andet skal indebære, at virksomheder inden ansættelsen af en person sikrer, at vedkommende ikke er dømt for et kriminelt forhold. Lovbemærkningerne kunne med fordel nævne flere eksempler på, hvilke typer af screeningsprocedurer, der her tænkes på.

Lovbemærkningerne lægger op til, at screeningsprocedurerne skal afhænge af en risikovurdering alt afhængig af, hvilken funktion den ansatte varetager i virksomheden. Det bør defineres klart, hvis det skal være fast praksis at kræve straffeattest fra medarbejdere, som har arbejdsopgaver, der involverer kundeforhold/kundedata, fx IT-medarbejdere og andre mere stabsprægede funktioner.

§ 9 – politikker for udveksling af oplysninger imellem koncernforbundne selskaber

Den foreslåede bestemmelse skal gennemføre artikel 45, stk. 1, i 4. hvidvaskdirektiv. Bestemmelsen synes at være mere generel end ordlyden i artikel 45, stk. 1, som lyder:

"Medlemsstaterne pålægger forpligtede enheder, som er en del af en koncern, at gennemføre politikker og procedurer, herunder politikker for databeskyttelse og politikker for udveksling af oplysninger inden for koncernen, ***med det formål at bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme***. Disse politikker og procedurer gennemføres effektivt i filialer og majoritetsejede datterselskaber i medlemsstaterne og tredjelande."

Specifikationen "med det formål at bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme" er ikke taget med i den foreslåede bestemmelse i hvidvaskloven.

Vi foreslår derfor, at formuleringen af bestemmelsen ændres til "Koncerner skal have politikker for databeskyttelse og politikker og procedurer for udveksling af information, der udveksles med det formål at bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme".

§ 10 – kundekendskabsprocedurer

Virksomheder og personer omfattet af hvidvaskloven skal, jf. stk. 1, nr. 1, gennemføre en kundekendskabsprocedure, når de etablerer en forretningsmæssig forbindelse, når en kundes relevante omstændigheder ændrer sig og i øvrigt på passende tidspunkter i kundeforholdet.

Bestemmelsen lægger op til, at der skal ske ajourføring oftere end hidtil, hvilket vil øge mængden af administrative byrder. Kravet er ufravigeligt, men kan afpasses ud fra en risikovurdering.

Når der i øvrigt ikke sker ændringer i kundeforholdet, skal der løbende og med et passende interval ske kontrol af, om de oplysninger en virksomhed eller person har om kunden er korrekte. Der vil være tale om betydelige arbejdsbyrder, hvis alle kundeforhold skal gennemgås og dokumenteres fx årligt.

Det forekommer uklart, hvorvidt det forventes, at der indhentes ny dokumentation på kunden, eller om kravet tager sigte på, at der skal ske en opdatering af formål/omfang/risiko ved kundeforholdet. Vi foreslår, at dette præciseres.

§ 11 - kundekendskabsprocedurer

Det fremgår af lovbemærkningerne, at "kontrollen sker på baggrund af aktuelle kilder". Det har hidtil været praksis, at et udløbet pas/kørekort for en ældre kunde kunne accepteres som dokumentation. Det er derfor uklart, hvorvidt der er tilsigtet en ændring af praksis. Såfremt det er tilfældet, bør det fremgå klart af lovbemærkningerne.

Afsnittet i lovbemærkningerne midt på side 152, som begynder med "Det er en konkret vurdering...", er svært at forstå. Afsnittet kan med fordel omformuleres, så det er mere klart, hvad der menes.

Af lovbemærkningernes side 152 (3. sidste afsnit) fremgår det, at "Ved juridiske personers identitetsoplysninger skal kundens oplysninger om navn, adresse, og cvr.nr. bekræftes...". Da det tidligere krav om adresse er udgået af § 11 som følge af en direktivnær implementering, foreslår vi, at lovbemærkningerne tilpasses i overensstemmelse hermed.

Af vejledningen til den gældende hvidvasklov (pkt. 10.4.3.2.2.66) fremgår det, at "Ved realkreditlån vil den dokumentation, der indgår i sædvanlig låneprocedure, typisk være tilstrækkeligt til at opfylde legitimationskravet, selvom der er tale om en distancekunde (kunden står som tinglyst ejer af den ejendom, der skal belånes, og virksomheden modtager årsopgørelser, lønsedler m.v.)".

Vi foreslår, at der i lovbemærkningerne indsættes et lignende afsnit tilpasset de nye regler, så det kan lægges til grund, at den dokumentation, som indgår i den sædvanlige låneprocedure ved optagelse af realkreditlån anses for at være tilstrækkelig til at opfylde identifikationskravet.

Stk. 2 omhandler personer, som handler på vegne af en kunde. Vi foreslår, at det nærmere præciseres i lovbemærkningerne, hvad der skal forstås ved at handle på vegne af en kunde. Er det fx en rådgiver, som varetager kunders interesser ved indhentning af forskellige tilbud, eller er det en rådgiver, der handler og signerer i henhold til en fuldmagt.

§ 14 – identitetsoplysninger og kontrol heraf

I henhold til stk. 4, 1. pkt. skal et eventuelt kundeforhold afbrydes eller afvikles, hvis kundekendskabsprocedurerne ikke opfyldes.

Af lovbemærkningerne til bestemmelsen på side 163 fremgår det, at inden virksomheden afvikler forholdet skal det undersøges, om kundekendskabsprocedurerne kan gennemføres på anden måde end det, der er virksomhedens normale procedure. "Det vil derfor ikke være tilstrækkeligt grundlag at afvikle en forretningsforbindelse, fordi kunden ikke vil udlevere kopi af kundens pas... Virksomheden skal kontrollere på anden måde, og først når alle muligheder er udtømt, kan afvikles".

Det forekommer urimeligt, at virksomheden pålægges en sådan byrde, fordi kunden ikke vil følge virksomhedens normale procedure.

I sidste afsnit af lovbemærkningerne på side 163 må der mangle et "ikke" i beskrivelsen af det strafbare forhold.

§ 15 - personoplysninger

Det foreslås, at ordlyden i §15 stk. 2, 2. pkt. ændres til "Behandling af disse personoplysninger til andre formål, herunder kommercielle formål må ikke finde sted."

Lovbemærkningerne til stk. 2, 1. pkt. er meget bredt formuleret. Der står på side 165, at virksomheder og personer alene må indsamle og behandle personoplysninger, der er nødvendige for at opfylde kravene i loven eller regler udstedt i medfør af loven.

Lovbemærkningerne til stk. 2. 2. pkt. på side 165 om, at "hvis der ved opdatering af kundeoplysninger ikke anmodes om yderligere oplysninger end oplysninger, der er relevante i forhold til forebyggelse af hvidvask, ikke kan ske eller skal ske afvikling af et kundeforhold ...", forekommer at være forkerte.

§ 18 – politisk eksponerede personer (PEP'er)

Definitionen af politisk eksponerede personer udvides i overensstemmelse med 4. hvidvaskdirektiv fra at omfatte politisk eksponerede personer med bopæl i udlandet til også at omfatte politisk eksponerede personer med bopæl i Danmark, medlemmer af politiske partiers styrende organ og personer med ledende stillinger i internationale organisationer samtidig med, at de skærpede procedurer i forhold til politisk eksponerede personer også skal

varetages i forhold til den reelle ejer af en kunde, den begunstigede i henhold til en livsforsikringspolice og/eller den begunstigedes reelle ejer.

Udover at de politisk eksponerede personer og deres nærtstående skal identificeres, skal deres kundeforhold godkendes, og der skal være skærpet vedvarende overvågning. Pligterne i relationen til de politisk eksponerede personer bliver en mærkbar byrde, der vil trække betydelige ressourcer. Der vil formentlig være tale om et stort antal indenlandske kunder.

Der er i lovforslaget ikke lagt op til en overgangsperiode for eksisterende kundeforhold, hvilket betyder, at institutterne skal gennemgå samtlige kundeforhold inden 1. januar 2017 for at få identificeret politisk eksponerede personer blandt eksisterende kunder. Der er tale om et betydeligt opfølgningsarbejde, da der ikke blot er tale om personer med visse stillingsbetegnelser, men også deres nærtstående.

Det er svært at se nytteværdien af at identificere en eksisterende realkreditkunde, hvis lån er udbetalt inden lovens ikrafttrædelse, og hvor lånet er kendetegnet ved, at der fremadrettet alene vil blive betalt de på forhånd aftalte terminsydelser.

Vi vil foreslå, at der laves en overgangsperiode på fx 2 år til at få identificeret politisk eksponerede personer blandt eksisterende kunder. En mulig løsning kunne være, at der i en overgangsperiode alene foretages kundekendskabsprocedurer, når der sker ændringer i kundeforhold etableret før lovens ikrafttrædelse.

§ 29 – tilbagemelding fra SØIK

SØIK kan i forbindelse med en indberetning om mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering, hvis efterforskningsmæssige tilsyn ikke taler imod, give underretter meddelelse om status i sagen. Som det også fremgår af lovbemærkningerne, bør der så vidt muligt gives en tilbagemelding fra SØIK på indberetningerne, da tilbagemeldingerne har læringsmæssig værdi i forhold til arbejdet med hvidvask og terrorfinansiering.

§ 30 – opbevaring af dokumenter/oplysninger

Det fremgår af lovbemærkningerne, at hvis der indhentes fysiske dokumenter i forbindelse med opfyldelse af kravene i kapitel 3, skal der opbevares en kopi heraf. Det er ikke tilstrækkeligt, at oplysningerne i den fremviste dokumentation noteres ned. Der henvises dog også til, at kontrol også kan foretages ved fx opslag i en uafhængig elektronisk database. Det fremgår ikke af lovbemærkningerne, hvorvidt disse oplysninger skal opbevares, eller om det er tilstrækkeligt, at der kan foretages opslag efter behov. Vi foreslår derfor, at dette præciseres i lovbemærkningerne.

§ 32 – videregivelse af oplysninger

Oplysninger om, at der er givet underretning efter § 26, stk. 1 og 2, skal videregives til virksomheder inden for samme koncern. Af lovbemærkningerne fremgår det, at udveksling af oplysninger alene må ske til relevante modtagere, hvilket vil sige fx personer, som behandler mistænkelige transaktioner.

Bestemmelsen er strafbelagt, hvorfor det er væsentligt at få præciseret nærmere, hvem der anses som værende relevante modtagere.

Hertil opstår spørgsmålet om, hvordan man kan få lov til at gøre det hensigtsmæssigt, såfremt oplysningerne skal være kendt for medarbejdere, som rådgiver kunden. Dette bør tydeliggøres i lovbemærkningerne.

§ 38 – tavshedspligt

Vi kan ikke umiddelbart se, at der i den foreslåede bestemmelse om tavshedspligt skulle være nogle ændringer i forhold til den gældende bestemmelse om tavshedspligt. Vi foreslår derfor, at det skrives ind i lovbemærkningerne, at der er tale om en videreførelse af de gældende regler.

§ 48 – offentliggørelse af tilsynsreaktioner/politianmeldelser

Generelt er disse bestemmelser om offentliggørelse relativt byrdefulde for virksomhederne og de fysiske personer.

Vi finder det glædeligt, at Finanstilsynet i de sager, hvor Finanstilsynet har offentliggjort en beslutning om at overgive en sag vedrørende en juridisk person og i visse tilfælde en fysisk person til politimæssig efterforskning, nu får mulighed for at offentliggøre oplysninger om, at en sag er afsluttet ved påtaleovergivelse, ved tiltalefrafald eller afsigelse af frifindende dom, hvis den berørte person anmoder Finanstilsynet herom.

Hvis I har spørgsmål eller lignende, er I naturligvis velkomne til at kontakte os.

Med venlig hilsen

Maria Birkvad

HORESTA

Hotel • Restaurant
& Turisterhvervet

Vodroffsvej 32
1900 Frederiksberg C

Tel +45 35 24 80 80
Fax +45 35 24 80 88

www.horesta.dk
horesta@horesta.dk

cvr nr 17 01 48 11

Finanstilsynet
Juridisk kontor
Århusgade 110
2100 København Ø

Sendt som e-mail hoeringer@ftnet.dk og belhvl@ftnet.dk

24. august 2016

Høringssvar vedr. udkast til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

HORESTA repræsenterer Kasinoforeningen og Dansk Automat Brancheforening (DAB) og skal hermed fremkomme med følgende bemærkninger til lovforslaget:

Generelle bemærkninger
Det 4. hvidvaskdirektiv omfatter som et nyt område nu også spilområdet i sin helhed.

HORESTA mener, at udkast til hvidvasklov med de tilhørende bemærkninger overimplementerer hvidvaskningsdirektivets krav ved at opstille særkrav på spilområdet, og derfor er i modstrid med regeringens mål om ikke at overimplementere EU-lovgivning.

Udkast til hvidvasklov indeholder mulighed for, at skatteministeren kan undtage spiludbydere helt eller delvist, dog ikke kasinoer. For så vidt angår spilautomatbranchen er der minimal/ingen risiko for hvidvaskning af penge og terrorfinansiering. Det skal derfor på det kraftigste opfordres til, at skatteministeren undtager spilautomater fra hvidvaskloven. Undtages området ikke, vil udkast til hvidvasklov kræv en omlægning og reinvestering i automatspilbranchen, som der hverken er økonomisk rationale bag eller umiddelbart økonomisk kapacitet til blandt branchens aktører. Der er således ikke blot tale om en betydelig administrativ byrder i strid mod regeringens intention om at mindske bureaukrati og byrder for de danske virksomheder, men der er tale om et lovforslag, der reelt vil føre til en nedlukning af automatspilbranchen.

Specifikke bemærkninger

Vedr. anvendelse
Lovforslaget bestemmer i §1, stk. 1, 20), at loven finder anvendelse på udbydere af spil. Endvidere at Skatteministeren i henhold til §1, stk. 5 kan bestemme, at loven helt eller delvist ikke finder anvendelse på visse udbydere af spil, hvor der er begrænset risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme.

HORESTA

Hotel • Restaurant
& Turisterhvervet

Vodroffsvej 32
1900 Frederiksberg C

Tel +45 35 24 80 80
Fax +45 35 24 80 88

www.horesta.dk
horesta@horesta.dk

cvr.nr. 17 01 48 11

Automatspilbranchen i Danmark havde i 2015 opstillet ca. 25.500 automatspil i 2015. Bruttospilleindtægten var 1.555 mio. kr., og branchen betalte i alt 606 mio. kr. i spilleafgifter til staten. Der er begrænsning på indsats på 1 kr. og en begrænsning i gevinsten på 600 kr.. Branchen består af flere privatejede automatopstillere samt den offentligt ejede automatopstiller Elite Gaming. Automatspilbranchens kunder er typisk værtshuse, købmænd og kiosker.

Det er HORESTAs holdning, at spil-automater skal undtages for hvidvaskloven.

Spil på spilautomater er små-spil, da man maksimalt må satse 1 kr. per spil. Der er således langt op til grænsen på 2.000 euro, og små-spil på spilautomater har derfor ikke en størrelse, der kræver omfattelse af hvidvaskloven.

Ved spil på spilautomater er det endvidere ikke muligt at få en kvittering på en eventuel gevinst. Det er således ikke muligt at dokumentere, hvor pengene kommer fra. Kort sagt, penge kan ikke blive hvidvasket gennem spilautomater.

I det fald, at spilautomater ikke bliver undtaget fra hvidvaskloven, vil det kræve en markant omlægning af branchen enten gennem en online opkobling til spilautomaterne eller en fysisk adgangskontrol på steder med spilautomater.

En online opkobling med identitetskontrol vil kræve udvikling af nye spilautomater og en udskiftning af hver enkelt spilautomat. Det vurderes at koste 50.000 kr. per spilautomat, og skal alle 25.500 spilautomater udskiftes svarer det til en samlet investering på 1.3 mia. kr.

Udviklingen i det landbaserede spilmarked har de seneste år vist, at spilleautomaterne har oplevet en tilbagegang på 14,6 pct. fra 2012-2015. Onlinespil har oplevet en markant fremgang, alt imens de landbaserede spilleautomater hastigt mister markedsandele. Konsekvensen er, at der pt. ikke investeres i nye produkter og udvikling af branchen, og at der ikke er økonomisk rationale eller styrke til at udskifte de nuværende spilautomater.

En fysisk adgangskontrol på steder med spilautomater vil ramme spilbranchens typiske kunder, som er værtshuse, købmænd og kiosker. Her er der ofte opstillet få automater, som et oplevelsestilbud til kunderne og som et supplement til indtægten.

Institut for Center Planlægning(ICP) udarbejdede i 2013 en analyse[1], der konkluderede, at en meget væsentlig del af de mindre dagligvarebutikkers overlevelse er betinget af det supplement, som spilautomaterne giver til driften. Næsten 90 % af butiksejerne sagde, at spilautomaterne har stor betydning for indtjeningen i butikken.

Indtægten fra spilautomaterne kan bl.a. med baggrund i branchens afgiftsforhold ikke bære omkostningen til en fysisk adgangskontrol på værtshuse, købmænd og kiosker, og

[1] Betydningen af spilleautomater i butikker i mindre byer. Institut for Center Planlægning. September 2013.

konsekvensen vil være, at disse steder tvinges til at opgive spilautomaterne, og dermed mister et vigtigt bidrag til omsætningen som i værste fald kan lukke steder med et lille kundegrundlag.

Konsekvenserne for spil-automatbranchen ved en omfattelse af hvidvaskloven er en grundlæggende omlægning af branchen, som er helt uden proportioner, og som en bibemærkning vil være helt umulig at gennemføre indenfor den fastsatte frist per 1. januar 2017.

HORESTA skal på det kraftigste opfordre til, at loven ikke finder anvendelse for automatspilbranchen.

Vedr. definitioner

Lovforslagets §2, 3) om definition af forretningsmæssig forbindelse beskrives det, at der er tale om et forhold af en vis varighed.

Samme formulering går igen i direktivets artikel 3, 13), der definerer, at "»forretningsforbindelse«: et forretningsmæssigt, erhvervsmæssigt eller kommercielt forhold, som er knyttet til en forpligtet enheds erhvervsvirksomhed, og som på det tidspunkt, hvor kontakten etableres, forventes at være af en vis varighed."

I bemærkningerne til lovforslagets §2 (s. 116) fremgår det, at i forhold til at afgrænse definitionen af en forretningsforbindelse af en vis varighed, at "Modsat er der ved enkeltstående transaktioner eller aktiviteter for kunder som omhandlet i forslagets § 10, nr. 2 og 3 ikke en forventning om, at kundeforholdet vil blive af en vis varighed."

En forretningsforbindelse er således ikke hverken en eller flere enkeltstående transaktioner. Der skal være tale om, at der er en forventning om, at kundeforholdet bliver af en vis varighed.

Et kasino tilbyder oplevelser og underholdning, og gæster på et kasino er lejlighedskunder. Når gæsten forlader kasinoet er der som udgangspunkt aldrig vished for eller en forventning om, at gæsten kommer igen. Alle besøg på et kasino er et lejlighedsbesøg.

De seks danske kasinoer havde sidste år mere end 450.000 gæster, hvoraf er en stor andel er udenlandske turister, der under deres ophold i Danmark besøger kasinoerne for at få en god oplevelse. Alene i København er mere end hvert femte besøg på kasinoet af en udenlandsk gæst.

HORESTA er derfor uenig i fortolkningen, der fremgår af bemærkningerne (s. 146), af, hvornår en forretningsmæssig forbindelse indtræder. Her står der, at "Spillelovgivningen kræver f.eks. at et landbaseret kasino registrerer alle kunder ved ankomst til kasinoet. Registreres kunden for første gang vil transaktionerne foretaget ved dette første besøg i kasinoet være omfattet af reglen i § 10, nr. 3, hvor der ikke skal udføres kundekendskabsprocedurer, hvis kundens transaktioner er under 2.000 euro. Ved et eventuelt efterfølgende besøg, vil kunden være opført i kasinoet kunderegister og alle krav gældende for kundekendskabsprocedurer for

Hotel • Restaurant
& Turisterhvervet

Vodroffsvej 32
1900 Frederiksberg C

Tel +45 35 24 80 80
Fax +45 35 24 80 88

www.horesta.dk
horesta@horesta.dk

cvr.nr 17 01 48 11

HORESTA

Hotel • Restaurant
& Turisterhvervet

Vodroffsvej 32
1900 Frederiksberg C

Tel +45 35 24 80 80
Fax +45 35 24 80 88

www.horesta.dk
horesta@horesta.dk

cvr.nr 17 01 48 11

forretningsmæssige forbindelser, herunder reglerne for skærpede kundekendskabskrav, skal opfyldes uanset transaktionernes størrelse."

Kort sagt, defineres det, at der er indgået en forretningsforbindelse (som forventes at være af en vis varighed) ved 2. besøg på et kasino hen over en periode på 5 år. Dette er en ekstremt vidtgående tolkning, der efter HORESTAs opfattelse ikke kan finde støtte i direktivets ordlyd, og dermed er en klar overfortolning af hvidvaskdirektivet.

De danske kasinoer er ansvarlige samfundsaktører, der opretholder de højeste sikkerhedsstandarder for spil og hvidvaskning i Europa. I Danmark kræves der således registrering af gæsterne ved indgangen til et kasino. Denne gæsteregistrering skal opbevares i 5 år. Dette beror på national lovgivning. Kasinoer i andre EU-lande bliver ikke nødvendigvis mødt af samme forpligtelser til registrering af gæsterne, og Danmark har en høj sikkerhedsstandard i forhold til andre EU-lande.

For at en forretningsforbindelse skal være af en vis varighed skal der være forventning om, at gæsten jævnligt kommer igen. Dette kan for eksempel være tilfældet, når gæsten køber et årskort, der giver gratis adgang til kasinoet. Et årskort koster mere end en enkelt indgang til kasionoet, og der er derfor en forventning om en tilbagevendende gæst.

HORESTA skal opfordre til, at der sikres en direktivnær implementering i overensstemmelse med intentionen som udtrykt i lovforslagets bemærkninger, og at der *ikke* indføres mere vidtgående regler end i andre EU-lande. HORESTA skal endvidere opfordre til, at der *ikke* implementeres restriktive særregler for spilområdet, men at der derimod tages udgangspunkt i de samme definitioner sted på tværs af hvidvasklovens anvendelsesområde.

Vi står naturligvis til rådighed for dialog og yderligere afklaring.

Med venlig hilsen

Kirsten Munch
Politisk chef

Julie Nadja Sainio Westh (FT)

Fra: Troels Hauer Holmberg <thh@fbr.dk>
Sendt: 24. august 2016 11:50
Til: Forbrugerrådet Tænk Hoeringer; Høringer
Cc: belhvl
Emne: SV: Høring af udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme

Til Finanstilsynet,

Forbrugerrådet Tænk har modtaget ovenstående lovforslag i høring. Forbrugerrådet Tænk har forståelse for, at det er nødvendigt at gennemføre 4. hvidvaskdirektiv i dansk ret, men lovforslaget giver anledning til at bemærke, at Rådet finder det problematisk at pålægge private virksomheder en pligt til at overvåge og efterforske deres kunder. Forbrugerrådet Tænk finder særligt lovforslagets § 18 – om efterforskning af politisk eksponerede personer – ubetryggende.

Med venlig hilsen

Troels Hauer Holmberg
Seniorøkonom / Senior Economic Adviser

T +45 7741 7724 / M +45 4194 7904 / taenk.dk
Fiolstræde 17 B / Postboks 2188 / 1017 København K

Forbrugerrådet
Tænk
Danish Consumer Council

Fra: Høringer [mailto:Hoeringer@FTNET.DK]
Sendt: 13. juli 2016 16:36
Til: Høringer
Emne: Høring af udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme

Hermed sendes udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme i høring.

Lovforslaget er en ny hovedlov og gennemfører de seneste internationale standarder fra Financial Action Task Force (FATF) fra 2012 og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme (4. hvidvaskdirektiv).

Vi er interesserede i at modtage bemærkninger til lovforslaget, før det skal fremsættes i Folketinget. Bemærkningerne imødeses senest onsdag den 24. august 2016 kl. 12.00.

Bemærkninger bedes sendt enten pr. post til Finanstilsynet, Juridisk kontor, Århusgade 110, 2100 København Ø, eller til hoeringer@ftnet.dk med kopi til belhvl@ftnet.dk. Spørgsmål til lovforslaget kan rettes til Mette Slotved Thomsen på tlf. + 45 61 93 07 29.

Med venlig hilsen

Karen Havers-Andersen
Chefkonsulent, cand. jur.
Juridisk Kontor

FINANSTILSYNET

Århusgade 110, 2100 København Ø
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 33 55 83 30
mailto:kan@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Julie Nadja Sainio Westh (FT)

Fra: Jesper Bo Nielsen <jn@finansforbundet.dk>
Sendt: 24. august 2016 11:53
Til: Høringer
Cc: belhvl
Emne: Udkast til ændring af hvidvaskloven. J. nr. 1911-0064

Finanstilsynet har udsendt ovennævnte lovudkast med anmodning om bemærkninger. Finansforbundet finder overordnet, at lovudkastet lægger op til en forsvarlig og dækkende implementering af det 4. hvidvaskdirektiv, 2015/849/EU.

Implementering af risikobaserede tilgange giver mulighed for endnu mere fokus på områder, hvor der identificeres øgede risici. Som anført i lovforslagets bemærkninger, bl.a. side 38, er det dog meget vigtigt, at der i tilsynet tages hensyn til de skøn, der overlades til den enkelte virksomhed eller person. Naturligvis skal der udøves fagligt forsvarlige skøn. Men hvis det alligevel efterfølgende konstateres, at skønnet ikke var optimalt i forhold til en senere faktisk udvikling, bør dette ikke øge risikoen for negative tilsynsreaktioner. Hvis der opstår en frygt for konsekvenser af fejlskøn, vil det alt andet lige kunne medføre en mindre effektiv indsats mod hvidvask.

Lovudkastet justerer definitionen på hvidvask marginalt, jf. § 3, for bl.a. at tage højde for, at midler opnået ved strafbar skatteunddragelse anses for hvidvask. I den forbindelse er det vigtigt at tilføje, at fx en medarbejder, der står over for den pågældende kunde, oftest ikke er skatteekspert. Medarbejderen vil reagere på usædvanligheder ift. den pågældende transaktion, der giver anledning til mistanke om hvidvask. Men den pågældende vil ikke nødvendigvis præcis kunne konstatere, om der er tale om mulig strafbar skatteunddragelse eller andre former for strafbare forhold.

I kapitel 7, §§ 35 og 36, er indsat nye regler om ansattes indberetning af overtrædelser, svarende til whistleblowing-reglerne i lov om finansiel virksomhed. Finansforbundet er meget positiv over for disse regler, herunder sammenhængen med reglerne i lov om finansiel virksomhed. For så vidt angår § 36 bemærkes det dog, at det vil være meget vanskeligt for en medarbejder at påvise, at ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger skyldes en indgivet anmeldelse efter § 35. For at sikre, at systemet fungerer mest muligt effektivt, og de omfattede personer får størst mulig tryghed, bør der indarbejdes en regel om omvendt bevisbyrde, hvorefter det påhviler arbejdsgiveren at afkræfte det, hvis en person angiver at være blevet udsat for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, efter at denne har indberettet en overtrædelse eller potentiel overtrædelse. Det vil ligeledes styrke effektiviteten og trygheden, hvis der bliver indarbejdet en regel om mindstegodtgørelse. Henset til de potentielt store beløb, der kan være på spil, kan incitamentet til at udsætte en whistleblower for ufordelagtig behandling og/eller ufordelagtige følger være stort. Derfor bør en erstatning svare til mindst 24 måneders løn.

Derudover savner vi også regler om beskyttelse mod mulige repressalier fra kunder, jf. direktivets artikel 38. Vi hører desværre ind imellem om episoder, der i værste fald indeholder alvorlige trusler mod såvel medarbejdere som virksomheder. Det er ikke første gang Finansforbundet har anmodet om sådanne beskyttelsesregler, men behovet er der i høj grad stadig.

Venlig hilsen

Jesper Bo Nielsen

JESPER BO NIELSEN / CAND. JUR./ LL.M. /
JUR. POL. KONSULENT / CHIEF REGULATORY OFFICER
JN@FINANSFORBUNDET.DK / TELEFON / PHONE +45 32 96 46 00

FINANSFORBUNDET / FINANCIAL SERVICES UNION / WWW.FINANSFORBUNDET.DK
APPLEBYS PLADS 5 / POSTBOKS 1960 / 1411 KØBENHAVN K / COPENHAGEN K
DIR. +45 32 66 14 74 / FAX +45 32 96 12 25

FINANS FORBUNDET

Worklife

Vær førstevælger
i dit arbejdsliv

Sæt fokus på din karriere med udgangspunkt i dine drømme og ønsker for dit arbejdsliv og få en personlig karriereplan eller book en karrieresamtale på www.worklifeInvestment.dk

TRANSPARENCY INTERNATIONAL Danmark

Finanstilsynet

Juridisk Kontor

Århusgade 110

2100 København Ø

e-mail: hoeringer@ftnet.dk

cc: e-mail: belhvl@ftnet.dk

24. august 2016

J.nr. 1911-0064 Høringssvar til udkast til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (Hvidvasklov)

Transparency International Denmark er den danske afdeling af den globale, partipolitisk uafhængige NGO Transparency International, hvis overordnede formål er at bekæmpe korruption og bestikkelse overalt i verden.

Transparency International Danmark (TI-DK) har således læst udkastet til hvidvasklov ud fra den vinkel, at vi arbejder for at forhindre at midler erhvervet ved korruption kan skjules og hvidvaskes. Dette gælder alle former for korruption, d.v.s. misbrug af betroet magt for egen vindings skyld, hvad enten der er tale om bestikkelse, returkommission, bedrageri, karteldannelse m.v. Korruption er et problem fordi det skaber ugennemsigtighed, udvander tilliden til demokratiets vigtigste institutioner og bryder med fundamentale lighedsprincipper.

Dette høringssvar omfatter dels overordnede bemærkninger til lovudkastet, samt konkrete krav til opstramning og tydeliggørelse af reglerne for rådgivere, nære samarbejdspartnere, kundekendskabsproceduren, et reaktionsregister samt sikring af personligt ansvar ved overtrædelse af loven fx som rettighedsfrakendelse.

Helt overordnet hilser TI forslagets risikobaserede tilgang velkomment. Vi ser heri en mere smidig tilgang til at hindre hvidvask, som løbende kan tilpasses udviklingen i kriminalitets mønstre. Imidlertid er risikoen for hvidvask eller terrorfinansiering af udbytte fra korruption ikke særligt fremhævet i bemærkningerne til loven. Dette finder TI ikke tilfredsstillende. Hverken risikoen for korruption i Danmark, endsige omfanget af denne er behandlet i udkastet, og i konsekvens heraf er risikoen for eller omfanget af hvidvask eller terrorfinansiering med midler fra korruption ikke adresseret. TI opfordrer til, at disse risikobetragtninger konkretiseres og indarbejdes i lovforslaget, således at finansielle institutioner, rådgivere etc. får klare retningslinjer og vejledning for at hindre medvirken til hvidvask af midler fra korruption.

De senere års offentligt omtalte sager som ATEA-sagen, BK Medicial sagen m.fl. har vist, hvordan danske virksomheder, offentlige institutioner og enkeltpersoner yder returkommissioner, overfakturerer eller ulovligt modtager smørelse. Vejledning om risiko for hvidvask af ulovlige midler fra korruption i loven, og klare krav til en skærpet kundekendskabsprocedure for fx offentlige indkøbschefer, kan hindre hvidvask af sådanne ulovligt modtagne midler.

Af hensyn til virksomheders og borgeres retssikkerhed finder vi det væsentligt, at loven medvirker til at sikre, at det kommende register over reelle ejere af virksomheder og andre juridiske personer bliver fuldt offentligt tilgængeligt. Synlighed omkring den reelle ejer er en krumtap i kampen mod korruption. Synliggørelsen er med til at hindre at de ulovlige midler kan skjules og øger risikoen for opdagelse. UNODC (UN Office on Drugs and Crime) anslår, at der årligt hvidvaskes ml USD 800 mill. – 2 trillion, hvor anonyme selskaber spiller en stor rolle for hvidvask af midler fra fx korruption.

For så vidt angår de enkelte bestemmelser i udkastet har vi følgende bemærkninger:

Til § 1

For så vidt angår rådgivere som advokater, revisorer, ejendomsmæglere m.fl. bør det sikres at disse tillige er omfattet af hvidvaskloven når de tilbyder skatteplanlægning samt dertil relateret rådgivning om formueforhold.

Til § 2

De nære samarbejdspartnere som nævnt i nr. 7 bør eksemplificeres, evt. i bemærkningerne, så de tillige omfatter redlemmer af regionsråd, kommunalbestyrelser og udvalgsformænd heri samt indkøbsansvarlige i disse samt i offentlige institutioner og virksomheder. De senere års offentligt omtalte sager som ATEA-sagen, BK Medicial sagen m.fl. har vist, hvordan danske virksomheder, offentlige institutioner og enkeltpersoner yder returkommissioner, overfakturerer eller ulovligt modtager smørelse. Vejledning om risiko for korruption i loven og klare krav til en skærpet kundekendskabsprocedure for fx offentlige indkøbschefer kan hindre hvidvask af sådanne ulovligt modtagne midler.

Til § 11

I bestemmelsen, eller snarere i vejledningen til bestemmelsen, bør virksomheder og personer som kan være udsatte for korruption eksemplificeres. For virksomheders vedkommende kan det være i form af modtagelse af returkommission, udbytte fra karteldannelse, overfakturering m.v. For personer kan det være i kraft af stillingsbeskrivelse som indkøbsansvarlig, medlem af en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, eller et formandskab i en offentlig virksomhed fx en forsyningsvirksomhed.

Til § 48

Det foreslås, at Finanstilsynet forpligtes til at etablere og løbende vedligeholde en oversigt på sin hjemmeside over reaktioner givet iht. § 48 indenfor de seneste 5 år. Det foreslås, at denne liste udbygges til at omfatte lignende reaktioner som andre myndigheder fx Erhvervsstyrelsen har givet. Alternativt at der samarbejdes med andre myndigheder om parallel etablering af lister. Sådanne lister er et vigtigt redskab for borgere og virksomheder til brug for kvalitetssikring af samarbejdspartnere, ved valg af nye samarbejdspartnere samt for borgere og medier generelt. Det er her, vi kan tage temperaturen på implementering, overholdelse og sanktionering af hvidvaskreglerne.

Til § 71

Det er væsentligt, at sanktionering af overtrædelse af loven står i forhold til gevinsten. Dette skal afspejles i straframmer og bødestørrelser. Vi lægger vægt på, at der for gruppen af rådgivere, som defineret i udkastets § 1, indføjes adgang til direkte personligt ansvar og rettighedsfrakendelse. Tilsynet bør således

have adgang til at sikre, at beskikkelse, bestalling m.v. kan frakendes ved (grov) overtrædelse af hvidvaskloven.

---00---

Korruption er et problem fordi det skaber ugennemsigtighed, udvander tilliden til demokratiets vigtigste institutioner og bryder med fundamentale lighedsprincipper. Transparency International anser hvidvaskloven for et af vores vigtigste værn mod korruption i Danmark.

Venlig hilsen

Merete Løwe Drewsen

Næstformand, Transparency International

Danske Spil
til glæde og til gavn

Danske Spil A/S
Postbox 847
Korsdalsvej 135
DK 2605 Brøndby

T +45 3672 0011
F +45 3670 4554
www.danskespil.dk

CVR NR 6401 1715

Finanstilsynet
Att.: Juridisk Kontor
Århusgade 110
2100 København Ø

hoeringer@ftnet.dk
belhvl@ftnet.dk

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme

Med henvisning til Finanstilsynets høringsbrev af den 13. juli 2016 fremsender vi hermed Danske Spils høringssvar til udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (i det følgende benævnt "hvidvaskloven").

1. Generelt

Hvidvask og finansiering af terrorisme er alvorlig kriminalitet, som vi i Danske Spil tager stærk afstand fra og arbejder målrettet på at komme til livs. Som spiludbyder har vi et ansvar for at sikre, at Danske Spils produkter ikke bliver misbrugt til hvidvask. Derfor arbejder vi løbende på at forbedre vores systemer og processer for derigennem at have de nødvendige foranstaltninger på plads til forebyggelse af hvidvask.

Imidlertid er det væsentligt, at indsatsen er målrettet de områder, hvor der reelt er en risiko for hvidvask, og at det sikres, at de krav, som stilles til indsatsen, står mål med effekten af indsatsen.

Danske Spil vurderer overordnet, at visse spil derfor bør undtages hvidvasklovens anvendelsesområde, se afsnit 2 nedenfor. Endvidere vurderer vi overordnet, at lukkede spilsystemer, som beskrevet i afsnit 3 nedenfor, indebærer en stærkt begrænset risiko for hvidvask. Lovforslaget bør således tage højde for denne risikovurdering gennem friholdelse af lukkede spilsystemer, der lever op til nærmere krav fastsat af Skatteministeriet eller Spillemyndigheden.

Herudover foreslår Danske Spil, at kendskabsprocedurerne for landbaserede spil underlægges en bagatelgrænse, da en registrering af samtlige kunder, der køber spil via den fysiske distribution, vil være til gene for kunderne og forhandlerne have anseelige økonomiske konsekvenser set i forhold til den risiko, sådanne spil udgør, se afsnit 4 nedenfor.

2. Undtagelse af spil

Det fremgår af lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 20, at udbydere af spil vil være omfattet af hvidvaskloven. Det følger imidlertid af § 1, stk. 5, at skatteministeren kan fastsætte regler om, at hvidvaskloven ikke finder anvendelse – helt eller delvis – for visse udbydere af spil, hvor der vurderes at være en begrænset risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme. Af bemærkningerne fremgår det, at der ved vurderingen af, hvilke udbydere af spil, der har en lav risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme, bl.a. skal tages hensyn til sårbarheden af de transaktioner, herunder betalingsmetoder, som er omfattet af udbuddet af det konkrete spilområde. Endvidere fremgår det af bemærkningerne, at den risikovurdering, der

vil ligge til grund for, hvilke udbydere af spil skatteministeren undtager fra loven på tidspunktet fra lovens ikrafttræden, dels vil bygge på en eventuel foreløbig vurdering fra Europa-Kommissionen, dels på den nationale risikovurdering af hvidvask i Danmark, som Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) har udarbejdet i 2015, og dels på Skatteministeriets og Spillemyndighedens viden om og erfaring med spillene.

SØIK skriver i sin nationale risikovurdering, "Hvidvask i Danmark", fra 2015, at "risikoen for hvidvask gennem onlinebaserede spillevirksomheder vurderes generelt at være lav". Det skyldes bl.a., at det er vanskeligt at operere anonymt på en onlinespilkonto, da der er krav om login ved hjælp af en digital signatur som f.eks. NemID.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det imidlertid, at den nationale risikovurdering antages at give skatteministeren grundlag for at undtage udbydere af sms-konkurrencer og managerspil udbudt i henhold til etårige, begrænsede tilladelser, landbaseret salg af lotterier og skrabespil, almennyttige lotterier, lokale puljevæddemål, klasselotteri samt spil på gevinstgivende spilleautomater i spillehaller og restauranter. Deraf kan udledes, at udbydere af landbaseret kasino, onlinekasino, onlinevæddemål, landbaserede væddemål samt onlinesalg af lotterier og skrabespil p.t. forventes at blive omfattet af hvidvaskloven.

Lovforslaget sondrer således mellem landbaseret salg af lotterier og skrabespil – der formentlig undtages fra lovens anvendelsesområde – og onlinesalg af lotterier, der ifølge bemærkningerne til lovforslaget formentlig vil være omfattet af hvidvaskloven.

Det er vanskeligt at se, hvad baggrunden er for at sondre mellem landbaseret salg af lotterier og skrabespil og onlinesalg af lotterier og skrabespil. Det er vores vurdering, at såvel landbaseret salg som onlinesalg af lotterier og skrabespil er et lavrisikoområde for hvidvask og finansiering af terrorisme, hvorfor al salg af lotterier og skrabespil bør undtages hvidvasklovens bestemmelser. Dette uddybes nedenfor.

Der er stor forskel på de spil, der udbydes, og i hvilket omfang de er egnede til hvidvask. Onlinekasino, som i dag er omfattet af hvidvaskbestemmelserne, har en ganske høj tilbagebetalingsprocent på omkring 91-99 %. Disse spil indeholder elementer, der kan være egnede til hvidvask, herunder tilbagebetalingsprocent og hurtig spilafvikling. Imidlertid udbyder vi på monopolområdet en række spil med lav tilbagebetalingsprocent ned til 45 %. Disse spil er ikke egnede til hvidvask, dels fordi tilbagebetalingsprocenten er lav, dels som følge af den langsomme spilafvikling, og dels fordi der er tale om spil, hvor viden/evner ikke har indflydelse på vindersandsynlighed, hvorved man således som kunde ikke kan påvirke sin tilbagebetalingsprocent ved at udvikle færdigheder eller foretage helgarderinger, således at man er garanteret en gevinst.

Vi har udarbejdet en risikovurdering i forhold til de spil, vi udbyder, se **Bilag 1**. Produkter, hvor der kan være risiko for hvidvask, vil være produkter, hvor det f.eks. er muligt at 1) foretage store indbetalinger, 2) gennemføre spil for store beløb, 3) gennemføre spil på kort tid, 4) spille spil med høj tilbagebetalingsprocent samt 5) få udbetalt store gevinster hurtigt. Som det fremgår, indeholder hestevæddemål (Dantoto), sportsspil, poker (bortset fra turneringer) og onlinekasino elementer, der kan være egnede til hvidvask.

Der er således ingen øget hvidvaskrisiko i forhold til onlinesalg af lotterier og skrabespil, hvorfor vi vil anmode om, at al salg af lotterier og skrabespil undtages fra hvidvasklovens anvendelsesområde. Vi vil ligeledes anmode om, at væddemålsspil som Tips undtages hvidvasklovens anvendelsesområde som følge af den lave risiko for hvidvask.

Sluttelig skal vi henstille til, at spil på spilleautomater i landbaserede spillehaller – som der også lægges op til – ligeledes undtages hvidvasklovens anvendelsesområde både som følge

af den lave hvidvaskrisiko, og også som følge af de enorme administrative byrder, hvidvaskloven vil påføre branchen, som i forvejen er hårdt presset af konkurrencen fra spiludbyderne af onlinekasino.

3. Friholdelse af lukkede systemer

Udover ovenstående risikovurdering af de enkelte spil vurderer vi på samme måde, at det bør tillægges stor betydning, hvordan den enkelte spiludbyder organiserer og gennemfører spillet, herunder håndteringen af indbetalinger og udbetalinger.

I forhold til Danske Spil foregår onlinespillet i et lukket system. Såfremt en kunde ønsker at spille online hos Danske Spil, skal kunden afgive en række informationer, herunder CPR-nummer. Dette CPR-nummer verificerer Danske Spil i forhold til det officielle CPR-register. Kunden skal anvende NemID ved login, og kunden kan alene oprette én spilkonto. Overførsel af penge til spilkontoen kan alene ske fra betalingskort udstedt af et dansk pengeinstitut. Hvis kunden ønsker at få sine penge ud af spilkontoen, sker det til kundens NemKonto, medmindre kunden specifikt ønsker udbetaling til en anden bankkonto i et dansk pengeinstitut. Det er dog i den forbindelse påkrævet, at kunden forinden indsender gyldig legitimation og dokumentation for ejerskab af den konkrete bankkonto. Vi tillader dermed ikke betalinger via e-wallets. Da pengeoverførsler og tilbageførsler kun kan ske via et dansk pengeinstitut, bliver kunden og kundens midler allerede – forud for indbetalingen til spilkontoen – undersøgt via banken, som har væsentlig bedre forudsætninger for at undersøge forholdet nærmere i kraft af bankens indgående kendskab til kundens økonomiske forhold, herunder midlernes oprindelse. Kundens løn, overskydende skat, arv m.v. fremgår således af bankens systemer til brug for eventuelle nærmere undersøgelser. Nærværende betyder således, at banken allerede er bekendt med midlernes oprindelse, før disse indsættes på en spilkonto. Det forhold, at pengene overføres til en spilkonto – med henblik på spil og udbetaling af eventuelle vundne præmier – og senere tilbageføres til kundens NemKonto i banken, udgør altså ikke en øget hvidvaskrisiko. Krav om, at hvidvaskloven også omfatter nævnte lukkede systemer, er således udtryk for dobbeltkontrol.

Da udkast til ny hvidvasklov ikke skelner mellem lukkede og åbne systemer, kan det umiddelbart læses som om, at Danske Spil bl.a. pålægges at gennemføre de samme kundekendskabsprocedurer som spiludbydere, der opererer i åbne og dermed langt mere risikofyldte sammenhænge, hvor kunderne f.eks. kan foretage ind- og udbetalinger ved hjælp af udenlandske konti, forudbetalte kort, PayPal, andre e-wallets eller lignende. Dette er unødvendigt og umiddelbart i strid med principperne i den risikobaserede tilgang, hvor fokus netop ligger på at identificere de høje risici og sætte ind der. Det vurderes heller ikke at være i det 4. hvidvaskdirektivs ånd.

Det er derfor Danske Spils ønske, at spiludbydere, for så vidt angår onlinespil, ikke omfattes af lovens anvendelsesområde eller som minimum ikke pålægges at gennemføre de beskrevne kundekendskabsprocedurer, hvis pengetransaktionerne foregår i et såkaldt lukket system, hvor de ovenfor beskrevne procedurer er gældende, og hvor der ikke er en øget hvidvaskrisiko, fordi kunden og kundens midler allerede bliver undersøgt i banken, hvis adfærd og bevægelser ser mistænkelige ud. Såfremt det måtte vurderes, at der er behov for yderligere foranstaltninger, før spilsystemet kan anses som fuldstændig lukket og dermed ikke påfører en yderligere hvidvaskrisiko, har Danske Spil naturligvis en stor interesse i at indrette spilsystemet, så hvidvaskrisikoen elimineres, og vi fritages for de forpligtelser, der følger af udkast til ny hvidvasklov. Vi vil derfor anmode om, at der konkret tages stilling til en sådan mulighed.

4. Kundekendskabsprocedurer

For så vidt angår de spil og systemer, som måtte blive omfattet af den nye hvidvaskiov, fremgår det af § 10 i lovforslaget, at virksomheder og personer skal gennemføre kundekendskabsprocedurer, når de etablerer en forretningsmæssig forbindelse, en kundes relevante omstændigheder ændrer sig og i øvrigt på passende tidspunkter i kundeforholdet. Af bemærkningerne fremgår det, at en forretningsmæssig forbindelse f.eks. etableres ved, at virksomheden indgår aftale med en fysisk person om f.eks. åbning af en spilkonto. Dette krav opfylder vi allerede i dag og fremgår ligeledes af den nuværende spillelovgivning. Samtlige kunder, der ønsker at spille onlinespil, skal således registreres i forbindelse med åbning af en spilkonto. Endvidere fremgår det af bemærkningerne, at en udbyder af landbaserede spil antages at have indgået en forretningsmæssig forbindelse, når der skal foretages yderligere transaktioner for en kunde, der allerede forefindes i udbyderens kunderegister eller lignende.

Der eksisterer i dag ingen registrering af Danske Spils kunder, når disse køber landbaserede spil bortset fra de kunder, der ønsker at benytte et spilkort. Hvis samtlige kunder, der køber spil via Danske Spils fysiske distribution, skal registreres, vil dette have voldsomme økonomiske konsekvenser. Derudover vil det være til stor gene for de kunder, der ikke køber spil med kriminel aktivitet for øje (hvilket naturligvis er tæt på samtlige vores kunder). Endvidere vil registrering af samtlige kunder være en anseelig administrativ belastning for både spiludbyderne og de mange forhandlere, som vil skulle varetage den faktiske registrering. Derudover virker det som en overdreven foranstaltning i forhold til de kunder, der spiller for beskedne beløb. En lang række af vores kunder spiller for mindre beløb som f.eks. 50-100 kr., når deres hold skal spille. Dertil kommer, at spil for mindre beløb i øvrigt er uegnet til hvidvask.

Vi vil derfor foreslå, at der, for så vidt angår de spil og systemer, som måtte blive omfattet af den nye hvidvaskiov, indføres en bagatelgrænse pr. transaktion.

Derudover fremgår det af § 10, stk. 1, nr. 3, i lovforslaget, at udbydere af spil skal gennemføre kundekendskabsprocedurer, når de i forbindelse med udbud af spil foretager transaktioner, herunder modtager indsatser eller udbetaler gevinster på et beløb, svarende til 2.000 EUR eller derover, hvad enten transaktionen sker på én gang eller som flere transaktioner, der er eller ser ud til at være indbyrdes forbundet. Endvidere fremgår det af bemærkningerne, at udbydere af spil skal gennemføre kundekendskabsprocedurer, uanset at der ikke oprettes en forretningsmæssig forbindelse, når en transaktion i form af indsats eller udbetaling af gevinst fra eller til en kunde svarer til et beløb på 2.000 EUR. Kravet gælder, hvad enten transaktionen gennemføres på én gang eller som flere transaktioner, der ser ud til at være fælles forbundet. Indsatser og gevinster i forbindelse med salg af landbaserede væddemål på et beløb svarende til 2.000 EUR inden for ét døgn vil som hovedregel skulle anses for at være indbyrdes forbundet, og dermed skal der gennemføres kundekendskabsprocedurer – senest når beløbet overskrides. Endelig fremgår det af bemærkningerne, at det først er i det øjeblik, at det samlede beløb er 2.000 EUR eller derover, at kravet indtræder. Endvidere fremgår det, at – hvis der ved udbud af fysisk udbud af spil ikke foretages registrering af alle kunder og opretteise af spilkonti – skal udbyderne af spil på anden måde kunne se, hvis en kunde inden for et døgn foretager indsatser og får udbetalt gevinster for et beløb svarende til 2.000 EUR eller derover. Dette gælder, uanset at transaktionerne foretages hos forskellige af udbydernes forhandlere eller på tværs af fysiske lokationer.

Det er væsentligt for de berørte virksomheder, at bestemmelserne bliver så operationelle som muligt, og at beløbsgrænsen er en reel beløbsgrænse. Bestemmelsen er p.t. formuleret på en måde, der gør, at det er nødvendigt at registrere al spil – også helt små indsatser, da dette er nødvendigt for at kunne konstatere, hvornår den samlede mængde transaktioner beløber sig til 2.000 EUR eller derover. Beløbsgrænsen er derfor i praksis illusorisk. For at gøre bestemmelsen operationel for fysiske spil og uden at medføre uforholdsmæssige om-

kostninger bør begrænsningen tage udgangspunkt i den enkelte transaktion - som foreslået ovenfor - og ikke i forhold til sammenhængende transaktioner, der kan gennemføres hos forskellige forhandlere.

I denne forbindelse vil vi ligeledes henstille til, at man i stedet for at fokusere på transaktioner, som både omfatter indbetalinger og præmieudbetalinger, udelukkende fokuserer på udbetaling af præmier, således at kun præmieudbetalinger over en vis bagatelgrænse skal registreres. Det afgørende for en person, som forsøger at hvidvaske, er netop, at pengene returneres som hvide. Vi vil således anbefale, at alene præmieudbetalinger over en vis grænseværdi registreres i henhold til kundekendskabsprocedurerne. En mulighed kunne eventuelt være direkte at indberette præmier og dermed vindere af præmier over en vis grænseværdi til SØIK, således at SØIK, under hensyntagen til gældende regler for behandling af personoplysninger, til enhver tid vil have adgang til et register over præmieudbetalinger, herunder modtagerne af disse.

5. Spiludbydere etableret i udlandet

Spiludbydere etableret i udlandet er omfattet af gældende danske hvidvaskregler på spilleområdet, så længe de udbyder spil her i landet under gyldig tilladelse. Sådanne spiludbydere skal derfor på nuværende tidspunkt overholde samme regler fastsat i f.eks. bekendtgørelserne om onlinekasino og landbaseret kasino som alle andre spiludbydere etableret i Danmark.

Ifølge lovforslaget kan dette imidlertid ændre sig, da hvidvaskloven alene omfatter virksomheder etableret i Danmark. Det betyder, at spiludbydere, som ikke er etableret i Danmark, ikke omfattes af lovforslaget, omend § 31 dog finder anvendelse, for så vidt angår andre EU-lande og lande, som EU har en aftale med på det finansielle område. Spiludbydere, som er etableret i udlandet, men udbyder spil i Danmark i henhold til tilladelse, kan således være underlagt mindre restriktive regler end spiludbydere etableret i Danmark – såfremt de ikke omfattes af lovforslagets § 31. Dette kan medføre en skrævvridning i konkurrencen mellem de udbydere, som skal overholde hvidvasklovens regler og dem, der kan se bort fra disse.

Med henblik på at skabe lige vilkår på spillemarkedet i Danmark foreslås det således, at der i vilkårene til de tilladelser, som måtte udstedes til spiludbydere, som ikke skal overholde hvidvasklovens regler, fastsættes lignende krav som dem, der fremgår af lovforslaget.

Grundet lovforslagets nuværende anvendelsesområde er det særlig væsentligt for at skabe lige vilkår på spillemarkedet i Danmark, at der ikke sker overimplementering af hvidvaskdirektivet særlig på områder med en lav risiko for hvidvask, som vi bemærker ovenfor i relation til visse spiltyper og lukkede spilsystemer.

6. Spil på mobiltelefon

Spil fra mobiltelefoner har gennem længere tid været undtaget krav om brug af NemID i henhold til gældende regler i spillelovgivningen. Der har dog været nedsat en arbejdsgruppe under Spillemyndigheden, som er kommet frem til en række anbefalinger, for så vidt angår login på spilkonti fra mobiltelefoner, herunder anbefaling om mulighed for en såkaldt "opt-out-løsning", hvor kunden selv kan fravælge NemID ved login, og anbefaling om krav om NemID ved ind- og udbetalinger uanset fravalg af NemID ved login.

Det er umiddelbart uklart, hvilken betydning lovforslaget har i forhold til nævnte anbefalinger fra arbejdsgruppen under Spillemyndigheden, og vi skal således henstille til, at dette afklares snarest muligt af hensyn til spiludbydernes mulighed for inden lovens ikrafttrædelse at implementere tekniske foranstaltninger forbundet med spil fra mobiltelefoner.

7. Risikoanalyser

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget bør de risikovurderinger, som medlemslandene pålægges at udarbejde, udarbejdes efter bidrag fra relevante myndigheder, brancheforeninger og virksomheder.

Danske Spil har en stor indsigt i og erfaring med risikovurderinger på spillemarkedet og vil derfor meget gerne involveres i en sådan eventuel proces.

8. Hvidvasklovens ikrafttrædelse

Ifølge udkastet træder den nye hvidvasklov i kraft allerede den 1. januar 2017. I lyset af udkastets mange, omfattende krav, som særlig vil være nye for spiludbyderne og dermed vil kræve omfattende indkøb og udvikling, er det vores vurdering, at implementeringsfristen vil være urealistisk at opfylde. Det er særlig opfyldelsen af kundekendskabsprocedurerne, som vil kræve en udvikling og implementering af nye it-løsninger. I den forbindelse er det væsentligt at bemærke, at Danske Spil i forbindelse med et sådan indkøb er underlagt EU's udbudsregler.

9. Opsamling

Hos Danske Spil ønsker vi at bidrage til, at vores spil ikke kan misbruges til hvidvask. Samtidig vurderer vi dog, at den foreslåede hvidvasklov på visse områder risikerer at overimplementere hvidvaskdirektivet, når man anlægger den forudsatte risikobaserede tilgang. Dette gør sig særlig gældende for salg af lotterier og skrabespil, som efter vores vurdering ikke er egnede til hvidvask uanset kanal.

Det samme gør sig gældende ved brug af lukkede spilsystemer, som Danske Spils, hvor midlerne overføres fra en konto i et dansk pengeinstitut, og hvor gevinster på samme måde udbetales til spillerens NemKonto. I sådanne lukkede systemer kan der med andre ord slet ikke indbetales midler, som ikke allerede har været underlagt hvidvasktjek i det pengeinstitut, pengene overføres fra.

I forhold til de landbaserede spil vil en udstrækning af hvidvaskforpligtelsen påføre både Danske Spil og den enkelte forhandler (kiosker, supermarkeder m.v.) en uforholdsmæssig administrativ byrde.

***

Såfremt Finanstilsynet har behov for yderligere informationer, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Pernille Sonne
Underdirektør

Danske Spil
til glæde og til gavn

Risikovurdering af spil udbudt af Danske Spil

Bilag 1

Produkt	Beskrivelse af spillet (tilfældighed/ viden etc.)	Teoretisk tilbage-betalings-procent	Håndtering af præmier	Risikovurdering (uden mitigerende tiltag)
Lotto	Lotto er betegnelsen på et talspil, som går ud på at forudsige det rigtige lodtrækningsresultat, når der af 36 tal udtrækkes 7. Lotto er et lotterispil baseret på tilfældighed alene. Ugentlig trækning.	45 %	Ved spil på www.danskespil.dk tilføres gevinsterne automatisk spillerens spilkonto. Udbetaling kan højst ske én gang dagligt. Ved spil hos forhandleren kan gevinsterne tidligst udbetales efterfølgende dag kl. 09.00. Hvis den samlede gevinst på en kvittering hos forhandleren er: a) mindre end 2.000 kr., udskrives en gevinstbon, og forhandleren udbetaler gevinsten til spilleren - forhandleren beholder kvitteringen som dokumentation for udbetalingen. b) 2.000 kr. og op til 10.000 kr., kan forhandleren vælge at gøre som beskrevet under punkt a) - forhandleren kan imidlertid også henvise spilleren til en bank for udbetaling af gevinster mod forevisning af legitimation. c) 10.000 kr. og derover, henviser forhandleren altid spilleren til en bank for udbetaling af gevinster mod forevisning af legitimation.	Ingen

Onsdags Lotto	Onsdags Lotto er betegnelsen på et talspil, der går ud på at forudsige det rigtige lodtrækningsresultat, når der af 48 tal udtrækkes 6. Onsdags Lotto er et lotterispil baseret på tilfældighed alene. Ugentlig trækning.	45 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Ingen
Joker	Joker er betegnelsen på et talspil, hvor det vindende 7-cifrede Joker-tal fremkommer ved lodtrækning. Joker er et lotterispil baseret på tilfældighed alene. Trækning følger ugentlige Lotto spil.	45 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Ingen
Euro-jackpot	Eurojackpot er betegnelsen på et talspil, der går ud på at forudsige det rigtige lodtrækningsresultat, når der af 50 tal udtrækkes 5 Hovedtal og af 10 tal trækkes 2 Stjernetal. Eurojackpot er et lotterispil baseret på tilfældighed alene. Ugentlig trækning.	45 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Ingen
Quick	Quick er betegnelsen på en række forskellige skrabespil. Når der skrabes på spillefeltet, fremkommer en række beløb eller symboler. Heraf fremgår, hvilken gevinst den fremkomne kombination berettiger til. Quick-spillene er lotterispil baseret på tilfældighed alene. Afvikles ved skrab efter køb.	50-83 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Ingen

Keno	Keno er betegnelsen på et talspil, hvor spilleren efter eget valg skal forudsige, hvorvidt enten 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 eller 10 af tallene mellem 1 og 70 fremkommer i en lodtrækning, hvor 20 af tallene mellem 1 og 70 udtrækkes. Keno er et lotterispil baseret på tilfældighed alene. Daglig trækning.	55 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Ingen
Dantoto	Dantoto spil er den samlede betegnelse for en række spil på hestevæddeløb. Dantoto er et væddemålsspil.	65-85 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Offline: Middel Online: Lav på grund af lukket system
Bingo – online	Bingo er betegnelsen på et talspil bestående af 75-90 numre, hvoraf der i hvert spil udtrækkes et givent antal numre. Bingo er et lotterispil baseret på tilfældighed alene. Umiddelbar afvikling efter køb.	55 %	Ved spil på www.danskespil.dk tilføres gevinsterne automatisk spillerens spilkonto. Udbetaling kan højst ske én gang dagligt.	Ingen
Oddset	Oddset er den samlede betegnelse for en række væddemålsspil hos Danske Spil. Oddset er væddemålsspil, som indeholder færdighed. Afvikles alt når resultat på spillet begivenhed foreligger.	80-90 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Offline: Høj Online: Lav på grund af lukket system
Tips	Tips er en fælles betegnelse for en række spil hos Danske Spil, som går ud på at forudsige - tippe - resultatet i et antal udvalgte kampe eller begivenheder. Tips er væddemålsspil, som indeholder færdighed. Afvikles dagligt.	60-70 %	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Lotto.	Ingen

Casino – online	Kasinospil er betegnelsen for en række spil, der kan spilles med et indskud af rigtige penge eller som gratis spil for fiktive penge. Kasino er et kombinationsspil, som indeholder tilfældighed og færdighed. Afvikles umiddelbart efter indgåelse.	91-99 %	Ved Casino- og Pokerspil benyttes en downloadet klient med en subwallet, hvor indskud og gevinster overføres til og fra. Spilleren kan herefter fra sin spilkonto udbetale gevinster til sin bankkonto. Udbetaling kan højst ske én gang dagligt.	Lav på grund af lukket system
Poker – online (uden turne-ringer)	Poker er betegnelsen for en række kortspil, hvor deltagerne indbyrdes spiller mod hinanden. Poker kan både spilles med et indskud af rigtige penge og som gratis spil for fiktive penge. Poker er et kombinationsspil, som indeholder tilfældighed og færdighed. Afvikles umiddelbart efter indgåelse.	Puljeafgift	Der henvises til "Håndtering af præmier" for Casino.	Lav på grund af lukket system
Spille-auto-mater – fysisk	Spilleautomater er betegnelsen for fysiske, gevinstgivende spilleautomater, som udelukkende er baseret på tilfældighed.	82-90 %	Spilleautomaterne har begrænset indskud på 1 kr., begrænset indkast på 20 kr. og begrænset gevinst på 600 kr.	Ingen

Finans og Leasing
Interesseorganisation for danske finansieringsselskaber

Torveporten 2, 4. sal
DK-2500 Valby
Telefon: +45 40 38 29 87
E-mail: post@finansogleasing.dk
www.finansogleasing.dk
CVR nr. 75 36 12 11

24. august 2016

Finanstilsynet
Juridisk kontor
Århusgade 110
2100 København Ø

Finans og Leasings høringssvar til udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven). Deres j.nr. J.nr. 1911-0064.

Tak for det fremsendte udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven). Det er positivt, at Finanstilsynet har afholdt to dialogmøder hvor brancheorganisationer kunne deltage og stille spørgsmål.

Generelle bemærkninger

Bekæmpelse af hvidvask- og terrorfinansiering er et fælles ansvar

Den nye såkaldte "risikobaserede tilgang", som indføres med denne lov overflytter i høj grad ansvaret for at hindre hvidvask- og terrorfinansiering fra myndighederne til virksomhederne. Det er fremover virksomhederne selv, der skal vurdere risikoen for at deres kunder foretager hvidvask og terrorfinansiering og der ikke nogen klare retningslinier fra myndighederne man kan følge, fordi det vil være konkrete risikovurderinger og risikoafvejninger virksomhederne selv må foretage. Samtidig øger man strafferammerne for overtrædelserne markant og indfører personlige bøder for medarbejderes overtrædelser. Den risikobaserede tilgang svarer billedlig talt til, at man ophæver hastighedgrænserne på alle veje i Danmark, med formaningen om at man skal "køre efter forholdene", men at man så alligevel samtidig straffer folk hårdt for at køre "for hurtigt".

Finans og Leasing anerkender, at bekæmpelse af hvidvask/terrorfinansiering er en vigtig samfundmæssig opgave og foreningens medlemmer påtager sig gerne deres del i opgaven, men det kræver også at myndigheder stiller relevante værktøjer til rådighed. F.eks. mener Finans og Leasing, at det kommende ejerregister bør være tilstrækkeligt at tjekke for at kontrollere hvem der er de reelle ejere. Det virker besynderligt, at man bruger en masse offentlige og private ressourcer på at udvikle et offentligt register over reele ejere og så kan erhvervslivet alligevel ikke stole endegyldigt på oplysninger, der er indeholdt i det. Hvis det er fordi der mangler oplysninger i registeret (såsom CPR-nr) bør disse tilføjes til dette. Endvidere bør digitale løsninger (signaturer og legitimationsmuligheder) anerkendes på lige fod med pas/kørekort.

Derudover kan ønskes et generelt bedre samarbejde mellem erhvervslivet og politi/tilsyn om bekæmpelse/forebyggelse af hvidvask/terrorfinansiering. Et bedre samarbejde kunne f.eks. bestå i vidensdeling og erfaringsudveksling, men også i at erhvervslivet får adgang til flere offentlige oplysninger og registre. F.eks. bør politi og myndigheder give adgang til

pas/kørekortregisteret, således at virksomheder/butikker automatisk kan tjekke om disse dokumenter er ægte, når de anvendes som legitimation. Der kunne også foretages en koordinering mellem politiets liste/viden om stjålne biler og SKATs digitale motorregister med henblik på at bilforhandlere og finansieringsselskaber kan inddrage denne viden i forebyggelse af hvidvask/terrorfinansiering. Endelig kunne politiet åbne op for om der er nogle særlige kriminelle personer eller virksomheder som erhvervslivet skal være særligt opmærksomme på, når/inden de opretter kundeforhold.

Derudover bør SØIK give bedre tilbagemeldinger til virksomheder, der har indberettet mistænkelige transaktioner. Feedback på indberetninger vil være til stor gavn for virksomheder for at kunne blive bedre til at spotte mistænkelige transaktioner, herunder "kun" at foretage "relevante" indberetninger, til gavn for både SØIK og de indberettende virksomheder.

Myndighederne kunne også åbne op for at virksomheder på tværs af brancher kunne udveksle oplysninger med hinanden om mistænkelige transaktioner/personer, fremfor at oplysninger kun går til SØIK og ikke kommer tilbage. En sådan udveksling mellem virksomheder på tværs af brancher vil kunne tjene dels som et advarselssystem og dels øge virksomhedernes erfaringerne/viden om forebyggelse af hvidvask/terrorfinansering.

Adminstrative og økonomiske omkostninger

Finans og Leasing forventer denne lov vil medføre betydelige økonomiske og administrative omkostninger.

Erhvervsministeriet vurderer (s. 98), at ca. 15.000 virkomheder bliver berørte lovforslaget, og at de samlede økonomiske og administrative omstillingsomkostningerne bliver ca. 1,3, mia kr., mens de løbende omkostninger/byrder bliver på samlet ca. 359 mio. kr.

Alt i alt skulle lovforslaget ifølge ministeriet således i gennemsnit koste en dansk virksomhed ca. 86.000 i omstillingsomskostninger og ca. 24.000 kr. i løbende omkostninger. Disse beløb er ifølge vores vurdering urealistisk lave ift. de reele udgifter dette lovforslag forventes at medføre, herunder udgifter til tid brugt af compliancemedarbejdere og ansatte i butikker mv. samt omkostninger til it-systemer etc.

Overgangsregler

Der mangler overgangsregler i lovforslaget. Se afsnit nedenfor.

Finans og Leasings bemærkninger/spørgsmål til lovforslagets enkelte §´er:

§ 7, stk. 2

Er der tale om en udvidet rolle for en person der udpeges (og som måske allerede er complianceansvarlig)? [se s. 49 " *Hovedparten af finansielle virksomheder har allerede i dag en compliance ansvarlig og en uafhængig revisionsfunktion som følge af krav fra anden finansiel lovgivning, og forslaget har derfor alene til hensigt at fastlægge, at disse funktioners opgaver udvides til også at omfatte krav efter dette lovforslag.*"]. Kan det være samme person som i §8, stk. 3?

Kan ansvaret opdeles, således, at en person har ansvar for en type kunder eller produkter, mens en anden person er ansvarlig for andre typer kunder eller produkter?

§ 8, stk. 2
Hvad menes med "godkendes"? Hvilke evt. formelle krav er der til "godkendelse" (skriftligt/mundtligt, andet)? Såfremt en "godkendelse" skal kunne dokumenteres, skal det så være skriftligt (af bevismæssige årsager)?

§ 8, stk. 3

Kan ansvaret opdeles, således, at en person har ansvar for en type kunder eller produkter, mens en anden person er ansvarlig for andre typer kunder eller produkter?

§ 8, stk. 5

Det fremgår af § 8, stk. 5, at virksomheder skal udpege et medlem af direktionen, der er ansvarlig for virksomhedens overholdelse af loven. Filialer af udenlandske virksomheder er omfattet af "virksomheds "-begrebet i loven. Filialer har ikke en egentlig direktion, men en filialbestyrer og derudover moderselskabets ledelse. Hvad skal gælde for filialer? Skal det være den danske filialbestyrer, der er ansvarlig, jf. § 8, stk. 5 eller kan det være et ledelsesmedlem i det udenlandske selskab, f.eks. medlem af direktionen, hvis en sådan eksisterer.

§ 10

Kundebegrebet ift leasing

Det ser ikke ud til, at kundebegrebet er ændret i § 10. Finanstilsynet har hidtil ikke anset forhandlere i leasingforhold (som sælger udstyret til leasingselskabet og/eller købet udstyret igen ved udløb eller misligholdelse) for at være omfattet af kundebegrebet i den nuværende lovs § 12, hvorfor forhandlere ikke betragtes som lejlighedskunder, jf. hvidvaskningslovens § 14.

Baggrunden for det er, at det er finansiel leasing, som er omfattet af hvidvaskreguleringen - ikke salg af udstyr. Derfor er det i pkt. 17, kapitel 10, i den gældende hvidvaskningsvejledning anført, at leasingtageren er leasingselskabets kunde, hvormed modsætningsvist må forstås, at leasingselskabets andre forretningsrelationer ikke betragtes som kunder i hvidvaskningslovens forstand, da de falder helt udenfor lovens ramme.

Dette bør fremgå af bemærkningerne til loven.

§ 11

Kontrol af ID-oplysninger

Angående kontrol af identitetsoplysninger, så anføres på side 151, 4. afsnit, 3. pkt. følgende: "Der kan også ske kontrol ved øvrige eksterne kilder, som f.eks. Det Centrale Personregister eller i form af en digital signatur, der er udstedt af en pålidelig og uafhængig kilde"

I Danmark udsteder Nets A/S som bekendt NemID, der er en digital signatur. På nuværende tidspunkt er det i henhold til hvidvaskningsvejledningen (pkt. 75-77 i kapitel 10) et krav, at virksomheden sammenholder de fra kunden modtagne oplysninger med oplysningerne i CPR-registret, som bekræftelse på kundens adresse og CPR-nr. Som konsekvens af, at det ikke længere er et krav, at kundens adresse skal indhentes, mener vi det må være uformødent at tjekke

CPR. NemID må kunne stå alene. Det er dog uklart efter lovens forarbejder på side 151 om underskrift med digital signatur kan stå alene som kontrol, eller om der skal foretages kontrol opslag i CPR-registret af navn og CPR-nr.?

Det er af stor betydning for virksomheder som omfattes af hvidvaskningsloven, at der skabes klarhed over, hvilke kontroller herunder særligt anvendeligheden af NemID, som kan anvendes som fyldestgørende kontrol af identitetsoplysninger ved lav risikovurdering, da en lang række af disse kontroller kan indarbejdes i it-systemer og er omkostningstunge at udvikle.

Idet Nets A/S som udsteder af NemID altid vil være i besiddelse af identitetsoplysninger samt have udstedt den digitale signatur under overholdelse af en række sikkerhedsforanstaltninger, må sikkerheden i form af underskrift med gyldig NemID være at betragte som høj. Dette taler for, at underskrift med NemID kan stå alene som kontrolfunktion. Opslag i CPR-registret vil ikke give større sikkerhed for identitet, idet Nets A/S i forvejen trækker data fra CPR-registret, hvilket i øvrigt også gør sig gældende for CVR-registeret i forhold til bopælsadresser på privatpersoner med et CVR-nr.

Særligt i forhold til NemID medarbejdersignaturer skal det anføres, at standardløsningen som Nets A/S tilbyder ikke indeholder oplysninger om CPR-nr. på den fysiske person, som underskriver på vegne af virksomheden. Tilføjelse af CPR-nr. til NemID medarbejdersignaturen er pt. et tillægsprodukt, som få virksomheder tilkøber. Her vil virksomheden derfor ikke modtage underskriverens CPR-nr. i forbindelse med underskriften. Udgangspunktet for underskrift med NemID medarbejdersignatur må derfor pt. være, at denne ikke kan stå for sig selv som kontrol, men her må CPR-nr. på kunden og/eller reel ejer indhentes sideløbende og navn og CPR-nr. må kontrolleres mod CPR-registret eller anden pålidelig og uafhængig kilde. NemID medarbejdersignatur kan f.eks. benyttes af en (typisk større) enkeltmandsvirksomhed, hvor indehaveren benytter en NemID medarbejdersignatur eller i et selskab, hvor den reelle ejer har en NemID medarbejdersignatur i sin egenskab som medlem af ledelsen og tegningsberettiget.

Såfremt NemID medarbejdersignaturer ikke kan anvendes (fordi de ikke indeholder CPR-nr) skal vi anmode om at der i næste udbudsrunde af NemID-kontrakten stilles som krav at medarbejdersignaturer skal indeholde CPR-nr.

Andet § 11

Side 62, sidste afsnit: Det ønskes oplyst i bemærkningerne hvad der er indeholdt i en "skærpet" kundekendskabsprocedure? Et eksempel, herunder evt. henvisninger til andre kilder ønskes mht. hvilke oplysninger vi skal indhente for at overholde dette krav.

Side 146: "....ny kundekendskabsprocedure på passende tidspunkter i kundeforholdet" – Det ønskes uddybet hvad et "passende interval" er?

s. 150 det fremgår, at virksomheder ikke altid kan nøjes med at anvende Erhvervsstyrelsens kommende ejerregister (":.. men de kan ikke alene henholde sig til registrets oplysninger, medmindre dette anses for tilstrækkeligt i henhold til en risikovurdering af det konkrete kundefor-hold...")

Hvorfor er det ikke i alle tilfælde tilstrækkeligt, at anvende Erhvervsstyrelsens register over reelle ejere? Hvorfor så overhovedet lave registeret? Det risikeres, at ingen tør bruge registeret fordi man alligevel ikke kan være sikker på, at det er tilstrækkeligt at anvende det og så kan man lige så godt lade være (hvis man alligevel skal tjekke andre steder). Vil det gøre nogen forskel hvis registeret tillige kom til at indeholde CPR-numre?

Finans og Leasing er opmærksom på formuleringen i Artikel 30, stk. 8 i direktivet, men mener principielt at opslag i Erhvervsstyrelsens register bør være tilstrækkeligt med mindre en konkret risikovurdering fører til andet resultat. Alternativt bør der gives præcis vejledning om i hvilke risikosituationer et opslag i registeret er tilstrækkeligt.

Side 155, 2. afsnit sidste sætning "Overvågningsforpligtelsen gælder derfor også...."; Hvordan skal dette forstås? Skal man tage kontakt til kunden eller er det når kunden henvender sig til vores medlem? Dette er uklart og bedes uddybet i bemærkningerne.

§ 15, stk. 2

Indhentelse af personoplysninger til andre formål end hvidvaskforebyggelse

De personoplysninger der indhentes i starten af et kundeforhold indhentes af mange andre grunde end forebyggelse af hvidvask. Blot fordi oplysningerne *også* anvendes til brug for forebyggelse af hvidvask, kan det ikke passe at dette skal "spærre" for at kunne bruge oplysningerne til andet(så længe man i øvrigt overholder persondataloven). Der kan også være hensyn til bogføringsregler, regnskabsregler, forældelsesregler mv. der skal overholdes.

Finans og Leasing foreslår derfor, at formuleringen ændres, således, at der står "Personoplysninger indhentet *udelukkende* i henhold til denne lov ... må kun behandles med henblik på forebyggelse af hvidvask .... etc."

§ 18

Spørgsmål til tjek af nationale PEPs

Side 60: Da området for nationale PEPs er nyt bedes Finanstilsynet vejlede mere om emnet i bemærkningerne.

F.eks. bedes afklaret i bemærkningerne hvad der menes "skærpede procedurer", herunder ekstra opmærksomhed? Endvidere kunne ønskes vejledning til hvordan det konkret skal udføres, og hvilke oplysninger kan det vedrører. Det er endvidere uklart om kunden skal kontaktes, og hvornår det er tilstrækkeligt.

Endvidere er det uklart om store virksomheder undlade at anvende "en service fra en informationsudbyder" og i stedet spørge kunden direkte, jf. bemærkningen side 170? Hvorfor er det kun virksomheder med "et begrænset antal kunder", der kan "nøjes" med at spørge kunden selv? og der er vel ikke en pligt til at anvende "en service fra en informationsudbyder". Alle bemærkningerne på side s. 170 bedes således præciseret.

Finans og Leasing ser meget gerne at tilsynet udarbejder en "PEP-pamflet" (som nævnt på dialogmødet 15. august), som kan gives til kunder, der er potentielle PEPs således at dette kan forklare dem hvorfor de bliver spurgt til (undersøgt) om de er PEPs.

§ 29

Tilbagemeldinger på indberetninger til SØIK

Det foreslås i § 29, at SØIK "*kan*" give den underrettende virksomhed meddelelse om status i sagen.

Finans og Leasing mener det bør pålægges SØIK at give tilbagemeldinger til indberettende virksomheder. Finans og Leasing foreslår derfor at teksten ændres så der står "*skal*" give den underrettende virksomhed meddelelse om status i sagen.

Feedback på indberetninger vil være til stor gavn for virksomheder for at kunne blive bedre til at spotte mistænkelige transaktioner, herunder "kun" at foretage "relevante" indberetninger, til gavn for både SØIK og de indberettende virksomheder.

§ 30

Krav om opbevaring af kundedata

Følger det direkte af direktivet (art 40), at man skal opbevare kopi af foreviste legitimationsdokumenter? Eller er det EVM/Finanstilsynets fortolkning af direktivet?

Kravet om opbevaring af kopi af legitimationsdokumenter kan give store udfordringer i butikkerne (når der optages optages forbrugslån), idet butikkerne ikke nødvendigvis har indscanings/kopieringsudstyr.

Vil det være tilstrækkeligt/lovligt at tage et billede f.eks. med en mobiltll eller et digitalkamera af legitimationsdokumentet mhb på opbevaring? Vil der være særlige sikkerhedskrav til opbevaring?

Krav om sletning af kundeoplysninger

Det foreslås i § 30, stk. 3, 2. pkt., at personoplysninger, som indgår i dokumenter og registreringer, jf. § 30, stk. 1, nr. 2 og 3, skal slettes 5 år efter transaktionens eller aktivitetens gennemførelse. Der sondres der mellem hvilke oplysninger, der skal slettes 5 år efter hhv. "kundeforholdets ophør" i § 30, stk. 2, 2. pkt. og "transaktionens eller aktivitetens gennemførelse"

Betyder dette, at der skal ske 2 sletninger – dels sletning af personoplysninger og dels sletning af ID dokumenter, og på forskellige tidspunkter?

Dette kan, i givet fald, give anledning til en række uhensigtsmæssigheder både juridisk og praktisk. Personoplysninger kan eksempelvis fremgår af selve aftalegrundlaget i form at oplysning om CPR-nr. i selve dokumentet. Så længe et kundeforhold består og i en periode efter kan det derfor være relevant og nødvendigt at opbevare personoplysninger, som indgår i aftalegrundlaget uanset, at der er gået mere end 5 år efter "transaktionens eller aktivitetens gennemførelse".

Selve kundeforholdet kunne løbe i mere end 5 år, hvorfor det vil være nødvendigt for at kunne forfølge et eventuelt krav mod kunden, at dokumentationen opbevares.

Idet det må antages at blive sædvanligt i løbet af de kommende år, at oplysninger fra digitale signaturer indeholdes i aftalegrundlaget herunder CPR-nr., så vil det i praksis være umuligt, at sondre mellem "kundeforholdets ophør" og "transaktionens eller aktivitetens gennemførelse" medmindre, at der med "aktivitetens gennemførelse" også kan forstås "kundeforholdets ophør" i vedvarende retsforhold. Dette synes dog ikke at være tilfældet, idet der specifikt er brugt en anden ordlyd.

Rent praktisk så lader kravet om sletning af enkelte personoplysninger, som det beskrives på side 200, 3. afsnit, sig næppe gøre i praksis, da det vil kræve minutiøs gennemgang af alle oplysninger og dokumenter og sletning/overstregning af personoplysninger, som kan genfindes i e-mails, dokumenter etc.

Finanstilsynet bedes foreholde sig til og kommentere de nævnte problemstillinger. Finans og Leasing foreslår, at man i stedet kun skal slette CPR og ID-dokument-oplysninger én gang (eller på anden måde smidiggør bestemmelserne).

§ 32

Koncernforbundne selskaber – udveksling af oplysninger

Er det muligt for koncernforbundne selskaber at dele eksisterende kundelegitimations- og kundekendskabsoplysninger der er indsamlet før lovens ikrafttrædelse? (§§32)? Og hvad hvis hvidvaskloven pålægger en pligt (§ 32, 2. pkt.) til at videregive en oplysning, men persondataloven forbyder at videregive denne oplysning?

Kan kundelegitimations- og kundekendskabsoplysninger indhentet før 1.1.2017, hos et medlem - uden kundesamtykke - deles og udveksles med andre selskaber i medlemmets koncern, når disse er indhentet til bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme? Eller er der kun tale om kundelegitimations- og kundekendskabsoplysninger der er indhentet efter lovens ikrafttrædelse? (jf. s. 12, 15/ §§ 23/32).

§ 38

Udveksling af oplysninger mellem ikke-koncenforbundne selskaber

Virksomheder har pligt til – indenfor en koncern – at udveksle oplysninger om, der er indgivet en indberetning om mistænkelige transaktioner eller at dette overvejes (§ 32), men er det også en pligt, hvis der er tale om et ikke-koncern forbundet selskab (§ 38)? (§§ 25, 26, 38)?
Er virksomheder, der er omfattet af § 1, men ikke er indenfor samme koncern, forpligtet til eller har mulighed for at underrette anden virksomhed om, der er indgivet en indberetning om mistænkelige transaktioner eller at dette overvejes?

Eksempelvis må/skal der ske udveksling af kunde- og transaktionsoplysninger vedrørende *"samme kunde og samme transaktion"* (§ 38, stk. 6) mellem et finansieringsselskab og en bank, der ikke er koncernforbundne (s. 12, 13, 15, 16 /§ 25, 26, 32, 38),

Bilag 3

Hvad forstås ved "direkte kontakt" pkt. 2 c)? Omfatter det "live" kontakt via nettet (chat og eller billede) og/eller telefonisk kontakt? Eller forudsætter det at man er i samme fysiske rum?

Omfatter det engelske udtryk "face-to-face" også f.eks. "skypesamtaler" hvor man jo tydeligt kan se hinanden på skærmen?

Manglende overgangsregler

Lovens krav i forhold til eksisterende kunder og kundeoplysninger indhentet før lovens ikrafttræden –§ 10/§ 16/ § 30

Der mangler overgangsbestemmelser i lovforslaget. Det giver anledning til problemer ift. eksisterende kundeforhold og behandling af kundeoplysninger indhentet før lovens ikrafttræden. Der opstår derfor flere spørgsmål iht. forslagets § 10, § 16 og § 30 (hhv. krav om at gennemføre KYC på "passende tidspunkter"), § 16 (krav om "ajourføring" af "ukorrekte oplysninger" og "passende foranstaltninger") og §30's indførelse af "krav om opbevaring af kopi af fremviste legitimationsdokumenter".

Spørgsmål 1 til overgangsbestemmelser:

Skal virksomheder efter lovens ikrafttrædelse indhente kopi af legitimationsdokumenter på eksisterende kunder (kundeforhold oprettet inden 1.1. 2017), hvis man efter gældende praksis "kun" har registreret løbenummer og udløbsdato på kundens legitimation (jf. §§ 16/30)?

Det fremgår af bemærkningerne til § 30 (s. 198), at" *Det vil ikke anses som værende tilstrækkeligt for at opfylde bestemmelsens krav alene at notere oplysninger om den dokumentation, der er forevist.* " Vi går ud fra det ikke gælder med tilbagevirkende kraft. Før lovens ikrafttræden var oplysningerne tilstrækkelige og der følger heller ikke pligt fremadrettet til at anvende billed-ID jf. s. 198 "... *Med forslaget følger ikke en pligt til, at der skal anvendes fysiske legitimationsdokumenter i forbindelse med legitimering af fysiske kunder. Kontrol kan også foretages ved f.eks. opslag i en uafhængig elektronisk database. Hvis der anvendes legitimationsdokumenter, skal der imidlertid altid opbevares en kopi af disse...* ".

Hertil kommer at det nyindførte krav i § 30 om opbevaring af kopi af fysiske legitimationsdokumenter må tolkes således, at den kun gælder fremadrettet, idet der ellers ville blive lovgivet med tilbagevirkende kraft. Det fremgår også af bemærkningerne s. 198 at kravet "indføres" med lovens ikrafttræden: "... *Det foreslås endvidere i stk. 1, nr. 1, at indføre krav om, at kopi af legitimationsdokumenter skal opbevares*".

Det må lægges til grund, at de kundeforhold, der er oprettet indtil 1.1. 2017 er blevet behørigt legitimeret efter de nugældende regler.

Vores medlemmer har (særligt på forbrugslåneområdet) flere hundredetusinde kundeforhold som er oprettet (behørigt) iht. til de nugældende regler. Det vil være forbundet med betydelige administrative byrder hvis vores medlemmer med "tilbagevirkende kraft" skal til at indhente (yderligere) dokumentation/legitimation (billed-ID) på disse hundrede tusinde kunder (uanset om det skal ske på en gang eller løbende/med jævne mellemrum). Ud over, at det efter vores mening, vil være i strid med det grundlæggende legalitetsprincip om ikke at lovgive med tilbagevirkende kraft, vil det også være særdeles uproportionalt at stille et sådan krav.

Den vurdering virksomheden foretog da de oprettede kundeforholdet var, at der var tale om lav risiko (der er typisk tale om forbrugslån optaget i forretninger hvor ekspedienten ser kunden face-to-face og modtager oplysningerne og den vurdering må stadig være gældende (medmindre virksomheden konkret bliver særligt opmærksom på noget mistænkeligt). Men det er dog uklart ift. bemærkningerne om en opdatering af "gamle" kundeoplysninger, oprettet før lovens ikrafttræden kan undlades ud fra en risikovurdering jf. bemærkningerne til §10) s. 146; "*Kravet kan ikke fraviges, heller ikke for kunder med begrænset risiko for hvidvask og terrorfinansiering*". Hvis hensynet (mht. opbevare billed-ID) er, at SØIK skal have bedre mulighed for at efterforske sager, skal det nævnes, at der er meget få indberetninger vedr. (små) forbrugslån og at det generelt er lav risikoområde og hensynet til SØIKs efterforksningsmuligheder er derfor ikke relevant på dette område.

§ 10 KYC på "passende tidspunkter"

Det fremgår af bemærkningerne (til §10) s. 146, at " *Derudover skal der på passende tidspunkter i kundeholdet gennemføres ny kundekendskabsprocedure. Dette betyder, at der løbende og med et passende interval skal ske kontrol af, om de oplysninger, en virksomhed eller person har om kunden, er korrekte. Kravet kan ikke fraviges, heller ikke for kunder med begrænset risiko for hvidvask og terrorfinansiering. Intervallet kan dog fastsættes ud fra en risikovurdering, og der kan differentieres mellem kunder med begrænset og øget risiko, jf. § 11, stk. 4.*"

Hvoraf fremgår, at der skal gennemføres en "ny" kundekendskabsprocedure? Det fremgår kun af bemærkninger og ikke af selve loven, at der skal være tale om en "ny" KYC? I Art 14, stk. 5 fremgår heller ikke at der skal foretages en "ny" KYC. Endvidere ses, at der "blot" skal ske "kontrol" af oplysninger og ikke indhentning af nye. Vi går ud fra at "kontrol" f.eks. kan være opslag i CPR-registeret.

Bestemmelsen og bemærkningerne må i øvrigt fortolkes således, at det kun er kundeoplysninger indhentet efter 1.1.2017, som løbende skal opdateres/ajourføres, da der ellers lovgives med tilbagevirkende kraft.

§ 16 krav om opdatering af kundeoplysninger (samt henvisning til § 11, nr4) krav om løbende overvågning) - ift. eksisterende kunder/overgangsbestemmelser

Det fremgår af bemærkningerne til §16 (s. 166), at "*Bestemmelsen regulerer forholdet til eksisterende kunder, mens bestemmelsen i § 14 fortrinsvist vedrører etableringen af nye kundeforhold*"

Bestemmelsen indeholder et krav om ajourføring af kundeoplysninger når virksomheden "*bliver bekendt med*" at oplysningerne er utilstrækkelige.

Begrebet "blive bekendt med" følger af bemærkningerne s. 166, hvoraf fremgår, at "*Virksomheden kan f.eks. i forbindelse med henholdsvis rådgivning af kunden eller den løbende opdatering af kundeforholdet i henhold til § 11, nr. 4 [overvågningsforpligtelsen] blive bekendt med, at de indhentede oplysninger ikke er tilstrækkelige.* " § 11, stk. 1, nr. 4)

Fsva. overvågningsforpligtelsen fremgår af bemærkningerne til § 11, nr. 4), at " *Kundens transaktioner og aktiviteter løbende skal løbende overvåges... Det betyder, at virksomheden løbende skal overvåge, om der forekommer usædvanlige transaktioner eller aktiviteter f.eks. på kundens konti set i forhold til den viden, som virksomheden har om kunden, kundens risikoklassifikation.... Der skal ske overvågning af både kundens transaktioner og aktiviteter. Overvågningsforpligtigelsen gælder derfor også i forbindelse med den almindelige kontakt med kunden og ikke alene med en manuel eller systemisk overvågning af kundens transaktioner*"

Sammenfattende må § 16's formulering om at "blive bekendt med" jf. bemærkninger § 11, stk. 1, nr 4) (overvågningsforpligtelsen) kunne tolkes således, at virksomheden ikke skal foretage sig noget aktivt (efter 1.1.2017), for at opsøge kunden mhb. på at opdatere/ajourføre oplysninger, men at det *kun* er i forbindelse med at kundens" transaktioner eller aktiviteter" eller ved almindelig kontakt med kunden, at virksomheden kan "blive bekendt med" at noget kan være ukorrekt/ikke ajourført, og at der i disse situationer evt. er behov for at anmode kunden om nye/opdaterede oplysninger/dokumenter.

Spørgsmål 2 til overgangsbestemmelser:

Nationale PEPs - overgangsregler

Det er uklart om man skal "screene" allerede eksisterende kundeportefølje (evt. mod dow jones lister eller lign) for at tjekke om nogle af disse er nationale PEPs eller om det kun gælder kunder oprettet efter 1.1.2017?

Spørgsmål 3 til overgangsbestemmelser

Undtagelsesbekendtgørelsen - overgangsregler

Et særligt spørgsmål angår kunder oprettet i henhold til undtagelsesbekendtgørelsen, hvorefter der slet ikke blev indhentet legitimation. Der er behov for præcisering i loven om at loven ikke pålægger krav om indhentelse af legitimation med tilbagevirkende kraft fra kunder oprettet iht. undtagelsesbekendtgørelsen. De kundeforhold der blev oprettet iht. undtagelsesbekendtgørelsen var per definition lav risiko (hvilket var en betingelse for anvendelse af bekendtgørelsen) og der er ingen grund til at disse ikke fortsat skulle være lav risiko, hvilket må medføre (bl.a. ud fra en risikovurdering), at der ikke skal indhentes legitimation på kunderne, medmindre der er konkret mistanke om hvidvask/terrorfinansiering.

Konklusion vedr. overgangsregler

Finans og Leasing mener, at der er behov for en overgangsregel, der fastslår, at de nye regler kun gælder for kundeforhold oprettet efter 1.1.2017, således at man undgår at lovgive med tilbagevirkende kraft og således at der ikke pålægges uproportionale administrative byrder på virksomheder om at legitimere (allerede legitimerede) eksisterende kunder endnu engang.

København, den 24. august 2016
J.nr. H23-625
1/1

Dansk Ejendomsmæglerforening

Finanstilsynet
Juridisk Kontor
Aarhusgade 110
2100 København Ø.

Vedr.: Jeres j.nr. 1911-0064 - Høring over forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme

Foreningen har med tak modtaget udkast til ovenstående lovforslag i høring.

Foreningen skal indledningsvist bemærke, at høringsfristen efter foreningens opfattelse har været for kort under hensyntagen til, at lovforslaget er sendt i høring medio juli måned, dvs. midt i en ferieperiode og under hensyntagen til, at lovforslaget og bemærkningerne hertil er af et betragteligt omfang.

Det er foreningens opfattelse, at lovforslaget vil medføre en forøgelse af de administrative byrder for foreningens medlemmer. Et eksempel herpå er f.eks. implementeringen af en whistleblowerordning. Endvidere skal foreningens medlemmer modtage uddannelse i de nye regler.

Af den årsag finder foreningen, at den anførte ikrafttræden af lovforslaget den 1. januar 2017 vil betyde en for kort implementeringsfrist mellem lovforslagets vedtagelse og ikrafttræden. Foreningen henstiller derfor til, at ikrafttræden af lovforslaget sker senere end den 1. januar 2017.

Med venlig hilsen

Heidi Bach
Advokatfuldmægtig, ejendomsmægler og valuar MDE
Dir.tlf.: 32 64 45 95
e-mail: hb@de.dk

Islands Brygge 43
2300 København S

T: 7025 0999
F: 3264 4599
E-mail: de@de.dk
Internet: www.de.dk

24. august 2016

DI-2016-08021

Finanstilsynet
Juridisk Kontor
Århusgade 110
2100 København Ø

Sendt pr. e-mail til hoeringer@ftnet.dk og bel-hvl@ftnet.dk

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Svar på høring vedrørende forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

DI har modtaget ovennævnte høring og skal hermed fremkomme med bemærkninger til denne.

Lovforslaget gennemfører dele af 4. hvidvaskdirektiv og seneste internationale standarder fra Financial Action Task Force fra 2012. Formålet med lovforslaget er at skærpe den eksisterende lovgivning, for derved at styrke indsatsen for forebyggelse af hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme. Med de nye regler tilsigtes en ændring fra en regelbaseret tilgang til en risikobaseret med det formål at målrette og effektivisere indsatsen fra både myndighedernes og de omfattede virksomheder og personers side.

Omkostninger for erhvervslivet

DI deler synspunktet om, at hvidvask af penge og finansiering af terror bør bekæmpes, og at virksomheder har et ansvar for at medvirke til bekæmpelsen. Det er imidlertid helt afgørende, at den regulering, som skal fremme bekæmpelsen af hvidvask af penge og finansiering af terror, rent faktisk har en klar effekt.

Dette synspunkt forstærkes af, at det foreliggende lovforslag medfører betydelige administrative og økonomiske byrder for virksomheder. I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at de virksomheder, som omfattes af loven, pålægges administrative omstillingsomkostninger for 1,2 mia. kr. og løbende administrative omkostninger for 225 mio. kr. Dertil kommer efterlevelsesomkostninger for 228 mio. kr. Så vidt ses omfatter de nævnte administrative og økonomiske byrder udelukkende de virksomheder, som er *direkte* omfattet af lovforslaget.

Det bemærkes i den forbindelse, at lovforslaget samtidig medfører betydelige administrative og økonomiske byrder for de virksomheder, som *indirekte* påvirkes af lovforslaget. De indirekte påvirkede virksomheder vil skulle bruge ressourcer på at levere information, som er nødvendig for at opfylde kravene til kundekendskabsprocedurer mv., hvilket medfører et betydeligt ressourceforbrug. Samtidig må det forventes, at de direkte omfattede virksomheder vil vælte en stor del af omkostningerne over på både privat- og erhvervskunder.

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Danmark

(+45) 3377 3377
di@di.dk
di.dk

CVR 16 07 75 93

Overimplementering
Lovforslaget lægger op til en vis grad af overimplementering, hvoraf en del skyldes eksisterende lovgivning, som går ud over kravene i 4. hvidvaskdirektiv. DI er generelt fortaler for, at EU-lovgivning implementeres i national ret uden at gå ud over kravene i EU-reguleringen, medmindre der er tungtvejende grunde hertil. Dette skyldes, at overimplementering generelt set gør det mere besværligt at handle på tværs af grænser og dermed forringer den danske konkurrenceevne og svækker EU's indre marked.

Det bør derfor overvejes, om den foreslåede overimplementering er en forudsætning for at opfylde formålet med lovgivningen, eller om dette formål kan opnås ved en mere direktivnær implementering.

Overgang til et risikobaseret system
Lovforslaget lægger op til en overgang fra et regelbaseret til et risikobaseret system med det formål at skabe mere fleksibilitet. DI er som udgangspunkt positivt indstillet over for dette, idet det åbner mulighed for at fokusere indsatsen på de områder, hvor der er størst risici.

Den risikobaserede tilgang overlader en større grad af skøn til de virksomheder, der omfattes af loven. Samtidig overlader loven også et større skøn til Finanstilsynet. Som følge heraf bør Finanstilsynet tilstræbe hurtigst muligt at udarbejde en vejledning i fortolkningen af reglerne. Desuden bør Finanstilsynet – særligt i den første periode efter reglernes ikrafttræden – udvise tilbageholdenhed med at sanktionere overtrædelser af reglerne, som skyldes berettiget tvivl om fortolkningen af reglerne.

Det er imidlertid afgørende, at vejledningen ikke udvikler sig til en for indskrænkende fortolkning, særligt i forhold til reglerne om risikovurderinger, hvor det er vigtigt at overlade et betydeligt skøn til virksomhederne for at opfylde reglernes formål om øget fleksibilitet, og for at virksomhederne får bedre mulighed for at fokusere indsatsen dér, hvor risikoen (og dermed antageligvis også effekten) er størst. En sådan risikobaseret tilgang til tilsynet vil efter DI's opfattelse medføre den bedste udnyttelse af ressourcerne hos både virksomheder og myndigheder.

Et konkret eksempel herpå er lovforslagets § 10, nr. 1, som indebærer, at der skal gennemføres kundekendskabsprocedurer, når en kundes relevante omstændigheder ændrer sig. Et eksempel herpå er ved ændringer i kundens ejer- eller kontrolstruktur. Ifølge lovforslaget skal der også gennemføres kundekendskabsprocedurer "på passende tidspunkter i kundeforholdet", hvilket ifølge bemærkningerne skal forstås som et krav om løbende kontrol.

Det fremgår ikke, hvad der skal forstås ved "løbende". Dette begreb bør præciseres for at undgå et overflødigt krav om gennemgang af samtlige kundeforhold med faste intervaller, hvilket heller ikke harmonerer med den risikobaserede tilgang, som ifølge lovforslaget skulle være målet.

Lovforslaget set i forhold til det kommende register over reelle ejere
Det fremgår af lovbemærkningerne, at de forpligtede virksomheder kan anvende det kommende register over juridiske personers reelle ejere, som gennemføres ved lov nr. 262 af

16. marts 2016, til at gennemføre kundekendskabsprocedurerne. Det anføres, at dette skal "lette byrderne forbundet med udførelse af kend-din-kunde procedurer". Samtidig fremgår det imidlertid af bemærkningerne, at virksomheder ikke alene må henholde sig til oplysningerne i registeret.
Det er uhensigtsmæssigt, at der på den ene side oprettes et register over reelle ejere, når dette på den anden side ikke kan bruges som en sikker kilde til disse oplysninger i henhold til hvidvaskloven. Det bør derfor behandles i en kommende vejledning, hvornår et opslag i registeret over reelle ejere typisk vil være tilstrækkeligt, og hvornår der er krav om yderligere indhentning af oplysninger.

Samtidig bør det præciseres, hvornår der skal ske opdatering af oplysningerne i det kommende register over reelle ejere, idet dette ikke er klart på nuværende tidspunkt. Retningslinjerne herfor har nær sammenhæng med kravene til kundekendskabsprocedurer, og det er derfor vigtigt, at denne sammenhæng er klar. Dette understreges af, at virksomheder påføres administrative byrder både i forbindelse med kundekendskabsprocedurerne, men også i forbindelse med de øgede krav om registrering i registeret over reelle ejere. Det er derfor afgørende, at oplysningerne i registeret har en reel værdi i praksis.

Ikrafttræden
Lovens ikrafttrædelsesdato er foreslået fastsat til den 1. januar 2017, selv om implementeringsfristen i 4. hvidvaskdirektiv først er den 26. juni 2017. Dette efterlader de forpligtede virksomheder med en meget kort periode til at implementere de nye regler, og det er næppe realistisk, at alle virksomheder har mulighed for dette. Denne problemstilling blev drøftet på dialogmødet i Finanstilsynet den 15. august 2016. Finanstilsynet gav her udtryk for, at der ikke ville blive iværksat sanktioner mod virksomheder, der som følge af den korte frist ikke har nået at implementere de nødvendige interne procedurer mv.

Finanstilsynet oplyste samtidig, at der ikke ville blive lavet overgangsregler. Dette er særdeles uhensigtsmæssigt, idet der stadig vil være tale om overtrædelser af gældende lovgivning, selv om dette ikke bliver sanktioneret. Dette kan give udfordringer i forhold til presse, investorer mv., og DI ser derfor gerne, at ikrafttrædelsesdagen udskydes.

En udskydelse af ikrafttrædelsesdagen til den 26. juni 2017 forekommer hensigtsmæssig, idet dette giver virksomhederne tilstrækkelig tid til at implementere nye procedurer samtidig med, at de relevante myndigheder, herunder særligt Finanstilsynet, får mulighed for at yde indledende vejledning i reglerne til de virksomheder, der har behov herfor for at opfylde de nye krav.

Med venlig hilsen

Kim Haggren
Underdirektør

HØRING

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

Sendt pr. e-mail til hoeringer@ftnet.dk med kopi til belhvl@ftnet.dk

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (Hvidvaskloven)

24. august 2016

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
1256 København K

Finansrådet
Telefon 3370 1000
mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Realkreditforeningen
Telefon 3336 1311
mail@realkreditforeningen.dk
www.realkreditforeningen.dk

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 557531-v1

Finansrådet og Realkreditforeningen (i det følgende organisationerne) har den 13. juli 2016 modtaget udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terror i høring. Organisationerne takker for muligheden for at afgive bemærkninger til udkastet.

Det er væsentligt for organisationerne og organisationernes medlemmer, at der er stor tillid til det finansielle system. Den finansielle sektor bruger derfor mange ressourcer i arbejdet med at forhindre hvidvask af penge og terrorfinansiering, og vi vil som sektor naturligvis også fremadrettet påtage os vores del af ansvaret.

Det er i den forbindelse vigtigt, at der er et tæt samarbejde mellem den finansielle sektor og de relevante offentlige myndigheder. Organisationerne vil i den forbindelse gerne rose Finanstilsynet for den åbenhed, som organisationerne mødes med af Finanstilsynets medarbejdere, herunder også at Finanstilsynet har tilkendegivet at ville medvirke til udarbejdelse af informationsmateriale om loven til borgere og virksomheder.

Det er ligeledes vigtigt med en fortsat dialog mellem virksomheder og myndigheder, og at der i offentligt regi løbende udvikles værktøjer, som kan understøtte og lette virksomhedernes arbejde med opfyldelsen af retlige forpligtelser, eksempelvis på baggrund af krav i hvidvaskloven. Det er derfor positivt, at der er blevet arbejdet intensivt på at etablere det danske register over reelle ejere. Det er herudover vigtigt, at ressourcerne hos såvel myndigheder som virksomheder udnyttes rigtigt. Det betyder, at reguleringen skal have det rette fokus, så resultatet af de øgede byrder for den finansielle sektor rent faktisk resulterer i, at muligheden for hvidvask og terrorfinansiering forhindres eller vanskeliggøres.

Organisationerne finder, at gennemførelsen af høringen i relation til nærværende lovforslag og processen i forbindelse med lovforslagets fremme indebærer væsentlige udfordringer. Lovforslaget er sendt i høring i sommerferieperioden med en, i forhold til lovforslagets størrelse, meget kort høringsfrist.

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 557531-v1

Hertil kommer, at loven forventes at træde i kraft den 1. januar 2017, hvilket er tidligere end implementeringsfristen. Dette vil medføre særdeles væsentlige udfordringer for institutterne i forhold til gennemførelse af lovpligtige ændringer af politikker, forretningsgange og compliance-programmer.

Nedenfor følger organisationernes bemærkninger til lovforslaget.

Generelle bemærkninger
Som bekendt har der over de seneste måneder været betydelig offentlig debat om bankers overholdelse af hvidvasklovgivningen. Nærværende lovforslag indeholder de allerede kendte forpligtelser i relation til hvidvask, ligesom der introduceres en række nye forpligtelser for institutterne i Danmark.

Der er tale om særdeles kompleks lovgivning, og der vil være et meget betydeligt og omkostningstungt arbejde forbundet med at implementere og efterleve reglerne i praksis. Det er imidlertid en grundlæggende forudsætning for at kunne implementere lovgivningen i institutternes politikker, forretningsgange og daglige arbejde – og således at efterleve loven i praksis – at det med tilstrækkelig tydelighed fremgår, hvilke pligter og ansvar loven indfører, og hvori ændringerne i forhold til gældende krav består.

Kompleksiteten understreges af, at lovforslaget pålægger virksomhederne omfattet af loven store administrative omkostninger. I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at de virksomheder, som omfattes af loven, pålægges administrative omstillingsomkostninger for 1,2 mia. kr. og løbende administrative omkostninger for 225 mio. kr. Dertil kommer efterlevelsesomkostninger for 228 mio. kr.

I gennemgangen af de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet tages der alene højde for de (meget betydelige) økonomiske og administrative konsekvenser, som loven vil medføre for de virksomheder, som er omfattet af lovens anvendelsesområde. Det bemærkes hertil, at loven også må forventes at medføre ikke ubetydelige økonomiske og administrative konsekvenser af mere indirekte karakter for de virksomheder, som er kunder i de omfattede virksomheder.

Det foreliggende lovforslag forudsætter i meget stort omfang præciseringer og uddybninger. Dette vil kunne ske i forbindelse med det videre arbejde med lovforslaget og i forbindelse med udarbejdelse af en vejledning på området. Nærværende høringssvar adresserer de forhold og områder, som nødvendigvis må uddybes og præciseres som forudsætning for at have en operationaliserbar lovgivning på området.

Organisationerne skal endvidere bemærke, at en effektiv efterlevelse af intentionerne i lovforslaget forudsætter, at der også hos de relevante myndigheder på området er ressourcer til at gennemgå og analysere de mange transaktioner, som institutterne indberetter. Med over 300.000 indberettede transaktioner fra institutterne på ét år skal der være vished for, at både

SØIK og SKAT har de fornødne ressourcer til at gennemgå de mange indberetninger. Loven vil ikke leve op til sit formål, hvis myndighederne ikke på relevant måde har ressourcer til at følge op på institutternes indberetninger.

I relation til lovudkastet er det anerkendelsesværdigt, at der lægges op til en mere risikobaseret tilgang i modsætning til den nuværende primært regelbaserede regulering.

Rammerne for en sådan risikobaseret regulering understøttes og opretholdes af en tilsvarende risikobaseret tilgang hos tilsynsmyndighederne, og vi skal derfor allerede nu udtrykke vores forventning om, at tilsynsmyndighederne i sin tolkning af reguleringen vil overlade netop det skøn til institutterne, som lovudkastet lægger op til. I modsat fald vil den praktiske administration hos myndighederne indebære en overimplementering i forhold til direktivets krav.

Et andet væsentligt område i lovforslaget er de mulige ændringer i virksomhedernes organisation. I henhold til de nuværende regler udpeges en hvidvaskansvarlig, som i mange institutter vil være compliancechefen. Herudover løses mange AML-relaterede opgaver i dag tillige i bankernes compliianceafdelinger.

Med det foreliggende udkast til lovforslag skabes tvivl om, hvorvidt denne organisering kan opretholdes efter 1. januar 2017, da den daglige ledelse fremadrettet skal udpege både en ansvarlig til at træffe beslutninger på vegne af virksomheden på hvidvaskområdet og en compliianceansvarlig, der skal sikre, at virksomheden overholder loven.

Det bør endvidere mere generelt uddybes, hvordan der i praksis skal forholdes ved overlap mellem denne lov og persondataloven (og databeskyttelsesforordningen) og lov om finansiel virksomhed.

Der lægges med lovforslaget op til, at de nye regler skal træde i kraft den 1. januar 2017, det vil sige cirka et halvt år før artikel 67, stk. 1, forpligter Danmark og øvrige medlemsstater til at gennemføre 4. hvidvaskdirektiv i national ret. Dette sker som udgangspunkt på baggrund af en ikke-bindende henstilling fra Kommissionen fra februar 2016.

Organisationerne har naturligvis forståelse for den danske regerings ønske om at præimplementere 4. hvidvaskdirektiv, men det medfører en række udfordringer for såvel omfattede virksomheder som myndigheder med hensyn til implementeringen af reglerne.

Baggrunden for den foreslåede fremrykning af ikrafttrædelsestidspunktet, som den må forstås af lovudkastets generelle bemærkninger, er hovedsagelig det seneste års terroranslag i Europa. I en række af de nye regler må risikoen ved en implementering af reglerne i henhold til artikel 67 formodes at være begrænset. Et sådant område er politisk eksponerede personer, hvor risikoen helt overvejende – hvis ikke udelukkende – må antages at

bestå i korruption og hvidvaskrelaterede kriminalitetsarter. Der synes dermed ikke at være noget til hinder for at lade reguleringen vedrørende politisk eksponerede personer træde i kraft senere.

EU-Kommissionen har den 5. juli 2016 fremsat direktivforslag om ændring af 4. hvidvaskdirektiv. Vedtagelse af ændringsdirektivet i sin nuværende form vil nødvendiggøre ændringer af lovforslaget før ikrafttrædelsesdatoen den 1. januar 2017.

Ved gennemgang af lovforslaget forekommer en række urigtige oversættelser og ukorrekte henvisninger (eksempelvis bemærkningerne til § 48), og lovforslaget bør derfor gennemgås for at sikre en korrekt implementering.

En række steder i forslaget henvises der til 4. hvidvaskdirektiv som 2015/84, hvor det rettelig bør være 2015/849. Det samme gør sig gældende i forhold til pengeoverførselsforordningen, som har nummeret 1781/2006. Denne benævnes fejlagtigt 1761/2006.

Endelig nævnes under "Forholdet til EU-retten" på side 104, at forslaget anvender undtagelsesmuligheden i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/847 af 20. maj 2015 om oplysninger, der skal medsendes ved pengeoverførsler, og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1781/2006, som ikke finder anvendelse før 26. juni 2017.

Specifikke bemærkninger

Kapitel 1 – Anvendelsesområde og definitioner

§ 2
Organisationerne foreslår indledningsvis, at strukturen i § 2 ændres, således at nr. 6 og 7 om henholdsvis nærtstående personer og nære samarbejdspartnere til politisk eksponerede personer flyttes til efter definitionen af disse.

Det er nødvendigt først at have kendskab til definitionen af politisk eksponerede personer, inden der kigges på personer, som har en sammenhæng med disse. Samtidig er det også den struktur, som anvendes i 4. hvidvaskdirektiv.

Nr. 3 – Forretningsmæssig forbindelse. Omfattet af loven er forretningsmæssige forbindelser, som forventes at blive af en vis varighed. Der gives ikke nærmere fortolkningsbidrag i bemærkningerne i forhold til, hvad der forstås ved en vis varighed. Idet der ikke kan findes støtte til en definition af, hvornår en forretningsforbindelse er af en vis varighed, bør bemærkningerne udvides med eksempler herpå.

Det vil endvidere være relevant, at det beskrives, hvornår en forretningsmæssig forbindelse kan anses som værende ophørt. Vil den forretningsmæssige forbindelse eksempelvis være ophørt, når de eneste forhold, man

har til en (tidligere) kunde, er den restance/fordring, som kunden skylder, og al anden kontakt/forretninger er ophørt? Et eksempel herpå kunne være en inkassokunde som er opsagt, og som ikke har incitament for at medvirke til at opfylde kundekendskabskravene m.v. I relation til kundekendskabs- og overvågningskravene er det væsentligt at få afklaret dette spørgsmål.

Nr. 4. – Korrespondentforbindelse. Der er i loven tilstræbt en meget direktivnær implementering af 4. hvidvaskdirektiv. Det følger af bemærkningerne til nr. 4, litra b, på side 117, at *"virksomheder her i landet kun er omfattet i de tilfælde, hvor de som korrespondenter leverer ydelser til en respondent, men ikke i de situationer, hvor de som respondent modtager ydelser fra en korrespondent."*

Alligevel følger det senere i teksten, at *"Korrespondentforbindelser omfatter endvidere tilfælde, hvor der indgås forbindelser mellem virksomheder med henblik på værdipapirtransaktioner eller overførsler af midler. Dette forekommer ved udveksling af såkaldte SWIFT-nøgler mellem finansielle virksomheder."*

Denne opfattelse er en videreførelse af Finanstilsynets fortolkning af den gældende hvidvasklov. Det er dog nødvendigt at være opmærksom på, at SWIFT-systemet har udviklet sig således, at en SWIFT-nøgle ikke længere nødvendigvis giver adgang til alle beskedtyper.

SWIFT-nøgler kan bruges til mange formål. Rent teknisk findes der en række beskedtyper (message types/MT) i SWIFT-systemet, fordelt på 9 serier MT1XX-MT9XX. Disse serier benyttes til forskellige formål, hvor MT1XX eksempelvis er til kommercielle betalinger, mens MT4XX og MT7XX er til trade finance.

Herunder er der to typer beskeder. En som er autenticeret, hvor RMA (Relationship Management Application i SWIFT-systemet) skal udveksles, og en anden som ikke er autenticeret, hvor man som deltager på SWIFT alene kan kommunikere med alle deltagere.

Brugen af RMA beskrives af Wolfsberg Gruppen på følgende måde:

> *"The RMA is a messaging capability enabling members of the SWIFT network to exchange messages over the network. The use of RMA is mandatory for sending and receiving SWIFT messages with the exception of the messages listed in **Appendix A**, which require no prior authorisation. RMA can be unrestricted or, through granular authorisations, be limited to specific incoming message types. For the purpose of this guidance document, this latter option will be referred to as RMA Plus. It is also noted that the terms "bank" and "financial institution" are used interchangeably throughout this document."*

Ved beskeder som ikke er autenticeret, og som alene kan benyttes til kommunikation, kan der ikke være tale om korrespondentbankforbindelse, idet alle deltagere i givet fald ville være korrespondentbankforbindelser. Det be-

tyder, at man som institut kan begrænse sin risiko ved at begrænse beskedtyperne til f.eks. MT4XX- og MT7XX-serierne.

Finanstilsynets opfattelse af, at der allerede ved udveksling af SWIFT-nøgler etableres en korrespondentforbindelse, er derfor efter organisationernes vurdering ikke i overensstemmelse med definitionen og medfører, at der i dansk kontekst på et meget tidligt tidspunkt skal gennemføres byrdefulde kundekendskabsprocedurer.

Organisationerne foreslår på den baggrund og i overensstemmelse med definitionen af korrespondentbankforbindelser i 4. hvidvaskdirektiv, at definitionen begrænses til de aktiviteter, der indebærer levering af pengeinstituttydelser fra et institut til et andet, således at der ikke allerede ved udveksling af SWIFT-nøgler opstår en forpligtelse til at foretage kundekendskabsprocedurer. Synspunktet er yderligere beskrevet i Wolfberg Gruppens anbefaling fra foråret 2016 i "Wolfsburg Guidance on SWIFT Relationship Management Application (RMA) Due Diligence"

Se i øvrigt bemærkningen til § 19.

Nr. 6 – Nærtstående. Bestemmelsen definerer nærtstående til politisk eksponerede personer. Det fremgår af lovbemærkningerne på side 118, at der ikke er tiltænkt en afvigelse fra artikel 3(10) i 4. hvidvaskdirektiv.

For at undgå fortolkningstvivl bør det derfor tilføjes til bestemmelsen, at der alene er tale om nærtstående personer til en politisk eksponeret person.

I bestemmelsen afgrænses nærtstående som ægtefælle, registreret partner, samlever, livsarvinger og disses ægtefæller og forældre. Brugen af begrebet livsarvinger og samlever udvider anvendelsesområdet i forhold til direktivet.

For at sikre en vis overensstemmelse med 4. hvidvaskdirektiv foreslår organisationerne, at bestemmelsen affattes på følgende måde:

> *"Nærtstående: En politisk eksponeret persons forældre, ægtefælle, registrerede partner, samlever, samt børn og disses ægtefæller."*

Såfremt samlevere ønskes omfattet af bestemmelsen, bør det defineres klart, hvornår Finanstilsynet anser en person for samlever.

Organisationerne har noteret sig, at man fra Finanstilsynets side er opmærksom på problematikken vedrørende livsarvinger.

Nr. 7 – Nær samarbejdspartner. Bestemmelsen definerer nære samarbejdspartnere til politisk eksponerede personer. Det fremgår af lovbemærkningerne på side 118, at der ikke er tiltænkt en afvigelse fra artikel 3(11) i 4. hvidvaskdirektiv.

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 557531-v1

Sprogligt afviger bestemmelsen dog fra den danske oversættelse af direktivet. I direktivet benyttes eksempelvis i litra a *"fysiske personer, som vides at..."*, hvor der i lovforslaget benyttes *"En fysisk person, der er kendt for..."*. Organisationerne formoder, at forskellen skyldes, at Finanstilsynet har benyttet den engelske direktivtekst ved udarbejdelsen af lovforslaget, og at der med forskellen i sprogbrugen ikke er tiltænkt en egentlig afvigelse fra direktivet.

Det anføres videre på side 119, at virksomhederne omfattet af loven anses for at have viden, hvis oplysningerne er offentligt kendte. Det præciseres ikke nærmere, hvad der skal forstås ved offentligt kendt. For at sikre at institutterne ved, hvilke forholdsregler de skal tage, bør dette præciseres yderligere i bemærkningerne, eventuelt med eksempler.

Tilsvarende er det uklart, hvad der menes med *"..nær forretningsmæssig forbindelse.."* i nr. 7, b. Idet 4. hvidvaskdirektiv ikke indeholder guidance og FATF's vejledning til anbefaling 12 og 22 er meget bred (omfatter eksempelvis elskere/elskerinder), bør Finanstilsynet i lovbemærkningerne beskrive, hvad der i en dansk kontekst skal opfattes som en *"..nær forretningsmæssig forbindelse.."*.

Nr. 8 – Politisk eksponeret person. Definitionen udvides til at omfatte personer med bopæl her i landet. Udvidelsen er direktivbestemt og medfører en væsentligt øget byrde for sektoren, uden at der – efter organisationernes opfattelse – i øvrigt ses at være behov for en øget overvågning af denne gruppe personer, samt deres nærtstående og nære samarbejdspartnere i Danmark. Idet Danmark er et lavrisikoland i forhold til korruption og på nuværende tidspunkt ligger nummer 1 på transparency listen, bør det fremgå tydeligere af bemærkningerne, at der inden for gruppen PEP'er også kan ske en risikoafvejning.

Se i øvrigt bemærkningerne til § 18.

Nr. 8, litra e – Centralbanker. Det bør præciseres, hvad der forstås ved centralbanker. I Schweiz er ikke mindre end 24 institutter ejet af kantonerne, og de dækker ca. 1/3 af den schweiziske banksektor. Skal institutter som disse anses som en centralbank, eller er det alene institutioner, som varetager valuta- og pengepolitikken i en stat, som er omfattet.

Nr. 8, litra g – Statsejede virksomheder. I bemærkningerne til bestemmelsen på side 120 er anført

> *"Hermed menes på samme måde som under litra e som udgangspunkt bestyrelsen, **men det omfatter også medlemmer af direktionen.**"*
> [vores fremhævning]

Formuleringen er uklar, og det bør præciseres, hvis bestemmelsen skal forstås således, at direktionen i en statsejet virksomhed altid er omfattet. Det bør endvidere præciseres, hvad rækkevidden af bestemmelsen er, idet en

række virksomheder kan give anledning til tvivl, herunder Selvstændige Offentlige Virksomheder (SOV), og virksomheder som Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, der normalt henregnes som en del af den offentlige forvaltning.

Nr. 8, litra h – Internationale organisationer. Internationale organisationer er et nyt begreb i 4. hvidvaskdirektiv. For at undgå unødvendige byrder er det væsentligt, at begrebet "internationale organisationer" defineres klart, hvilket ikke er tilfældet i 4. hvidvaskdirektiv eller nærværende lovforslag. Idet definitionen på en politisk eksponeret person i en international organisation er hentet i FATF's anbefalinger, vil det være nærliggende også at hente definitionen af en international organisation her. Organisationerne foreslår derfor, at Finanstilsynet enten i § 2 eller i bemærkningerne tilføjer FATF's definition af en international organisation, jf. nedenfor. For at gøre definitionen mere overskuelig er de enkelte eksempler sat op i punktform:

> *"International organisations are entities established by formal political agreements between their member States that have the status of international treaties; their existence is recognised by law in their member countries; and they are not treated as resident institutional units of the countries in which they are located. Examples of international organisations include:*
>
> *a) the United Nations and affiliated international organisations such as the International Maritime Organisation;*
> *b) regional international organisations such as the Council of Europe,*
> *c) institutions of the European Union,*
> *d) the Organization for Security and Cooperation in Europe and the Organization of American States;*
> *e) military international organisations such as the North Atlantic Treaty Organization, and*
> *f) economic organisations such as the World Trade Organisation or the Association of Southeast Asian Nations, etc."*

Såfremt der ikke indføjes en definition, er der en åbenbar risiko for, at begrebet internationale organisationer vil blive udvidet til at omfatte et stort antal store og små private eller semioffentlige internationale organisationer, uagtet at disse ikke er offentlige enheder.

Nr. 9 – Reelle ejere. Reelle ejere defineres i stk. 1, litra a, således:

> *"Den eller de fysiske personer i et selskab, virksomhed, foreninger m.v., der i sidste ende direkte eller indirekte ejer eller kontrollerer en* ***tilstrækkelig del*** *af ejerandelene eller stemmerettighederne, eller som udøver kontrol ved hjælp af andre midler, bortset fra ejere af selskaber, hvis ejerandele handles på et reguleret marked eller et tilsvarende marked, som er undergivet oplysningspligt i overensstemmelse med EU-retten eller tilsvarende internationale standarder."* [vores fremhævning]

Ordlyden af bestemmelsen sikrer overensstemmelse mellem definitionen af reelle ejere i hvidvaskloven og selskabsloven. Hvidvaskdirektivets artikel 3(6)(a)(i) indeholder dog et yderligere afsnit, som bidrager til fortolkning af bestemmelsen.

I lovforslaget er det således ikke defineret, hvad der skal forstås ved "en tilstrækkelig del af ejerandelene eller stemmerettighederne". I både i 4. hvidvaskdirektiv og i den gældende hvidvasklov er >25 pct. ejerandel eller stemmeberettigede den afgørende indikator i forhold til at fastslå, hvornår der foreligger en kontrol. Definitionen er hentet fra selskabsloven, hvor Finansrådet allerede i Finansrådets høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af selskabsloven m.fl. (gennemførelse af skattelyaftale vedrørende registrering af reelle ejere) af 17. november 2015, gjorde Erhvervsstyrelsen opmærksom på, at det ville være meget hensigtsmæssigt, såfremt 25 pct.-grænsen blev indarbejdet direkte i loven, således som det er tilfældet i den eksisterende lovgivning.

Idet 25 pct.-grænsen fremgår af bemærkningerne til såvel hvidvaskloven som selskabsloven, må grænsen derfor antages fortsat at være gældende.

I bemærkningerne beskriver Finanstilsynet herudover en række eksempler på, hvordan en eller flere personer kan udøve kontrol over en virksomhed. En række af disse eksempler beskriver situationer, som i praksis vil være meget vanskelige at kontrollere, jf. nedenfor.

Ledelsen som reelle ejere
Af 4. afsnit på side 121 fremgår:

> *"Hvis det på baggrund af tilstrækkelig undersøgelse og dokumentation må lægges til grund, at ingen fysiske personer her et sådan direkte eller indirekte reelt ejerskab, skal den daglige ledelse af virksomheden m.v. identificeres og deres identitet skal verificeres i henhold til den foreslåede bestemmelse."*

Det er uklart, hvad *"m.v."* betyder eller henviser til.

Det bør i øvrigt fremgå mere direkte af bemærkningerne, hvordan loven generelt forholder sig til, hvornår henholdsvis bestyrelsesmedlemmer og direktionsmedlemmer er at anse som reelle ejere og derfor underlægges lovens krav om identifikation og verifikation.

Såfremt det alene er i konkrete situationer, hvor bestyrelsesmedlemmer og direktionen vurderes at have bestemmende indflydelse, bør der gives eksempler på sådanne tilfælde.

Se i øvrigt bemærkningerne til § 11, stk. 1, litra c.

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 557531-v1

Potentielle stemmerettigheder m.v.
I bemærkningerne på side 122 anføres, at der skal tages højde for potentielle stemmerettigheder, tegningsrettigheder og købsoptioner i vurderingen af, om der foreligger en reel ejer. Bemærkningerne er hentet i den ændring af selskabsloven, som indfører registret over reelle ejere. Dette er en meget stor ekstra byrde og gør, at undersøgelsen bliver meget omkostningstung, uden at den nødvendigvis vil afdække noget. Det samme gælder bemærkningen på side 123 om vetorettigheder.

Yderligere anføres det på side 122, 5. afsnit, at det i nogle tilfælde vil være nødvendigt at vurdere det faktiske antal stemmer repræsenteret på generalforsamlingen. Det forudsættes videre, at:

> *"Det betyder, at hvis det på baggrund af tidligere generalforsamlinger viser sig, at kun 60 pct. af de samlede stemmerettigheder i et selskab repræsenteres på generalforsamlingen, skal der mindre end 25 pct. af stemmerne til for, at den enkelte ejer kan have kontrol som reel ejer. Der skal dog være tale om et mere permanent forhold. Det samme princip gør sig gældende i forbindelse med udpegningsrettigheder, hvor en permanent udeblivelse af bestyrelsesmedlemmer kan give de øvrige bestyrelsesmedlemmer relativt mere indflydelse. Eksempelvis kan retten til at udpege et antal bestyrelsesmedlemmer give mere indflydelse, hvis en eller flere af de øvrige bestyrelsesmedlemmer permanent har forfald fra bestyrelsesmøderne."*

Dette vil i realiteten betyde, at der skal gennemføres en manuel gennemgang af generalforsamlingsprotokollater, før det kan afdækkes, hvor mange og hvilke personer der har deltaget på generalforsamlingerne. Er sådant krav er både meget byrdefuldt og forekommer ikke realistisk.

Henset til at danske virksomheder har en forpligtelse til at anmelde sine reelle ejere til registret over reelle ejere, synes pligterne i ovenfor nævnte eksempler meget vidtgående.

Hele ideen med, at reelle ejere skal registreres i ejerregistret, udhules, hvis institutterne alligevel ikke kan gå ud fra, at registreringerne er korrekte. Det vil derfor være ønskeligt, at virksomheder ud fra en risikovurdering kan lægge registreringerne til grund, medmindre der er konkret viden eller mistanke om, at det ikke er tilfældet. Ud over viden fra registret vil også andre informationer blive indhentet, eksempelvis organisationsdiagram m.v.

Organisationerne henviser i øvrigt til Finansrådets høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af selskabsloven m.fl. (gennemførelse af skattelyaftale vedrørende registrering af reelle ejere) af 17. november 2015, i hvilket Finansrådet ligeledes gjorde opmærksom på de praktiske problemer i nævnte eksempler.

Nr. 9, litra b – Reelle ejere i fonde. I forhold til fonde gennemføres der en udvidelse af den kreds af personer, der skal anses som reelle ejere. Det an-

føres nu direkte, at medlemmer af bestyrelsen altid er at anse som en reel ejer, hvilket ikke tidligere har været tilfældet. Det bør fremgå, om det i alle situationer er hele bestyrelsen, uanset antal bestyrelsesmedlemmer og beslutningskompetencer.

Ændringen medfører en betydelig udvidelse af den kreds af personer, som anses som reelle ejere i en fond. En sådan udvidelse er en ekstra byrde, som det vil tage tid at få implementeret. Såfremt denne regulering gør sig gældende i forhold til eksisterende kunder, er der behov for overgangsregler.

I henhold til nr. 9, litra b, ii, skal en særligt begunstiget person, eller såfremt de enkeltpersoner, der nyder godt af uddelinger, endnu ikke kendes, den gruppe personer, i hvis hovedinteresse et retligt arrangement er oprettet eller fungerer, ligeledes anses som reelle ejere.

Bestemmelsen indeholder ikke vejledning til, hvordan en særligt begunstiget person identificeres, ligesom bemærkningerne til forslaget ikke giver et konkret billede af, hvordan fonde skal behandles, men snarere har karakter af en gennemgang af fondslovens bestemmelser.

I afsnittet på side 125, 6. afsnit, der indledes *"For så vidt angår personer, der er særlig..."* står til sidst i afsnittet *"...modtage en ikke ubetydelig andel af fondens midler."* Det bør præciseres, hvad der forstås ved *"en ikke ubetydelig andel"*, og derfor bør det overvejes, om de hidtil gældende 25 pct.-regler vedrørende fonde i hvidvaskloven § 3, stk. 1, nr. 4, litra c og e, fortsat bør finde anvendelse:

> *Litra c:* personer som ifølge en fonds vedtægter eller på anden måde skal modtage 25 pct. eller mere af en fond eller andet lignende retligt arrangements uddelingsmidler eller andre formuegoder, hvis disse personer er kendt.
>
> *Litra e:* personer, der udøver kontrol over mindst 25 pct. af en fonds eller et andet lignende retligt arrangements uddelingsmidler eller andre formuegoder.

For så vidt angår litra c bør denne tilføjes til bemærkningerne, som en indikator på, hvornår en person eller gruppe af personer er særligt begunstiget i henhold til lovforslagets § 2, nr. 2, litra b.

For så vidt angår litra e kan denne udgå, såfremt bestyrelsen i en fond i alle tilfælde skal anses som reelle ejere.

Endelig bør det fremgå tydeligere af bemærkningerne, hvor langt et institut skal gå for at afdække, hvem der hører til en gruppe af "særligt begunstigede", og i hvilket omfang fonden har en fast/pligtmæssig uddeling til pågældende gruppe.

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 557531-v1

Bemærkninger til § 2 af mere teknisk karakter
4. afsnit på side 125 bør omformuleres, da meningsindholdet ikke er klart.

Afsnittet på side 125, 5. afsnit, der indledes *"For så vidt angår fonde vil det vil fysiske personer ... "* bør omformuleres, da sætningens indhold ikke er klart.

Afsnittet på side 127, der indledes: *"Det bemærkes, at en ikke-erhvervsdrivende fonds stifter ikke anses som en reel ejer af fonden,..."* er umiddelbart ikke i overensstemmelse med afsnittet på samme side, der indledes, *"I henhold til den foreslåedes nr. 9, litra b, iii, anses reel ejer i et retligt arrangement, herunder i en fond eller lignende yderligere som en stifter ...."*.

§ 3
§ 3 indeholder definitionen af hvidvask. Bestemmelsen er i vidt omfang enslydende med § 4 i den nuværende hvidvasklov, dog udvides § 3, stk. 1, nr. 1, så bestemmelsen fremadrettet lyder:

"§ 3. Ved hvidvask forstås i denne lov:
*1) uberettiget at modtage eller skaffe sig eller andre del i økonomisk udbytte **eller midler**, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse,"* [vores fremhævning].

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen på side 131, at tilføjelsen af *"eller midler"* er indsat i bestemmelsen for at tydeliggøre, at definitionen af hvidvask også omfatter midler, der er opnået ved overtrædelser af skatte-, told- eller afgiftslovgivningen.

Det er organisationernes holdning, at definitionen af hvidvask bør affattes mere præcist. Organisationerne foreslår således, at § 3, stk. 1, nr. 1, affattes på følgende måde:

"§ 3. Ved hvidvask forstås i denne lov:
1) uberettiget at modtage eller skaffe sig eller andre del i økonomisk udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, uagtet om udbyttet kan udskilles fra øvrige midler/uagtet om udbyttet er identificerbart."

Uanset hvordan bestemmelsen affattes, er det væsentligt, at der tages stilling til, om institutterne fremadrettet vil få udvidet overvågningsforpligtelserne i forhold til, hvad der er tilfældet i dag. Vil der således blive stillet krav om øget afdækning af kundernes skattemæssige forhold, eller er der fortsat tale om et element i den almindelige overvågning af transaktioner og handlinger i henhold til § 11, stk. 1, nr. 4.

Herudover er der en række grænsefladeproblemstillinger, som det vil være hensigtsmæssigt, at Finanstilsynet forholder sig til. Det kan eksempelvis dreje sig om den situation, hvor der foretages store kontanthævninger og hævningen ikke i sig selv er mistænkelig. Store kontanthævninger kan indikere, at der benyttes sort arbejde. Den pågældende person begår ikke selv

skatteunddragelse, men medvirker potentielt til en sådan. Det vil dog være umuligt for institutterne at vurdere, idet den konkrete skatteunddragelse først sker, når den person, der modtager betaling for sort arbejde og dermed begår skatteunddragelse, ikke indberetter beløbet på sin selvangivelse. Herudover er det også et relevant spørgsmål, om det er her, institutterne skal bruge deres overvågningsressourcer, idet ingen købere af sort arbejde er blevet straffet de seneste 45 år, jf. skatteministerens svar på spørgsmål nr. 395 af 26. april 2016 (alm. del) (J.nr. 16-0542313).

Endelig er det væsentligt, at der i lovforslaget klart tages stilling til, i hvilket omfang socialt bedrageri er omfattet af hvidvaskloven, så institutterne kan indrette og afgrænse deres overvågningsforpligtelse. I modsat fald er der en risiko for, at der sendes en række underretninger til SØIK, som der ikke er behov for, og at institutternes ressourcer dermed ikke benyttes optimalt.

Der findes ikke egentlig definition på socialt bedrageri, og socialt bedrageri kan derfor omfatte alt fra helt bagatelagtige forhold til egentligt bedrageri i henhold til straffeloven eller skattekontrolloven. Hvor hvidvaskpotentialet udgør ca. 20,6 mia. kr. i Danmark, er omfanget af socialt bedrageri senest i december 2011 anslået til op til 12 mia. kr. af KMD Analyse.

Socialt bedrageri kan eksempelvis falde ind under retssikkerhedslovens § 12b, hvor der alene er bødestraf, eller i grovere tilfælde straffelovens bedrageribestemmelse, hvor strafferammen er bøde eller fængsel.

I den nuværende lovgivning vil en række eksempler på socialt bedrageri således falde uden for gruppen af lovovertrædelser, som SØIK straks skal underrettes om, ligesom det også er vanskeligt at identificere et udbytte for denne type kriminalitet.

Organisationerne skal på den baggrund opfordre til, at Finanstilsynet i bemærkningerne tager stilling til, i hvilket omfang socialt bedrageri er omfattet af hvidvaskloven, og hvor aktivt institutterne skal monitorere for at "fange" socialt bedrageri. En ting er at institutterne naturligvis skal og vil reagere på en mistænkelig transaktion, men i forhold til øvrige handlinger en kunde måtte foretage sig, vil der typisk være tale om et prekært emne, og meget vil kunne opfattes som "dyneløfteri", hvilket institutterne ikke har et ønske om.

Falske penge

§ 6

§ 6 omhandler pligten til at tage falske penge ud af omløb. Bestemmelsen er i al væsentlighed identisk med forpligtelsen i den nuværende hvidvasklovs § 30. Som noget nyt undtages mønter og sedler i euro dog fra forpligtelsen i hvidvaskloven, jf. § 6, stk. 2.

Baggrunden for dette er, at forpligtelsen til at tage valuta i euro ud af omløb følger af forordning 1338/2001 om fastlæggelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at beskytte euroen mod falskmøntneri (med senere æn-

dringer), som er udvidet til at omfatte medlemsstater uden for eurozonen med hjemmel i 1339/2001 (med senere ændringer).

Om end bestemmelsen er affattet lovteknisk korrekt, er det organisationernes opfattelse, at undtagelsen i § 6, stk. 2 alene bidrager med uklarhed. Det er således organisationernes holdning, at § 6, stk. 2, bør udgå, så det blot fremgår af bestemmelsen, at der er pligt til at tage falske mønter og sedler ud af omløb uanset valuta.

Kapitel 2 – Risikovurdering og risikostyring

§ 7

Stk. 1 – Risikovurdering. Der er foretaget en omfattende ændring i beskrivelsen af risikovurderingen. Arbejdet med at udarbejde en risikovurdering er således blevet udvidet væsentligt, som følge af de nye krav.

Ved gennemlæsningen af bemærkningerne er det umiddelbart indtrykket, at disse ikke giver mere vejledning end Finanstilsynets gældende vejledning til hvidvaskloven, selvom der indføres et væsentligt mere risikobaseret system. Det nævnes dog, at de af loven omfattede virksomheder i deres udarbejdelse af risikovurdering skal inddrage både risikovurdering udarbejdet af Europa-Kommissionen og den Nationale Risikovurdering. Det bør derfor fremgå af bestemmelsen, at Kommissionens og medlemslandets risikovurderinger skal indgå i instituttets risikovurdering. Det er et krav på lige fod med minimumsrisikofaktorerne, som fremgår af § 7, stk. 1.

Med de øgede krav er det væsentligt, at der i lovforslagets bemærkninger gives mere vejledning til udarbejdelse af en tilfredsstillende risikovurdering. Som minimum bør eksempelvis bemærkningerne til § 11 på side 153 i lovforslaget (risikoprofilering af kunder) også fremgå af bemærkningerne til § 7, således at omfanget af risikovurderingerne kan læses samlet et sted. Herudover bør der også tages stilling til, i hvilket omfang risikomitigerende foranstaltninger skal indarbejdes som en del af risikovurderingen.

Øverst på side 138 fremgår det endvidere, at risikovurderingen ikke må baseres på antagelser og altid skal dokumenteres. Denne sætning bør modificeres, idet dele af en risikovurdering jo er en vurdering bygget på antagelser. En virksomhed kan blandt andet have nicheområder, nye produkter mv., som ikke er beskrevet i tidligere risikovurderinger, og/eller hvor der endnu ikke er erfaring på området. Der kan også være nye tendenser hos kriminelle, som ikke er beskrevet, men indebærer en risiko.

Stk. 2 – Udpegning af beslutningsansvarlig. I henhold til § 25 i den gældende hvidvaskloy skal institutterne udpege en hvidvaskansvarlig. Denne person vil i mange institutter tillige være chef for instituttets compliancefunktion.

Med nærværende forslag skal den daglige ledelse udpege en ansvarlig til at træffe beslutninger på vegne af virksomheden. Vedkommende skal enten

være medlem af den daglige ledelse eller have fuldmagt til at træffe beslutninger på vegne af instituttet, som kan påvirke instituttets risikoeksponering.

Det fremgår af bemærkningerne til § 2, at den daglige ledelse i et kapitalselskab vil være de registrerede medlemmer af direktionen, jf. side 116, 5. afsnit. Dette er umiddelbart ikke i overensstemmelse med de bemærkninger, der gives til § 7, på side 138 nederst. Her anføres, at det er et krav, at personen reelt er involveret i det daglige arbejde med forebyggelse af hvidvask.

Det er endvidere vedkommendes opgave at godkende interne politikker, kontroller og procedurer, etablering og videreførelse af forretningsmæssig forbindelse med politisk eksponerede personer og grænseoverskridende korrespondentforbindelser. Opgaverne, der pålægges den § 7, stk. 2-ansvarlige, er ganske omfattende, og vil kræve et indgående kendskab til instituttets arbejde med forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme.

I et større institut vil det formentlig ikke være muligt for en enkelt person at have indgående indsigt i alle forretningsområder, produkter og procedurer. Det synes derfor ikke realiserbart, at én person meningsfyldt skal kunne godkende alle de procedurer, som skal udarbejdes efter denne lov. Det er uklart, i hvilket omfang den § 7 stk. 2-ansvarlige kan uddelegere denne bemyndigelse.

Da der i henhold til forslaget skal udpeges både en "hvidvaskansvarlig" og en complianceansvarlig, er spørgsmålet, om personen i § 7, stk. 2, kan være tilknyttet instituttets complianceafdeling. Idet en række hvidvaskopgaver, dvs. first line opgaver, i dag løses i institutternes complianceafdeling, vil det medføre store organisatoriske udfordringer for mange institutter, såfremt dette ikke længere kan lade sig gøre. Den nuværende praksis har været accepteret i Finanstilsynet.

Det bør herudover præciseres, i hvilket omfang godkendelser, som den ansvarlige skal foretage efter § 8, stk. 2, i praksis kan overlades til andre, eventuelt til medarbejdere med reference til den ansvarlige, eller eventuelt at den § 7, stk. 2-ansvarlige kan godkende på baggrund af egne medarbejderes gennemgang/bearbejdning af procedurer. I det omfang dette ikke imødekommes, bør der som minimum tages stilling til, hvordan virksomheden skal forholde sig, hvis den ansvarlige er fraværende.

Den organisering, som er i dag, med en hvidvaskansvarlig, som er udpeget af direktionen, og som rapporterer til direktion og bestyrelse, er i overensstemmelse med den organisering, som er kendt i de institutter, som vi samarbejder med i Europa. At compliance- og hvidvaskansvaret kan være placeret samme sted, er endvidere accepteret af ESMA (Guidelines on certain aspects of the MiFID compliance function requirements). Det vil være hensigtsmæssigt og skabe større gennemsigtighed, at organiseringen i Dan-

mark ikke adskiller sig fra vore samarbejdspartnere og konkurrenter i Europa.

Tilsvarende er det uklart, om det er muligt for den § 7, stk. 2-ansvarlige at delegere godkendelser efter §§ 18 og 19. Også her synes det urealistisk, at den § 7, stk. 2-ansvarlige i et større institut meningsfyldt kan varetage disse opgaver personligt. Det bør derfor præciseres i bemærkningerne, at selvom der udpeges én ansvarlig efter § 7, stk. 2, kan opgaven i praksis – navnlig i større institutter – varetages af en specifik organisatorisk enhed under ledelse af den udpegede. Dette vil i øvrigt svare til organiseringen af compliance- og risikofunktionerne.

Det foreslås derfor, at godkendelse og videreførelse af forretningsforbindelser med PEP'er samt godkendelse af grænseoverskridende korrespondentforbindelser i henhold til §§ 18 of 19, ikke alene kan ske af den efter § 7, stk. 2, udpegede person, men at der gives mulighed for, at det, som det er i dag, også kan ske af den øverste daglige ledelse på baggrund af en indstilling. Dette kan gøres ved at indføje en mulighed for uddelegering i bestemmelsen. Hvidvaskdirektivet ses ikke at være til hinder herfor, jf. art. 19-20 og art. 3, nr. 12.

Det er væsentligt, at det afklares, om den måde, institutterne har indrettet sig på i dag, kan opretholdes, jf. også kommentarerne til § 8, stk. 2. En del af spørgsmålene kan løses, hvis der indføres en lignende bestemmelse som ledelsesbekendtgørelsens § 17, stk. 5.

Endelig bør der også tages stilling til, om den hvidvaskansvarlige skal anses som en "nøgleperson" – og dermed er omfattet af fit and proper-krav – i henhold til det seneste samlelovsforslag.

Stk. 3 – Regler om undtagelse fra kravene i stk. 1 og 2. Det ønskes uddybet, om regler om undtagelse fra kravene i stk. 1 og 2 vil blive fastsat i bekendtgørelsesform, om undtagelser kun kan gives på sektor-/brancheniveau – og ikke eksempelvis på produktbasis – og om undtagelsen fra en *"..individuel dokumenteret risikovurdering.."*, i henhold til artikel 8(2), 2. pkt. i direktivet, bevirker, at der stadig skal foretages en generel risikovurdering på sektorbasis, og hvem der i så fald skal foretage vurderingen.

Generelt bør samspillet mellem hvidvaskloven og ledelsesbekendtgørelsen uddybes, så det sikres, at institutterne i praksis ikke mødes af modsatrettede krav.

§ 8

Stk. 1 – Interne foranstaltninger. Kravene i stk. 1 følger for finansielle virksomheder i vidt omfang allerede af ledelsesbekendtgørelsen. Det bør præciseres, at kravet om at sikre en høj standard ved ansættelse af personale kan opfyldes ved at indhente pletfri straffeattest på kandidaten.

Stk. 2. – Godkendelse af interne foranstaltninger. Det følger af bestemmelsen, at den i § 7, stk. 2, udpegede person skal godkende interne politikker, kontroller og procedurer på hvidvaskområdet. Dette krav må nødvendigvis ses i sammenhæng med § 3, nr. 2, i ledelsesbekendtgørelsen, efter hvilken det er bestyrelsens opgave at træffe beslutning om virksomhedens politikker.

For virksomheder omfattet af ledelsesbekendtgørelsen er det væsentligt, at de allerede etablerede godkendelseslinjer opretholdes, så det endelige ansvar for godkendelse af instituttets politikker fastholdes i bestyrelsen. Der er intet i vejen for, at den § 7, stk. 2-ansvarlige også godkender virksomhedens politik, men den endelige godkendelse bør foretages af bestyrelsen.

Stk. 3. – Complianceansvarlig. Det foreslås, at der skal udpeges en complianceansvarlig på ledelsesniveau, der skal sikre overholdelse af lovgivningen.

Det er uklart, om denne comlianceansvarlige derved bliver en del af second line (compliancefunktionen). Formuleringen *"... skal sikre..."* skaber usikkerhed om compliancefunktionens uafhængighed – og synes ikke at være i overensstemmelse med bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter, hvorefter compliancefunktionen skal *"kontrollere og vurdere"* efterlevelsen af reglerne.

Ifølge ledelsesbekendtgørelsens § 17, stk. 2, skal en compliancefunktion *kontrollere og vurdere*, om metoder og procedurer til overholdelse af virksomhedens gældende lovgivning er effektive. Organisationerne vurderer på den baggrund, at der er tale om en skærpelse, når Finanstilsynet i forhold til hvidvaskloven lægger op til, at den pågældende complianceansvarlige skal *sikre* virksomhedens overholdelse af reglerne.

Se i øvrigt bemærkningerne til § 7, stk. 2.

Stk. 5. Det følger af stk. 5, at instituttet skal udpege et medlem af direktionen, der er ansvarlig for *overholdelse* af reglerne i denne lov og regler udstedt i medfør heraf. Stk. 5 implementerer artikel 46(4), men afviger på en række punkter fra denne.

I henhold til direktivet skal medlemsstaterne kræve, at virksomhederne, hvor det er relevant, identificerer det medlem af *bestyrelsen*, der er ansvarlig for *implementeringen* af de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.

Der er således den forskel, at det, jf. direktivet, er et medlem af bestyrelsen – ikke direktionen – der skal udpeges og kun i det omfang, det er relevant. Dernæst synes der at være forskel på, at den udpegede efter direktivet er ansvarlig for, at reglerne er implementeret i virksomheden, mens den udpegede efter lovforslaget er ansvarlig for den faktiske overholdelse. Ændringen medfører, at der stilles større krav til institutterne end forudsat i direktivet, hvilket er en overimplementering af artikel 46.

Der kan stilles spørgsmålstegn ved, om bestemmelsen er relevant for finansielle virksomheder, idet direktionen i henhold til § 8, stk. 1, i ledelsesbekendtgørelsen, skal lede instituttet i overensstemmelse med lovgivningen. Da hele § 8 er strafbelagt, bør der tages klart stilling til samspillet mellem hvidvaskloven og ledelsesbekendtgørelsen.

Stk. 6. Det fremgår af bemærkningerne, at der for så vidt angår kravene til undervisning i persondatareglerne, skal tages udgangspunkt i forslagets § 15 samt de til enhver tid gældende regler om databeskyttelse. Det anføres endvidere, at det ikke vil være tilstrækkeligt, at der alene undervises i § 15. Med denne formulering skabes tvivl om omfanget – herunder om bemærkningerne reelt udhuler bestemmelsens ordlyd om, at der kun skal undervises i relevante krav om databeskyttelse, hvilket vil være en overimplementering. Bemærkningerne bør på dette område præciseres.

Endelig fremgår det af bemærkningerne på side 51, 1. afsnit, at:

> *"... al behandling af personoplysninger, som er indhentet efter lovforslagets bestemmelser, alene kan ske med henblik på at efterleve lovforslagets krav."*

Det vil være nødvendigt at kunne anvende informationer indhentet efter hvidvaskloven, også i forhold til sanktionsreguleringen, eksempelvis OFACs liste eller EU-listerne. Hensynene bag sanktionsreguleringer er ofte de samme som ved hvidvaskreguleringen, og sanktionsregulering bør derfor naturligt tænkes ind i hvidvaskloven, således at materialet indhentet til overholdelse af hvidvaskloven også kan bruges i forhold til sanktionslovgivningen. Herudover indhentes en række oplysninger, som tillige bruges i henhold til hvidvaskloven, enten på baggrund af anden lovgivning, og også til helt rimelige kommercielle formål. Hvis kunden ikke skal bedes om at afgive de samme oplysninger flere gange, bør det fortsat være muligt at benytte disse oplysninger.

Bemærkninger til § 8 af mere teknisk karakter
Af lovbemærkningerne på side 50 fremgår, at:

> *"Da 4. hvidvaskdirektiv ikke indeholder krav om, at der skal udarbejdes uddannelses- og instruktionsprogrammer, foreslår EVM, at kravet herom i den gældende hvidvasklov ikke videreføres."*

På side 143 øverst vedrørende lovforslagets gennemgang af de enkelte bestemmelser fremgår

> *"Dette kræver, at der er tilstrækkelige undervisningsprogrammer, og at virksomheden har tilstrækkelige procedurer og kontroller med henblik på sikring, af at undervisningen gennemføres i forhold til ledelse og de ansatte, der har med behandling af kundeforhold at gøre."*

Bemærkningen på side 50 harmonerer dårligt med indholdet af artikel 46 i direktivet, lovforslagets § 8, stk. 6, og bemærkningen på side 140. Da der formodentlig er tænkt på Finanstilsynets hjemmel til at fastsætte regler for uddannelsesprogrammer m.v. i den nuværende lovs § 25, som udgår med nærværende lovforslag, bør bemærkningen på side 50 rettes i overensstemmelse hermed.

§ 9
Filialer af udenlandske koncerner, som driver virksomhed i Danmark, skal i henhold til § 9 opfylde kravene i § 8 og herudover udarbejde politikker for databeskyttelse og udveksling af oplysninger inden for koncernen. Filialen skal ligeledes gennemføre koncernens politikker og procedurer.

Bemærkningerne til § 9 bør uddybes, idet en filial i vidt omfang ikke er underlagt lov om finansiel virksomhed og ledelsesbekendtgørelsen. Det betyder, at en filial eksempelvis ikke har en forpligtelse til at udarbejde en forretningsmodel for filialen, hvilket er grundlaget for risikovurderingen i § 7.

Kapitel 3 – Kundekendskabsprocedurer

§ 10
§ 10 fastslår, i hvilke situationer institutterne skal gennemføre kundekendskabsprocedurer. Disse situationer er ved onboarding af en ny kunde, hvis kundens relevante omstændigheder ændrer sig, og i øvrigt på passende tidspunkter i kundeforholdet.

I tilknytning til onboarding situationen, fremgår det af side 145, at:

> *"Virksomheden skal være overbevist om, at kunden er den, som kunden udgiver sig for at være. Der må derved ikke være omstændigheder, der kan give anledning til tvivl om kundens identitet."*

Begrebet er en videreførelse fra den gældende vejledning, men *"overbevist om"* forekommer ikke at være velvalgt i relation til en virksomhed, og der synes at være forskel på graden af sikkerhed i de to sætninger. Det foreslås derfor, at første sætning omformuleres, så det sammenhængende – og mere objektivt – fremgår, at kravet om sikkerhed for kundens identitet er, at der ikke må være omstændigheder, der kan give anledning til tvivl.

Det fremgår videre af forslaget, at virksomheder omfattet af hvidvaskloven også skal gennemføre kundekendskabsprocedurer, når en kundes relevante omstændigheder ændrer sig, jf. den foreslåede § 10, nr. 1. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis der fremkommer oplysninger om, at en virksomhedskunde har ændret ejer- og kontrolstruktur, jf. de specifikke bemærkninger til § 10, nr. 1, på side 146. Bestemmelsen er som udgangspunkt en videreførelse af gældende ret.

Virksomheder omfattet af hvidvaskloven kan benytte det kommende register over juridiske personers reelle ejere (som indføres med lov nr. 262 af

16. marts 2016 om ændring af selskabsloven mv.) til at understøtte deres arbejde med at opfylde forpligtelserne i henhold til hvidvaskloven, jf. de specifikke bemærkninger til den foreslåede § 11, stk. 1, nr. 1, litra c, på side 150. Virksomhederne kan dog ikke alene henholde sig til registrets oplysninger, medmindre dette anses for tilstrækkeligt i henhold til en risikovurdering af det konkrete kundeforhold.

Finanstilsynet bedes oplyse, hvorvidt § 10, nr. 1, reelt indebærer et krav om, at de omfattede virksomheder er forpligtet til at indhente oplysninger om ændringer i en virksomhedskundes ejer- og kontrolstruktur via registret.

Endelig skal virksomheder omfattet af loven gennemføre kundekendskabsprocedurer på passende tidspunkter i kundeforholdet. Det fremgår af bemærkningerne på side 146, at der hermed indføres et ubetinget krav om, at kundekendskabsprocedurerne i § 11 løbende gennemføres.

Kravet om at gennemføre kundekendskabsprocedurerne løbende stammer fra fortolkningen af artikel 14(5) i 4. hvidvaskdirektiv, som lyder:

> *"Member States shall require that obliged entities apply the customer due diligence measures not only to all new customers but also at appropriate times to existing customers on a risk-sensitive basis, including at times when the relevant circumstances of a customer change."*

Bestemmelsen i artikel 14(5) er i vidt omfang en videreførelse af den næsten enslydende bestemmelse i artikel 9(6) i 3. hvidvaskdirektiv, som lyder:

> *"Member States shall require that institutions and persons covered by this Directive apply the customer due diligence procedures not only to all new customers but also at appropriate times to existing customers on a risk-sensitive basis."*

3. hvidvaskdirektiv er implementeret i Danmark med lov nr. 117 af 27. februar 2006 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme, hvor artikel 9(6) er implementeret med følgende ordlyd i § 12, stk. 8:

> *"For kundeforhold, som er etableret før denne lovs ikrafttræden, og for hvem der ikke foreligger de i stk. 1-5 nævnte oplysninger, skal der foretages legitimation og indsamling af oplysninger i henhold til stk. 1-5 på et passende tidspunkt og på grundlag af en risikovurdering."*

Bestemmelsen er altså tidligere benyttet til at etablere en overgangsordning, hvorefter det skulle sikres, at også eksisterende kunder blev legitimeret m.v. efter de nye regler.

I nærværende lovforslag ændres fortolkningen af direktivet som nævnt til en forpligtelse til løbende at gennemføre kundekendskabsprocedurer. Det bør fremgå af bemærkningerne, hvad der ligger til grund for den ændrede

fortolkning, herunder om det skyldes en fejlimplementering af 3. hvidvaskdirektiv. Herudover bør det præciseres, hvad der menes med "løbende", idet det vil være uheldigt, hvis der etableres et rigidt system, hvor alle kundeforhold skal gennemgås med et vist tidsinterval.

Det vil endvidere være væsentligt, hvis der i bemærkningerne tages stilling til, hvordan institutterne skal forholde sig i forhold til eksempelvis en inkassokunde. Kundeforholdet vil typisk allerede være opsagt, men der vil fortsat være et tilgodehavende, som banken ønsker at inddrive, for herefter ikke at have mere med kunden at gøre. Vil der i en sådan situation være en forretningsmæssig forbindelse med vedkommende, og er en sådan kunde omfattet af kravet om løbende at gennemføre kundekendskabsprocedurer?

Nr. 4 og nr. 5. Det bør præciseres (eventuelt med eksempler), hvad der forstås ved *"... mistanke.."* og *"...tvivl om..."*, herunder hvor stærk en mistanke eller tvivl, der skal foreligge, før kundekendskabsproceduren skal gentages. Herudover bør det præciseres, at kunder, hvor instituttet allerede har gennemført KYC-procedurer, ikke skal legitimeres igen, før der sendes en underretning til SØIK.

§ 11

I henhold til stk. 1, litra a, samt bemærkningerne på side 56, 3. sidste afsnit, skal kundekendskabsproceduren for en fysisk person omfatte navn og CPR-nr. eller lignende, hvis den pågældende ikke har et CPR-nr.

Det bemærkes hertil, at adresseoplysninger er udgået af kundekendskabsproceduren, selvom adresseoplysninger bidrager til at sikre, at virksomheden kender kunden, og at kunden er den, som kunden giver sig ud for at være, herunder kan oplysningerne samkøres med oplysningerne i CPR-registret. Endvidere er adresseforhold også en væsentlig indikator i Hvidvasksekretariatets generelle indikatorer. I forhold til kunder bosiddende i udlandet er adresseoplysninger ligeledes særdeles relevante til identifikation af kunden. Det må derfor forventes, at der også fremadrettet vil blive indhentet og behandlet adresseoplysninger som en helt almindelig del af onboardingen.

Herudover anføres det, at identitetsoplysninger skal omfatte fødselsdato, hvis kunden ikke har et CPR-nr. I bemærkningerne til bestemmelsen på side 150, 2. afsnit, anføres det, at instituttet i denne situation skal indhente fødselsdato og fødselssted. I bemærkningerne til § 30 om forpligtelsen til at opbevare identitets- og kontroloplysninger nævnes alene forpligtelsen til at indhente fødselsdato. Det er herefter uklart, om fødselssted skal indgå i oplysningerne, såfremt den pågældende ikke har et CPR-nr.

Endvidere fremgår det af bemærkningerne på side 150, at såfremt virksomheden anvender en kundes nationale (ikke-danske) id-nummer, skal virksomheden sikre, at nummeret er unikt og varigt eller som minimum kundens aktive nationale nummer. I praksis kan det være umuligt for den en-

kelte virksomhed at efterprøve, om eksempelvis et pas er gyldigt i hjemlandet.

Stk. 1, litra b. Det fremgår af bestemmelsen, at kundekendskabsproceduren ved identifikation af juridiske personer skal omfatte navn og CVR-nr. eller lignende, hvis den juridiske person ikke har et CVR-nr.

Af bemærkningerne på side 150 fremgår, at TIN-nummer kan anvendes, hvor der ikke forefindes et CVR-nr. Det ønskes præciseret, om LEI-nummer tilsvarende betragtes som *"lignende"* identifikationsoplysning.

Endelig bør der tages stilling til situationer, hvor der ikke kan indhentes TIN- eller LEI-nummer. I disse situationer bør det være nok, at institutterne indhenter oplysninger om:

1. landet hvor virksomheden er registreret,
2. virksomhedens ejerform og
3. det unikke virksomhedsnummer udstedt i landet hvor virksomheden er registreret.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne på side 152, 7. afsnit, at ved kontrol af juridiske personers identitetsoplysninger skal kundens oplysninger om navn, adresse og CVR-nr. bekræftes ved hjælp af dokumenter, data eller oplysninger fra pålidelige og uafhængige kilder. I henhold til bestemmelsen er det dog ikke længere et krav, at der indhentes adresseoplysninger. Som ved fysiske personer bemærkes det, at adresseoplysninger bidrager til at sikre, at virksomheden kender kunden.

Jf. stk. 1, nr.1 og 2, på side 151 i bemærkningerne nævnes om "en uafhængig og pålidelig kilde", at:

> *"Det væsentlige er, at virksomheden eller personen vurderer, at der er tale om en uafhængig og pålidelig kilde. Kilden behøver ikke være en offentlig myndighed, men kravet om pålidelig indebærer at ikke enhver ekstern kilde kan anvendes."*

Eftersom de eksempler, der nævnes, er legitimationsdokumenter og regninger udstedt af offentlige myndigheder, ønskes det uddybet, hvad der i øvrigt forstås ved *"... en uafhængig og pålidelig kilde.."*, og som ikke er virksomheder omfattet af hvidvaskloven. I forhold til det fokus der er på (digital) bevægelighed inden for EU's indre marked, vil det i den forbindelse også være relevant, at der tages stilling til, hvad en "digital signatur" udstedt af en pålidelig og uafhængig kilde" kunne være.

I bemærkningerne på side 151, sidste afsnit, fremgår at fysiske legitimationsdokumenter skal være aktuelle. For visse kunder og kundegrupper kan det være svært at opfylde dette krav, idet deres eneste billedlegitimation eksempelvis vil være et udløbet kørekort eller pas. Hidtil er sådanne doku-

menter typisk blevet benyttet til at understøtte validiteten af andre dokumenter, og der bør tages stilling til, om de kan det fremadrettet.

Stk. 1, nr. 1, litra c. – Identifikation af daglig ledelse som reel ejer. Kravet om at identificere den daglige ledelse som reelle ejere er nyt. Det følger af bemærkningerne på side 151, 1. afsnit, at den daglige ledelse skal identificeres som reelle ejere af virksomheden i situationer, hvor der ikke kan identificeres en fysisk person som reel ejer.

I henhold til bemærkningerne til § 2, nr. 1, er det Finanstilsynets opfattelse at den daglige ledelse i et kapitalselskab omfatter alle de registrerede medlemmer af direktionen.

I pkt. 13 i præamblen og artikel 3(6)a.ii til direktivet omtales situationen som værende et særligt tilfælde:

> *"13) There may be cases where no natural person is identifiable who ultimately owns or exerts control over a legal entity. In such exceptional cases, obliged entities, having exhausted all other means of identification, and provided there are no grounds for suspicion, may consider the senior managing official(s) to be the beneficial owner(s)."*
>
> *"(ii) if, after having exhausted all possible means and provided there are no grounds for suspicion, no person under point (i) is identified, or if there is any doubt that the person(s) identified are the beneficial owner(s), the natural person(s) who hold the position of senior managing official(s), the obliged entities shall keep records of the actions taken in order to identify the beneficial ownership under point (i) and this point";*

Henset til præamblen synes der at være tale om den situation, hvor den eller de fysiske personer, som er indehavere af kapitalandelene, ikke kan identificeres (og dette ikke er mistænkeligt) og ikke de mange situationer, hvor der er helt legale årsager til, at der ikke kan findes en reel ejer.

Et nærliggende eksempel er, at der ikke er nogen, som ejer eller udøver kontrol over 25 pct. af kapitalandelene i selskabet, allerede fordi der er 15 aktionærer og ikke er indgået aktionæraftaler. En sådan situation er næppe sjælden og synes heller ikke at være "et særligt tilfælde".

Ud fra såvel en proportionalitets- og en risikobetragtning bør det være muligt at anvende en risikobaseret tilgang på kundeforhold, som af helt legale årsager ikke har en reel ejer. Hvis kravet om at anse ledelsen som reelle ejere fastholdes i disse situationer, bør det være nok at indhente identitetsoplysninger om den øverste daglige leder i selskabet, eksempelvis direktøren.

I forhold til at identificere den daglige ledelse som reel ejer medfører foreninger en særlig udfordring. Organisationerne anerkender, at foreninger kan være forbundet med hvidvask, men der vil være foreninger, hvor insti-

tutterne på baggrund af deres samlede kundekendskab vurderer, at der er tale om en begrænset risiko, og det burde i sådanne tilfælde være muligt at anvende en risikobaseret vurdering.

Det foreslås derfor, at kravet om identitetskontrol af den daglige ledelse ændres til, at det efter en risikobaseret vurdering er tilstrækkeligt, at alene den øverste repræsentant fra den daglige ledelse legitimeres, eller at der gives instituttet mulighed for på baggrund af en risikovurdering at vurdere, hvor mange og hvilke repræsentanter for den daglige ledelse der skal legitimeres.

Uden at der for nuværende gives eksempler herpå, anser vi det ikke for udelukket, at samme tilgang kan være anvendelig over for andre entitetstyper.

Ikrafttrædelsesbestemmelsen indeholder endvidere ikke overgangsregler, hvorfor det væsentligt, at Finanstilsynet oplyser, hvornår Finanstilsynet forventer, at virksomhederne har legitimeret ledelsen som reelle ejere, hvis der måtte være virksomheder, hvor dette er nødvendigt.

På side 150, afsnit 5, 2. sætning fremgår endvidere:

> *"Kravet medfører, at der skal indhentes oplysninger om kundens juridiske form, identitetsoplysninger om reelle ejere, ledelsen og tegningsregler."*

Det er med formuleringen uklart, om kravet om identitetsoplysninger gælder både reelle ejere eller også ledelsen. Navnlig giver dette anledning til tvivl, da det tidligere har været drøftet, at også bestyrelsen kunne anses som reelle ejere, hvis der er tvivl om den reelle ejerstruktur. Det ønskes i øvrigt præciseret, hvilken form for dokumentation der kan tages til indtægt for, at en juridisk person ikke har reelle ejere.

I bemærkningerne til § 11, stk. 1, nr. 2, er på side 151 nederst anført følgende:

> *"Kontrol af kundens identitetsoplysninger kan ske ved forevisning af dokumenter som f.eks. sundhedskort, kørekort eller pas. Hvis der anvendes fysiske legitimationsdokumenter, skal der tages kopi af disse, og dokumenterne skal opbevares i mindst 5 år efter kundeforholdets ophør, jf. forslagets § 30, stk. 1, nr. 1, og stk. 2. Der kan også ske kontrol ved øvrige eksterne kilder, som f.eks. Det Centrale Personregister eller i form af en digital signatur, der er udstedt af en pålidelig og uafhængig kilde. Oplysninger i forbindelse med denne form for legitimering skal opbevares i henhold til forslagets § 30, stk. 1, nr. 1."*

Ved brug af digital signatur eller kontrolopslag i databaser skal instituttet opbevare et teknisk revisionsspor, som dokumenterer den gennemførte kontrol. Det bør understreges, at det dermed er tilstrækkeligt, at det kan

dokumenteres, at der er sket et opslag i eksempelvis CPR-registret, og at det ikke er kopi af svaret fra opslaget, som der skal gemmes. Selv om det er praksis i mange institutter, er det forhold, at der fremadrettet skal gemmes fysiske kopier af pas, kørekort med mere, en væsentlig byrde.
Følgende sætning på side 152 bør uddybes:

> *"Kontrollen kan foretages ved hjælp af dokumenter, data eller oplysninger. En kontrol kan derfor være et opslag i et it-system, en søgning i en database m.v. Oplysninger i forbindelse med denne form for legitimering skal også opbevares i henhold til forslagets § 30, stk. 1, nr. 1."*

Stk. 1, nr. 3 – Forretnings og risikoprofil. I bestemmelsen fastsættes et krav om, at institutterne skal udarbejde forretnings- og risikoprofil på kunderne. Det er ikke nærmere defineret, hvad en sådan profil indeholder, andet end at det i visse situationer vil være relevant at inddrage formålet og omfanget med kundeforholdet. Idet forretnings- og risikoprofilerne fremadrettet skal danne grundlag for overvågningen, er der behov for, at disse beskrives yderligere.

Det foreslås, at der fremadrettet kun, hvor det er relevant, indhentes oplysninger om kundens formål med forretningsforbindelsen og det tilsigtede omfang heraf. Det ville være hensigtsmæssigt, såfremt der i bemærkningerne blev givet flere konkrete eksempler end dem, der allerede fremgår på side 154, for, hvornår dette ikke anses som relevant. Særligt set i forhold til, at det i den tidligere lovgivning var et ufravigeligt krav, jf. § 12, stk. 4, og at disse informationer i vidt omfang danner grundlag for overvågningen.

Sammenholdes kravene i nr. 3 med kravet om overvågning i nr. 4, vil det for de fleste virksomheder medføre, at kunderne skal inddeles i risikogrupper, eksempelvis lav, middel og høj.

I forhold til overvågningen af kunderne følger det endvidere af bemærkninger til § 25, at det alene er registreringer i forbindelse med kundens mistænkelige transaktioner, som kunden ikke har indsigt i. Det ønskes præciseret, om der heraf følger, at kunden heller ikke skal have indsigt i eventuelle risikovurderinger og klassificeringer af kunden.

Se i øvrigt bemærkningerne til § 25.

Stk. 2 – Fuldmægtige. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det, at det skal være et ufravigeligt krav, at den fuldmægtiges identitet kontrolleres. Den daglige håndtering af fuldmagtsforhold i institutterne er en stor udfordring, og det kan særlig være tilfældet, hvor fuldmagtsgiver (kunden) er en offentlig myndighed eller en større privat virksomhed og så meget desto mere, hvor der optræder flere fuldmægtige til en eller flere konti. Det kan også være tilfældet med advokaters klientkonti. Sådanne fuldmagtsforhold er blandt andet kendetegnet ved hyppig udskiftning af de fuldmægtige.

Det bør præciseres, at institutterne med afsæt i en risikovurdering selv kan fastsætte kravene til kundekendskab for en fuldmægtig. I langt de fleste (lavrisiko)situationer, bør identifikation og kontrol af en fuldmægtig kunne gennemføres via CPR-registret. Endvidere bør det præciseres, hvordan og hvor længe dokumentation for identitet for fuldmagtshaver skal gemmes. Det vil yderligere være hensigtsmæssigt, at det præciseres, om kravet om, at virksomheden skal sikre sig, at den, der disponerer, er bemyndiget hertil også omfatter forældre, der disponerer på vegne af deres børn, samt hvad der i givet kræves af dokumentation herfor.

Stk. 3 – Risikovurdering i kundekendskabsproceduren. Det bør præciseres, hvorvidt bestemmelsen i den foreslåede stk. 3, kan anvendes som lempelse i forhold til omfanget af identitetskontrollen. I situationer med flere fuldmægtige burde der således, efter en konkret risikovurdering af kunden (kundens formål med forretningsforbindelsen, forretnings- og risikoprofil, omfang etc.), kunne indhentes en liste med navne og personnumre på fuldmægtige. Kontrollen af de pågældende kan herefter gennemføres ved opslag i CPR-registret eller i et tilsvarende register i de situationer (såfremt der måtte være adgang til et tilsvarende udenlandsk register), hvor der ikke er oplyst et dansk CPR-nr. Der henvises til side 152 i lovudkastet.

Stk. 4 – Løbende overvågning. Det fremgår af bestemmelsen, at kundeforholdet løbende skal overvåges, og at transaktioner, der gennemføres som led i kundeforholdet, skal overvåges for at sikre, at transaktionerne er i overensstemmelse med virksomhedens eller personens viden om kunden og kundens forretnings- og risikoprofil, herunder om nødvendigt midlernes oprindelse.

Selv om der er tale om en videreførelse af den nugældende § 12, stk. 5, er der behov for, at der i bemærkningerne gives eksempler på eller retningslinjer for, hvordan kravet om at kende "midlernes oprindelse" kan opfyldes.

Advokaters klientkonti

I henhold til den gældende hvidvasklovs § 21, stk. 2, er advokaters fælles klientkonti undtaget fra legitimationskrav, hvis advokaten stiller oplysninger om midlernes reelle ejer til rådighed for instituttet på forespørgsel. Det betyder, at institutter som udgangspunkt ikke skal identificere og legitimere de af advokatens klienter, som har midler på fælles klientkonti.

I 4. hvidvaskdirektiv videreføres undtagelsen ikke, hvilket betyder, at institutterne skal identificere og legitimere advokatens klienter med midler på en fælles klientkonto, en øvelse som skal foretages jævnligt, da advokaten løbende har udskiftning af klienter. Det vil være meget byrdefyldt løbende at skulle indhente identitetsoplysninger med videre på advokatens klienter, ligesom det næsten vil være umuligt løbende at kontrollere, om advokaten får nye klienter, som skal identificeres. Herudover ville det også være nødvendigt, at advokaten oplyser, hvornår klienten ikke længere har midler på kontoen, idet institutterne i modsat fald ikke kan opfylde deres slettepligt i

henhold til databeskyttelsesreglerne. I praksis vil det blive en uoverskuelig opgave.

Det anføres i bemærkningerne på side 62, 1. afsnit, at

> *"4. hvidvaskdirektiv videreføre endvidere ikke muligheden for, at der ikke skal gennemføres kundekendskabsprocedurer overfor klienter, når en advokat opretter en fælles klientkonto. Erhvervs- og Vækstministeriet vurderer dog, at der stadig i langt de fleste tilfælde kan opretholdes fælles klientkonti, hvis den virksomhed, som anmodes om at oprette en fælles klientkonto, vurderer, at advokaten er en kunde, som udgør en begrænset risiko. Virksomheden skal i vurderingen inddrage risikofaktorer som advokatens forretningsområde, kunder, transaktioner m.v. Det er herefter Erhvervs- og Vækstministeriet opfattelse, at denne ændring i retstilstanden alene vil påvirke et begrænset antal kundeforhold med advokater."*

På den ene side nævnes, at klienter med midler på klientkonti skal omfattes af kundekendskabsprocedurer, mens Erhvervs- og Vækstministeriet i sætningen efter vurderer, at ordningen kan opretholdes, i tilfælde hvor instituttet vurderer, at advokaten er en lavrisikokunde.

Såfremt det skal give mening at benytte en lavrisikomodel på advokater, er det nødvendigt, at det er nogle overordnede risikofaktorer, som institutterne kan lægge til grund. I forhold til de nævnte risikofaktorer er det derfor nødvendigt, at det er advokatens *"kundetyper"*, der kigges på i en risikovurdering, og ikke de konkrete klienter.

Ved en naturlig læsning vil det i modsat fald fremgå, at advokatens faktiske klienter skal indgå i risikovurderingen. Det vil medføre, at advokaten skal informere instituttet om klientens identitet, forretningsformål og -omfang til brug for instituttets risikovurdering og overvågning, jf. side 180, 4. afsnit, og i denne situation deler organisationerne ikke Erhvervs- og Vækstministeriets vurdering, jf. bemærkningerne på side 62, at denne ændring i retstilstanden alene vil påvirke et begrænset antal kundeforhold med advokater.

Se i øvrigt bemærkningerne til § 22.

Nominee-ordninger
Nominee-ordninger medfører mindst en væsentlig udfordring, som ikke ses adresseret i lovudkastet.

Store kapitalforvaltere og finansielle institutioner (nominees) nægter som altovervejende udgangspunkt at udlevere oplysninger om deres kunder. Dette anses som en europæisk/international praksis, der efter det oplyste fungerer som et egentligt markedsvilkår.

Sådanne nominees vil typisk altid selv være omfattet af hvidvaskreguleringen og vil dermed selv være underlagt kundekendskabskravene. Ydermere

vil det ofte være ganske store selskaber, dog unoterede, og velhavende personer, der investerer kapitalen på denne måde.

Det er organisationernes vurdering, at bestemmelsen om, at instituttet skal legitimere den eller de reelle ejere, vil svække konkurrencemulighederne for Danmark og medføre forretningstab, da 'markedet' arbitrært vil flytte sig i retning mod områder, hvor der ikke stilles krav om oplysning af reelle ejere.

Det er derfor vigtigt at sikre, at implementeringen af hvidvaskdirektivet ikke medfører en ulige konkurrence med tab af forretning til følge for forpligtede enheder i Danmark.

Vi foreslår således med afsæt i den foreslåede bestemmelse i § 22, at instituttet kan undlade at indhente oplysninger om en ejer, som udøver sine rettigheder via en såkaldt nominee-ordning, når ordningen administreres af en virksomhed omfattet af 4. hvidvaskdirektiv eller lignende regler.

Instituttet forpligtes efter bestemmelserne i § 22 til at sikre sig, at instituttets kunde opfylder kravene i forhold til hvidvaskreguleringen, hvilket kan ske ved, at den pågældende kunde (tredjemand) erklærer sig herom over for instituttet. Med henblik på at opfylde kravene i den foreslåede § 22, stk. 3, vil instituttet og kunden kontraktuelt skulle indgå aftale om, at de påkrævede oplysninger efter anmodning straks skal stilles til rådighed for efterforskningsformål hos de relevante myndigheder.

Bemærkninger til § 11 af mere teknisk karakter
På side 149 fremgår det i 3. afsnit, at kundekendskabsprocedurerne *"skal"* gennemføres på baggrund af en risikovurdering, hvorimod det af § 11, stk. 3, 2. pkt. fremgår, at kundekendskabsprocedurernes omfang *"kan"* gennemføres ud fra en risikovurdering. Bemærkningerne bør rettes til i forhold til lovteksten.

På side 152, 5. afsnit mangler et ord:

> *"Hvis der ikke er et personligt fremmøde, [] en risikovurdering fører til at der skal gennemføres skærpede kundekendskabsprocedurer. Se også her bilag 3."*

Det må formodes, at det manglende verbum skal være "kan".

På side 152, 1. afsnit benyttes udtrykket *"høj risiko"*. Andre situationer er beskrevet med udtrykket *"øget risiko"*. Er der tale om to forskellige risikoniveauer?

Side 158, 4. afsnit har følgende ordlyd:

> *"Kundekendskabsproceduren er i hele kundeforholdet. Kundens risikoprofil/risikovurderingen af kunden skal derfor løbende opdateres, jf. den*

foreslåede § 10, nr. 1".

Kan der herudaf udledes, at dokumentation for kundens identitet kun skal indhentes ved kundeforholdets etablering – og kun fornys, hvis der opstår tvivl om denne?

§ 12

Livforsikrings- og pensionsselskaber skal fremover indhente oplysninger om navn på den begunstigede i henhold til forsikringspolicen, jf. den foreslåede § 12, stk. 1. Det bør understreges, at der alene er tale om forsikringer, og at eksempelvis almindelige pensionsopsparinger, som også har bestemmelser om begunstigede, ikke er omfattet.

Er der tale om en unavngiven person eller en flerhed af personer, skal der indhentes tilstrækkelige oplysninger til at kunne identificere den eller de begunstigede på udbetalingstidspunktet. Ved tilstrækkelige oplysninger forstås, at livs- eller pensionsforsikringsselskabet med sikkerhed vurderer, at selskabet vil kunne bestemme den begunstigedes identitet på det tidspunkt, hvor udbetalingen finder sted. Oplysningerne skal indhentes ved forsikringsaftalens indgåelse, jf. de specifikke bemærkninger til den foreslåede § 12, stk. 1, på side 159.

Finanstilsynet bedes uddybe, hvad der skal forstås ved *"... at livs- eller pensionsforsikringsselskabet med sikkerhed vurderer, at selskabet vil kunne bestemme den begunstigedes identitet på det tidspunkt, hvor udbetalingen finder sted."*. Finanstilsynet bedes bekræfte, at det vil være tilstrækkeligt, at kunden oplyser livs- eller pensionsforsikringsselskabet om, at udbetalingen eksempelvis skal ske til kundens nærmeste pårørende, eventuelt i en prioriteret rækkefølge.

Den begunstigede kan ændres med tiden (eksempelvis ved skilsmisse), og det vil først være relevant at kende den begunstigedes identitet på tidspunktet for dødsfaldet. Er den sikrede i øvrigt yngre og uden nær familie, kan det være en meget stor personskare, man skal identificere, idet personskaren efter PBL's definition kan være meget omfattende. Det samme hvis der er tale om en ældre kunde uden ægtefælle/samlever. Finanstilsynet bedes bekræfte, at livs- eller pensionsforsikringsselskaber ikke er forpligtet til løbende at ajourføre oplysninger på den begunstigede.

Den foreslåede § 12 gennemfører artikel 13(5) i 4. hvidvaskdirektiv, på side 159. Ifølge artikel 13, stk. 5, skal livs- eller pensionsforsikringsselskabet indhente oplysningerne, så snart de begunstigede er identificeret eller udpeget. Ved den foreslåede § 12 fremrykkes tidspunktet i forhold til direktivets artikel 13, stk. 5. Der er således tale om en overimplementering. Finanstilsynet bedes forklare, hvorfor livs- eller pensionsforsikringsselskabet ifølge den foreslåede § 12, stk. 1, allerede skal indhente oplysningerne ved forsikringsaftalens indgåelse.

Endelig bør det præciseres, om reglerne også finder anvendelse på allerede eksisterende forsikringsaftaler. I givet fald vil der være behov for en overgangsperiode, da det ikke vil være muligt at indhente de krævede oplysninger for alle eksisterende aftaler inden eller umiddelbart efter lovens ikrafttræden. Der skal i den forbindelse også tages højde for, at begrebet "nærmeste pårørende" ikke er statisk og derfor vil være forskelligt for ordninger oprettet henholdsvis før og efter 1. januar 2008.

§ 14

Det følger af § 14, hvornår der skal indhentes identitetsoplysninger, og hvornår disse skal være kontrolleret. Det er dog mere uklart, hvornår resten af kundekendskabsprocedurerne senest skal gennemføres, herunder en eventuel fastsættelse af kundens formål med forretningsforbindelsen og omfanget heraf.

Stk. 2. Det ønskes uddybet, hvad der forstås ved *"... skal være nødvendigt for ikke at afbryde den normale forretningsgang.."*

Stk. 4. – *Afvikling af kundeforhold.* Institutterne er bekendt med de udfordringer, der er ved ikke at have en bankkonto i et samfund som det danske, og institutterne er også bevidste om det ansvar, som er pålagt sektoren. Der stilles dog store krav til institutternes arbejde med kundekendskabsprocedurerne, og det er derfor vigtigt, at institutterne også kan stille krav til kunderne.

Processen vedrørende afvikling af kundeforhold er uklar og synes uhåndterbar. På den ene side skal virksomheder kunne identificere sine kunder, men såfremt kunden ikke ønsker at bidrage hertil, skal man forsøge *"på anden måde at klarlægge kundens identitet"*, og instituttet kan ikke afvikle kundeforholdet, medmindre man har mistanke om hvidvask.

Det bør fremgå klart, at institutterne kan afvise etablering af et kundeforhold, såfremt den potentielle kunde ikke vil lade sig legitimere i forhold til den risikoprofil, instituttet fastlægger på kunden, og tilsvarende at instituttet kan afvise udvidelser af kundeforholdet, hvis der er forhold i kundekendskabsprocessen, der medfører, at instituttet ser en for høj risiko i det pågældende kundeforhold.

Undersøgelser af identitet på en kunde, som ikke ønsker at medvirke til dokumentation af egen identitet, synes at forudsætte manuelle og individuelle undersøgelser, hvilket vil være særdeles omkostningstungt for virksomheden. I lavrisikotilfælde kan et opslag i CPR-registret løfte identitetskravet, men en kunde, som i vidt omfang ikke ønsker at medvirke til at klarlægge sin egen identitet, kan næppe placeres i en lavrisikogruppe. Det synes derfor ude af proportioner at pålægge virksomhederne sådanne undersøgelser for at imødekomme kundens (ubegrundede) frygt for at overlade kopi af pas eller anden billedlegitimation til sit institut.

Det bør således være muligt at opsige kundeforhold med henvisning til, at kunden ikke vil levere tilstrækkelig dokumentation for egen identitet. Eventuelt kan der fastlægges krav om, at kundeforholdet først kan opsiges, hvis kunden flere gange er opfordret til at indlevere de krævede dokumenter – og først efter at engagementet har været "frosset".

Se endvidere bemærkningerne til § 16.

Bemærkninger til § 14 af mere teknisk karakter

- På side 163 i bemærkningerne er der i 2. sidste afsnit anført følgende: *"I henhold til det foreslåede.... , om der skal foretages underretning efter § 25."* Henvisningen må rettelig være til § 26.

§ 15

Bestemmelsen er central for implementeringen af persondatareglerne i lovforslaget over for kunderne. Der er derfor på en række punkter behov for, at bemærkningerne til bestemmelsen præciseres i forhold til den almindelige aftalepraksis i banksektoren.

Det antages, at det ligger i anvendelse af ordet "inden", at det er tilstrækkeligt, at kunden informeres efter § 15, senest samtidig med etableringen af kundeforholdet. Herved vil det være muligt at lade de nødvendige informationer være indeholdt i generelle vilkår/almindelige forretningsbetingelser, som udleveres til kunden i forbindelse med etablering af kundeforholdet eller udleveres til en lejlighedskunde i forbindelse med gennemførelse af en transaktion. Det vil i betydelig grad lette implementeringen af loven, at det uddybes i lovbemærkningerne.

I og med at onboarding af nye kunder kan ske på mange forskellige måder, eksempelvis online, er det vigtigt, at de eksempler, der angives i bemærkningerne, er tidssvarende. Der bør medtages et eksempel, hvoraf det fremgår, at informationspligten er opfyldt, hvis informationerne eksempelvis fremgår af generelle vilkår/almindelige forretningsbetingelser, og at disse er gjort tilgængelige for kunden gennem et varigt medie.

Efter en samlet læsning af bemærkningerne vil informationspligten over for kunderne være opfyldt, hvis det eksempelvis fremgår af generelle vilkår/almindelige forretningsbetingelser, at

"XX er efter hvidvaskloven forpligtet til at indhente og behandle oplysninger om

- *kundens identitetsoplysninger og kontrollere disse fra uafhængig kilde*
- *fastlægge kundens forretnings- og risikoprofil, herunder formålet med forretningsforbindelsen og omfanget heraf*
- *kundens løbende transaktioner, herunder overvågning og overensstemmelse mellem XX's viden om forretnings- og risikoprofil og de løbende transaktioner, usædvanlige og/eller komplekse transaktioner m.v.*

for at sikre XX's overholdelse af forpligtelser med henblik på forebyggelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

Oplysninger, jf. ovenfor, som er indhentet, behandlet eller registreret ved etableringen og under forløbet af kundeforholdet opbevares i mindst 5 år efter kundeforholdets ophør eller gennemførelsen af transaktionen. Tilsvarende gælder, at dokumenter og registreringer om enkeltstående transaktioner og aktiviteter opbevares i mindst 5 år efter gennemførelse.

Oplysninger indhentet til opfyldelse af hvidvasklovens krav må ikke anvendes til andre formål."

Der er behov for, at dette fremgår af lovbemærkningerne, eller at ministeriet og/eller Finanstilsynet i god tid forud for lovens ikrafttræden forholder sig til det specifikke informationsniveau.

Da disse forhold er centrale for implementering af reglerne over for kunderne, og da reglerne skal træde i kraft pr. 1. januar 2017, er det vigtigt, at dette eller tilsvarende præcise oplysninger fremgår af lovbemærkningerne.

Det fremgår af § 15, stk. 2, at oplysninger indsamlet i henhold til denne lov, alene må behandles med henblik på forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering. Det er nødvendigt, at pågældende oplysninger også kan bruges i relation til sanktionsforpligtelserne eller andre offentligretlige forpligtelser, som sektoren er underlagt, således at oplysningerne ikke skal opbevares i to selvstændige systemer, eller i værste fald indhentes over flere gange.

Derudover anvender virksomheder en række oplysninger om kunder til forskellige kommercielle forhold, eksempelvis alderssegmentering, organisering på baggrund af engagement. De indhentede oplysninger bør fortsat kunne anvendes hertil – alternativt vil virksomhederne skulle indhente de samme oplysninger flere gange.

2. sidste afsnit på side 165, sidste sætning er uklar:

"Kravet betyder blandt andet, at der, hvis der ved opdatering af kundeoplysninger ikke anmodes om yderligere oplysninger end oplysninger, der er relevante i forhold til forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme, ikke kan eller skal ske afvikling af et kundeforhold i henhold til lovforslagets § 14, stk. 4, eller § 16.".

Det formodes, at indholdet i stedet skal være følgende:

"Kravet betyder blandt andet, at der, hvis der ved opdatering af kundeoplysninger, [] anmodes om yderligere oplysninger end oplysninger, der er relevante i forhold til forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme, kan eller skal der ikke ske afvikling af et kundeforhold i henhold til lovforslagets § 14, stk. 4, eller § 16, hvis kunden ikke afgiver sådanne yderligere oplysninger."

Endelig vil det være relevant, hvis Finanstilsynet allerede på nuværende tidspunkt vil forholde sig til, hvilken indflydelse persondataforordningen må formodes at have på hvidvaskreglerne.

§ 16

I § 16 behandles mulighederne for at afbryde og afvikle et eksisterende kundeforhold i de situationer, hvor kunden ikke medvirker til, at instituttet kan opfylde hvidvasklovens krav om kundekendskab.

Det beskrives i bemærkningerne, at kundeforholdet kan afvikles på grund af manglende oplysninger. Inden kundeforholdet kan afvikles, skal virksomheden have truffet passende foranstaltninger for at imødegå risikoen for hvidvask eller terrorfinansiering. Overordnet set fremstår det derfor som om, at instituttet kan afbryde/afvikle kundeforhold, hvis kunden ikke opfylder hvidvaskreguleringen, medmindre der er tale om kunder med PAD-/§ 15-konto.

Der er i den finansielle sektor stor forståelse for de hensyn, der ligger til grund for eksempelvis PAD-direktivet, men der er behov for at kunne afvikle kundeforhold i de situationer, hvor kunden ikke vil medvirke til at efterleve instituttets procedurer. Sat lidt på spidsen vil en række procedurer reelt blive værdiløse, hvis der ikke er reelle sanktionsmuligheder over for en kunde.

Der er derfor behov for yderligere eksempler end dem, som allerede fremgår af bemærkningerne på side 59 og 166. Disse eksempler må gerne omhandle såvel almindelige kundeforhold med lån, kreditter, kort og netbank, som eksempler i forhold til erhvervskunder.

Der er herudover brug for, at sektoren og Finanstilsynet drøfter konkrete retningslinjer i forhold til afvikling af kundeforhold, således at det er klart, hvornår og under hvilke forhold en kunde kan afvikles.

Se endvidere bemærkningerne til § 14.

§ 17 – Skærpede kundekendskabskrav

Det følger af bemærkningerne på side 168, at:

> *"Det fremgår f.eks. af bilag 3, at der er tale om et kundeforhold med en øget risiko, hvis et selskabs ejerstruktur virker usædvanlig eller alt for kompleks i betragtning af selskabets forretningsaktiviteter."*

Det bør her præciseres, at forslagets bilag 3 indeholder en liste over faktorer og typer af dokumentation, som kendetegner situationer, der *potentielt* indebærer en øget risiko. Dette må samtidig betyde, at en kunde ikke nødvendigvis er forbundet med øget risiko, fordi et punkt på listen er opfyldt, men at der er tale om elementer, som tilsammen kan udgøre en højere eller lavere risiko. Eksempelvis bør en risikovurdering af en virksomhedskunde med en usædvanlig eller kompleks ejerstruktur kunne føre til, at kunden vurderes at være med "normal" risiko, hvis denne eksempelvis blot opretter et produkt, som ifølge bilag 2 er forbundet med en lavere risiko.

Det bemærkes i øvrigt, at lovforslaget træder i kraft 1. januar 2017, mens de retningslinjer om de risikofaktorer, der skal tages i betragtning, og de foranstaltninger, der skal træffes i situationer, hvor det er hensigtsmæssigt med skærpede kundekendskabsprocedurer, som efter artikel 18, stk. 4, i 4. hvidvaskdirektiv skal udarbejdes af ESA'erne, først skal udstedes 26. juni 2017.

§ 18 – Politisk eksponerede personer (PEP'er)
Gruppen af personer der skal undersøges for, om de er PEP'er, udvides, det er ikke længere kun kunden, men også reelle ejere af juridiske personer, begunstigede i forhold til livsforsikringer og reelle ejere af begunstigede, såfremt den begunstigede er en juridisk person. Yderligere er personer, der er bosiddende i Danmark, og som falder ind under begrebet PEP i § 2, stk. 1, nr. 8, også at anse som en PEP. Der kommer derfor med den nye lov et meget større antal PEP'er end hidtil. Den omstændighed, at der kommer mange flere PEP'er, er en væsentlig byrde for sektoren, som er forbundet med betydelige udgifter. Det vil være hensigtsmæssigt med en overgangsfrist til at få identificeret PEP'er efter den nye definition, samt at få gennemført den påkrævede kundekendskabsprocedure.

Herudover er langt størstedelen af personerne i de grupper, som definerer PEP'er, offentligt ansatte. Det burde derfor være muligt for myndighederne i Danmark at oprette og vedligeholde et register over danske PEP'er, som de virksomheder, der er omfattet af loven, kan scanne op imod. Etableringen af et sådant register ville i vidt omfang lette de administrative byrder og dermed omkostninger, som udvidelsen af PEP-definitionen medfører. Hertil kommer nødvendig entydighed i relation til den omfattede persongruppe.

Stk. 2. Det anføres, at der skal indhentes oplysninger for at fastslå oprindelsen af midlerne og formuer, der er omfattet af forretningsforbindelsen. Der gives ingen nærmere eksempler på eller retningslinjer for, hvordan dette konkret skal håndteres. Der er behov for, at dette belyses nærmere. Hvis en kunde eksempelvis har været kunde i 20 år, havde en formue med sig, da kunden etablerede forretningsforbindelsen, hvilken form for dokumentation for midlernes oprindelse forestiller tilsynet sig i et sådant eksempel? Et andet eksempel kunne være, at en person af en velhavende familie ønsker at blive ny kunde, hvilke krav er så relevante at opstille for at få belyst midlernes oprindelse?

Det anføres i bemærkningerne på side 170, at det kan være relevant at abonnere på en service fra en udbyder, der har specialisteret sig i at udarbejde og ajourføre lister over PEP'er. Det er uklart, i hvilket omfang sådanne udbydere dækkere alle danske PEPs, og i hvilket omfang de udbudte oplysninger er troværdige. Det vil være hensigtsmæssigt, at der udarbejdes en godkendelsesordning, eventuelt på europæisk plan.

Det bør præciseres, om anvendelsen af ekstern udbyder også kan anvendes i relation til nærtstående og samarbejdspartnere.

Stk. 3. Det fremgår, at etablering og videreførelse af en forretningsforbindelse med en PEP skal godkendes af den person, der er udpeget i henhold til § 7, stk. 2. Ifølge lovbemærkningerne på side 171, skal videreførelse godkendes med et passende interval. Det fremgår imidlertid ikke hverken af bestemmelsen eller af bemærkningerne, om den, der er udpeget i henhold til § 7, stk. 2, skal foretage en form for prøvelse, og hvad konsekvensen er, såfremt godkendelse ikke kan opnås (skal kundeforholdet eksempelvis afvikles)? Dette ønskes præciseret.

§ 19
Stk. 1, nr. 1 er i loven indsat med følgende ordlyd:

> *"1) indhente tilstrækkelige oplysninger om respondentinstituttet til fuldt ud at forstå, hvori instituttets virksomhed består, og ud fra offentligt tilgængelige oplysninger bedømme det pågældende instituts omdømme og* ***kvaliteten af instituttets overvågning,"*** [vores fremhævning]

Bestemmelsen er en ordret videreførelse af artikel 13(3)a i 3. hvidvaskdirektiv. Ordlyden i forslaget stemmer overens med oversættelsen i den danske direktivtekst, men der er formodentlig tale om en fejloversættelse, idet det ikke er kvaliteten af instituttets overvågning, der er tale om, men derimod kvaliteten af det tilsyn, der føres med instituttet, som omtales i direktivet. Dette vil tillige være i overensstemmelse med FATF's anbefaling nr. 13. Det er en meget væsentlig forskel, som bør rettes i såvel bestemmelsen som bemærkningerne.

En vurdering af kvaliteten af tilsynet (som korrespondentbanken er underlagt i det hjemland, hvor den er hjemhørende/opererer) burde blive udarbejdet af og offentliggjort af Kommissionen eller alternativt af Finanstilsynet, idet en myndighed alt andet lige er nærmest til at vurdere en anden myndigheds effektivitet. Herudover pålægges alle institutter at gennemføre de samme undersøgelser, hvilket er urimeligt byrdefuldt. En vurdering udarbejdet af Kommissionen eller Finanstilsynet vil tillige sikre overensstemmelse med listen over højrisikolande, som vil blive udarbejdet af Kommissionen i 2017.

Stk. 1, nr. 4. Kravene til behandling af korrespondentbanker har ikke ændret sig betydeligt i forhold til gældende lovgivning, dog har definitionen ændret sig en anelse.

Finanstilsynet har løbende haft fokus på kravene til behandling af korrespondentbanker, hvilket også i flere tilfælde har medført, at Finanstilsynet har vurderet, at virksomhederne ikke lever op til lovens krav. Der er derfor behov for klare regler og god vejledning til gennemførelse af disse.

Det er derfor også ærgerligt, at en gennemlæsning af bemærkningerne umiddelbart ikke indeholder yderligere vejledning end Finanstilsynets gældende vejledning til hvidvaskloven. På side 175 i bemærkningerne præciseres dog som noget nyt i forhold til Finanstilsynets vejledning, at *Wolfberg*

Group's Standard Anti-Money Laundering questionaire sjældent kan være det eneste grundlag for en vurdering af korrespondentbankforbindelsen, og at der bør foretages yderligere undersøgelser. Der ønskes yderlige vejledning eller eksempler på, hvad sådanne yderligere undersøgelser kan indeholde.

Stk. 2. Det foreslås, at det skal sikres, at respondenten gennemfører kundekendskabsprocedurer i de tilfælde, hvor korrespondentforbindelsens kunde har direkte adgang til at disponere over midler indestående på kontoen, hvilket kan ske ved at foretage stikprøver af oprettede kundeforhold hos respondenten. Det bør tilføjes i bemærkningerne, at der er tale om brugen af "payable-through"-accounts, jf. artikel 19.e i 4. hvidvaskdirektiv.

Endvidere berører bemærkningerne i dette tilfælde ikke forholdet til persondataloven, selvom det nævnes mange andre steder i lovforslaget, eller den almindelige problemstilling i forhold til forretningshemmelighed.

Stk. 3. Den § 7, stk. 2-ansvarlige skal godkende etablering af relation til grænseoverskridende korrespondentbankforbindelse. Det er uklart, om det også gælder ved etablering af relation til eksempelvis filial/datterselskab af allerede eksisterende korrespondentbankforbindelse.

§ 20
Stk. 2. Det anføres, at der skal træffes rimelige foranstaltninger mod, at der etableres korrespondentforbindelser med virksomheder, hvor der foreligger offentligt tilgængelige oplysninger om, at korrespondentforbindelsen lader tomme bankselskaber anvende korrespondentforbindelsens konti. Af bemærkningerne på side 177, anføres, at:

> *"Ved rimelige foranstaltninger forstås, at de pågældende institutter skal foretage en vurdering af de finansielle virksomheder, inden de indgår forretningsforbindelse med dem. I vurderingen kan b.la. indgå en afklaring af, om de finansielle virksomheder tidligere har tilladt en sådan anvendelse af deres konti."*

Det er imidlertid uklart, hvor en sådan viden skal skaffes fra.

§ 21
Stk. 1. Ved risikovurderingen skal instituttet blandt andet tage de lavrisikofaktorer, som fremgår af bilag 2, i betragtning. Et eksempel på en lavrisikofaktor er pensionsordninger eller lignende, der udbetaler pension til ansatte, og hvor bidragene indbetales gennem fradrag i lønnen, og reglerne for den pågældende ordning ikke tillader overdragelse af et medlems rettigheder i henhold til ordningen, jf. nr. 2, litra c, i bilag 2.

Herudover anføres det, at institutterne skal *konstatere*, om forretningsforbindelsen eller transaktionen indebærer en begrænset risiko, inden der gennemføres lempede kundekendskabsprocedurer. Begrebet *konstatere* indebærer en så høj grad af sikkerhed, at det ikke i øvrigt passer sammen med

en risikobaseret tilgang. Organisationerne foreslår, at *konstatere* erstattes med *vurdere*.

Finanstilsynet bedes bekræfte, at der med den foreslåede § 21, stk. 1, ikke i øvrigt er tiltænkt materielle ændringer i forhold til § 20 i den gældende hvidvasklov.

Side 178, 5. afsnit. Det synes at være en forudsætning for anvendelsen af adgangen til lempede kundekendskabsprocedurer, at der foretages en individuel vurdering af den enkelte kunde. I givet fald synes lempelsen vanskelig at anvende i praksis.

De betydelige administrative opgaver, som reglerne pålægger virksomhederne, kan kun fungere i praksis, hvis der tilrettelægges standardiserede og til en vis grad automatiserede procedurer. Det bør derfor være muligt at anvende de lempeligere procedurer for grupper af kunder – uden at der foretages en individuel vurdering af hver enkelt kunde. Eksempelvis kan nævnes almindelige privatkunder, som er bosiddende i Danmark og har et begrænset forretningsomfang, der udelukkende omfatter produkter med lav risiko. Der kan om nødvendigt tilføjes yderligere kriterier.

Kapitel 4 – Bistand fra tredjemand

§ 22, 23 og § 24
Det vil være hensigtsmæssigt, om forskellen i formuleringen *"kan undlade at indhente"* i § 22, stk. 1, og *"kan overlade det til en anden virksomhed i koncernen at opfylde kravene"* i § 23 uddybes. Er det eksempelvis muligt, at en virksomhed i en koncern kan overlade det til den koncernforbundne virksomhed at forestå kontrol og fastlæggelse af risikoprofil?

Det fremgår endvidere ikke, hvorvidt der ved anvendelse af §§ 22-24 er en forpligtelse til at informere kunderne om, at en sådan indhentning af oplysninger finder sted, eksempelvis via et afsnit i virksomhedens generelle vilkår/almindelige forretningsbetingelser. Det ville være hensigtsmæssigt, hvis dette blev beskrevet.

Det vil herudover være hensigtsmæssigt med en nærmere beskrivelse af samspillet mellem videregivelsesreglerne i hvidvaskloven og videregivelsesreglerne i lov om finansiel virksomhed, samt persondatalovens §§ 28-29.

§ 22 – særligt om bistand fra en advokat, samt brugen af samlekonti
Bestemmelsen giver mulighed for at "overlade" kundekendskabsproceduren til eksempelvis en advokat ved dennes oprettelse af klientkonti under forudsætning af, at advokaten redegør for sine procedurer og ikke har modtaget påbud på området, jf. sidste afsnit på side 181.

Hvis det skal være muligt for institutterne at undlade selv at opfylde kundekendskabsprocedurer for så vidt angår advokaters fælles klientkonti i de

situationer, hvor advokaten vurderes at være lavrisiko, ser organisationerne gerne, at der etableres en klarere hjemmel for dette.

Organisationerne foreslår på den baggrund, at bemærkningerne til § 22 udvides med bemærkningerne om *"SDD and pooled accounts" fra EBA's " Joint Guidelines under Article 17 and 18(4) of Directive (EU) 2015/849 on simplified and enhanced customer due diligence and the factors credit and financial institutions should consider when assessing the money laundering and terrorist financing risk associated with individual business relationships and occasional transactions"*.

Såfremt EBA's forslag om kundekendskabsprocedurer på pooled accounts i lavrisikosituationer indarbejdes i bemærkningerne, kan kravet om, at tredjemand skal stille oplysninger til rådighed, opfyldes ved, at advokaten skal stille oplysninger om de reelle ejere af midler på fælles klientkonti til rådighed for instituttet på forespørgsel.

Organisationerne er ikke bekendt med, at der er udstedt endelige guidelines på baggrund af konsultationen, men såfremt det er tilfældet, skal bemærkningerne naturligvis hentes fra de endelige guidelines.

Kapitel 5 – Undersøgelses-, noterings- og opbevaringspligt

§ 25

Der er undersøgelsespligt i henhold til forslagets § 25 og en underretningspligt i henhold til forslagets § 26. Sammenhængen mellem de to bestemmelser er dog uklar. I henhold til gældende ret skal der altid foretages underretning i tilfælde, hvor en mistanke ikke fuldstændig kan afkræftes, hvilket også følger af bemærkningerne til § 25, på side 187.

Det følger dog af § 25, 2. pkt., at

> *"Virksomheder og personer skal, hvor det er relevant, udvide overvågningen af kunden, **med det formål** at afgøre om transaktionerne eller aktiviteterne forekommer mistænkelige."* [vores fremhævning]

Det er derfor uklart, om der skal foretages udvidet overvågning, fordi virksomheden har en mistænke, som ikke kan afkræftes, og som – i strid med hvad der følger af bemærkningerne – der ikke underrettes om, og overvågningen derfor træder i stedet for underretningen, eller om overvågningen i relevante tilfælde igangsættes for at følge op på en underretning foretaget på kunden.

Det følger derudover af bemærkningerne til § 26, på side 191, at i de tilfælde, hvor der foretages en undersøgelse af en transaktion, skal virksomheden i henhold til den foreslåede § 25 udvide overvågningen af kunden. I forhold til ordlyden af § 25 bør bemærkningerne til § 26 udvides med *"hvor det findes relevant"*. Derudover kan der være mange eksempler på, at der gennemføres tilstrækkelig overvågning af kunden, selvom der er foretaget

en undersøgelse af denne. Undersøgelsen foretages ofte netop på baggrund af en alarm fra et overvågningssystem.

Stk. 3. Det fremgår af lovbemærkningerne, jf. side 68, at indsigtsretten i persondataloven afskæres i relation til undersøgelser af hvidvask og finansiering af terrorisme. Det ønskes belyst, hvordan denne bestemmelse skal håndteres i praksis.

Det er ikke altid en mistanke er transaktionsbaseret. En mistanke og eventuel indgivelse af underretning skal baseres på vurderinger i den konkrete situation af handlingernes karakter og forskellighed fra normale kundehandlinger, fortielser og andre særegne og atypiske forhold hos kunden og som samlet leder opmærksomheden hen på et eventuelt forsøg på tilsløring af midlernes oprindelse, der må formodes at have en kriminel karakter.

I forhold til institutternes overvågning og behandling af mistænkelige transaktioner med videre er det væsentligt, at indsigtsretten begrænses i større omfang, end hvad der er muligt i henhold til forslaget. I forslaget synes der at være fokuseret på de konkrete tilfælde, hvor et institut undersøger en mistænkelig transaktion eller handling. Institutterne vil dog indimellem notere hvidvaskindikatorer, uden at disse har en snæver sammenhæng med en igangværende transaktion.

En række af indikatorerne på SØIKs liste over "Indikatorer på eventuel hvidvask af udbytte eller finansiering af terrorisme" har således ikke nødvendigvis tilknytning til en igangværende transaktion, men det vil være nødvendigt at notere indikatoren ned, hvis den skal have værdi i overvågningen. Hvis hvidvaskreglerne skal være effektive, bør alene "almindelige" kundeoplysninger være omfattet af indsigtsretten.

Det vil endvidere være meget uhensigtsmæssigt at informere en kunde om, at kunden ikke kan få en oplysning, uden at det er muligt at begrunde dette. Enhver begrundelse vil reelt indeholde en oplysning om, at en undersøgelse har fundet sted eller finder sted. Det vil med stor sandsynlighed medføre klagesager, som vil kunne skade hensigten med hvidvaskreglerne og hemmeligholdelsesprincippet. Det bedste vil være, at virksomhederne helt kan undlade at oplyse kunden om oplysninger af denne karakter.

Derudover fremgår det af bemærkningerne, jf. side 69 øverst, at der fortsat skal være adgang for en person, der har fået afslag på retten til indsigt, til at klage til den relevante myndighed over afslaget. Det er uklart, hvorledes dette skal håndteres i praksis, hvis afslaget på indsigt skyldes, at der har fundet en undersøgelse sted.

Endelig er det uheldigt, at der fortsat ikke er konkrete regler, som pålægger myndigheder ikke at videregive oplysningerne til kunden. I mange tilfælde er det alene på grund af instituttets underretning til SØIK, at en efterforskning igangsættes eller videreføres – i de tilfælde kan kunderne nemt regne

ud, hvor oplysningen kommer fra, hvad der også er set i praksis både fra politikredse og andre myndigheder.

§ 26

Der skal efter bestemmelsen ske underretning til SØIK, hvis virksomheden *"..er vidende om, har mistanke om eller rimelig grund til at formode..."*. Det bør præciseres, hvad forstås ved *"..rimelig grund til at formode.."* set i forhold til *"... har mistanke..."*.

Det bør endvidere præciseres, om underretningspligten for det enkelte institut også omfatter situationer, hvor kunden oplyser at have midler andre steder – midler som eksempelvis er fremkommet ved sort arbejde.

Det fremgår af bemærkningerne på side 197, at oplysninger kan videregives i anonymiseret form til alle i virksomheden i undervisningssammenhæng. Det bør præciseres, at dette skal forstås bredt, således at enhver videregivelse internt i virksomheden, der har til hensigt at styrke relevante medarbejderes forståelse af reglerne, er tilladt. Det bør i den sammenhæng i øvrigt være tilladt at videregive oplysningerne til medarbejdere/funktioner, som har været involveret i sagen i forbindelse med de vurderinger, som ligger til grund for den oprindelige underretning, eksempelvis kontrolfunktioner, juridisk afdeling, kundeansvarlig rådgiver.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 26, på side 189, at:

> *"Hvis mistanken ikke kan afkræftes, skal SØIK omgående underrettes. Virksomheder og personer omfattet af loven må derfor tilrettelægge deres behandling af mistænkelige transaktioner og aktiviteter på en sådan måde, at processen fra overvågning af kundetransaktioner, konstatering af noget mistænkeligt, undersøgelse og afklaring af, om mistanken kan anses afkræftet, fremskyndes mest muligt. Dette må især gælde for transaktioner, der umiddelbart fremstår som mistænkelige. Underretningspligten kan ikke opfyldes ved fremsendelse til politiet. Der henvises i forbindelse hermed til stk. 5 om tekniske krav til opfyldelse af underretningspligten til SØIK."*

Organisationerne forstår det således, at det er processen i institutterne, som skal fremskyndes i det mulige omfang, og ikke at overvågningen skal gøres mere proaktiv. Det er således tidsrummet fra konstateringen af en mistænkelig transaktion til underretning af SØIK om denne, som skal være så kort som muligt.

§ 29

Det fremgår af § 29, at SØIK *"kan"* give institutterne meddelelse om status på modtagne underretninger. Dette bør ændres til *"skal"* og dermed være en pligt for SØIK, da det er vigtigt for instituttet at kunne følge udviklingen og resultatet af de underretninger, som instituttet foretager.

Får et institut ikke af- eller bekræftet de mistanker, som underretningerne er udtryk for, kan det være svært at oparbejde viden om det rette niveau for, hvornår underretninger i praksis er relevant.

§ 30

Stk. 1 – *Opbevaring af legitimationsdokumenter.* Det følger af bestemmelsen, at institutterne fremadrettet skal opbevare kopi af de legitimationsdokumenter, som er anvendt ved onboardingen af kunden. Bestemmelsen forholder sig dog ikke til eksisterende kunder, som er legitimeret i henhold til de gældende regler. Det bør ud fra en risikovurdering være muligt, at sådanne kunder legitimeres ved et opslag i CPR-registret, så der ikke skal indhentes kopi af fysiske dokumenter fra kunden, selv om sådanne er brugt ved onboardingen. Der bør tages stilling til dette i bemærkningerne.

Stk. 2. – *Opbevaring og sletning af personoplysninger.* Bestemmelsen er formuleret således:

> *"Oplysninger som nævnt i stk. 1, nr. 1, skal opbevares i mindst 5 år efter kundeforholdets ophør. Personoplysninger skal slettes 5 år efter kundeforholdets ophør. "*

Det foreslås således, at oplysninger indhentet til brug for opfyldelse af kundekendskabskravene i hvidvaskloven skal opbevares i mindst 5 år efter kundeforholdets ophør, herunder kopi af foreviste legitimationsdokumenter. Det foreslås endvidere, at personoplysninger skal slettes 5 år efter kundeforholdets ophør.

Dette medfører, at personoplysningerne både skal opbevares i mindst 5 år og slettes efter 5 år. Konsekvensen er således, at personoplysninger skal slettes efter præcis 5 år. Det antages, at sletning af oplysninger kan indgå i de i dag almindeligt anerkendte sletterutiner, hvorefter dette i praksis håndteres ved, at der gennemføres sletning én gang om året, og at der ikke er krav om daglige sletninger. Dette bør fremgå af bemærkningerne. Samme forhold gør sig gældende i relation til stk. 2. Herudover bør der tages stilling til, hvordan institutterne skal forholde sig til eventuelle backups, hvor der kan være opbevaret personoplysninger. Backups vil som udgangspunkt ikke være omfattet af slettepligten efter de gældende regler, men der bør tages stilling til dette i bemærkningerne.

Der er ikke i henhold til gældende lov krav om opbevaring af kopi af legitimationsdokumenter. Idet der ikke i ikrafttrædelsesbestemmelsen er indført overgangsregler, er der behov for en præcisering af, hvordan virksomhederne skal forholde sig i forhold til eksisterende kunder, som er onboardet og dermed legitimeret efter den gældende lov.

Vil det i forhold til disse kunder eksempelvis være tilstrækkeligt, at oplysninger løbende opdateres via CPR-registret i et lavrisikokundeforhold, eller skal der indhentes kopier, når kunden ansøger om et nyt produkt eller i forbindelse med den løbende opdatering?

Idet Finanstilsynet er bekendt med den arbejdsbyrde og de udfordringer, der ofte er, når der indhentes legitimation på eksisterende kunder, vil det være værdifuldt for virksomheder omfattet af loven, hvis Finanstilsynet medvirker til at oplyse offentligheden om reglerne.

Kapitel 6 – Grænseoverskridende virksomhed

§ 32

Der kan – og i visse tilfælde skal – udveksles oplysninger i koncerner uden kundens samtykke. Det fremgår dog ikke, hvorvidt der er en forpligtelse til at informere kunderne om, at en sådan videregivelse af oplysninger finder sted, eksempelvis via et afsnit i virksomhedens generelle vilkår.

Det bør yderligere præciseres i lovbemærkningerne, om persondatalovens §§ 28 og 29 samt videregivelsesreglerne i FIL finder anvendelse, samt om hjemlen er begrænset til oplysninger indhentet efter lovens ikrafttræden, eller om det også er muligt at videregive oplysninger indhentet i henhold til tidligere hvidvaskregler.

Det bør præciseres, hvad formålet med og hensynet bag denne pligt til underretning er, jf. § 32, 2. pkt., navnlig om der alene skal gives oplysninger videre, hvor der er kundesammenfald i de koncernforbundne selskaber, eller om det også gælder, hvor der ikke er kundesammenfald. Derudover bør det fremgå, om kravet må betragtes som opfyldt i de situationer, hvor alle koncernens underretninger foretages på koncernniveau af samme enhed.

I bemærkningerne på side 203 nævnes i tilknytning til udveksling af oplysninger, at udvekslingen alene skal ske til relevante modtagere, det vil sige til personer, der behandler mistænkelige transaktioner i koncernen. Det er en begrænsning, der ikke nødvendigvis er hensigtsmæssig, hvis målet er at skærpe det generelle opmærksomhedsniveau på et kundeforhold. Tilladelse til en systemmæssig registrering – naturligvis med visse retningslinjer – kunne gavne formålet med loven.

Herudover skal oplysninger om underretninger til SØIK videregives inden for koncernen, medmindre SØIK anviser andet. En finansiel virksomhed vil have interesse i, at oplysninger om, at der er afgivet en hvidvaskunderretning til SØIK, udveksles mellem koncernforbundne selskaber hurtigst muligt.

Med tanke på at underretningssystemet er digitaliseret, og SØIK modtager samlet mere end 15.000 underretninger om året, som dækker over 320.000 transaktioner, må en responstid naturligt forventes. Idet bestemmelsen er strafpålagt, bør der indsættes en tidsfrist, hvor virksomhederne efter udløb af denne umiddelbart kan videregive oplysninger om underretninger internt i koncernen.

Endelig vil det være hensigtsmæssigt, at det præciseres i bemærkningerne, om retten og pligten til at udveksle oplysninger inden for en koncern finder anvendelse, uanset om koncernen har selskaber i flere lande.

§ 34
Af side 205, 4. afsnit fremgår, at

> *"Landene og territorierne på observationslisten er pr. februar 2015 følgende: Iran og Nordkorea."*

Det vil være hensigtsmæssigt, at dette opdateres, inden lovforslaget fremsættes.

Kapitel 7 - Ansatte

§ 35
Bestemmelsen fastslår, at personer omfattet af § 1, stk. 1, nr. 5, 8-9 mv., skal have en whistleblowerordning. Bestemmelsen svarer til bestemmelserne i FIL § 75a ff, jf. bemærkningerne på side 205. Det fremgår imidlertid ikke direkte, om kravet til whistleblowerordningen er opfyldt, såfremt en virksomhed i forvejen har en whistleblowerordning efter FIL § 75a. At det er hensigten fremgår dog af lovbemærkningerne på side 77. Det skal desuden fremgå, at filialer ikke er omfattet af kravet i § 35, uanset henvisningen i selve bestemmelsen til stk. 1, nr. 9, da forpligtelsen for filialer følger direkte af FIL § 75a.

Kapitel 8 – Tavshedspligt og ansvar

§ 38
I stk. 8 nævnes det udtrykkeligt, at advokater m.fl. gerne må fraråde deres klienter at udøve ulovlig virksomhed. En rådgiver i et institut må, jf. bemærkningerne, tilsynsladende ikke gøre det samme, medmindre det er helt klart, at der ikke vil være tale om "tipping off". En sådan retstilstand forekommer uhensigtsmæssig og heller ikke i tråd med de drøftelser, der har været efter Panama-sagen. I en situation hvor en rådgiver kan se, at kunden – måske ubevidst – foretager sig noget ulovligt, er den eneste mulighed således at stoppe transaktionen og lave en underretning til SØIK.

Bemærkninger til § 38 af mere teknisk karakter
Meningsindholdet i 3. afsnit, på side 216 er vanskeligt at forstå.

Kapitel 10 – Tilsyn

§ 40
Det fremgår af bemærkningerne til stk. 3, på side 222, at

> *"Finanstilsynet har i overensstemmelse med 4. hvidvaskdirektiv tilsynet med virksomheder etableret her i landet som f.eks. filialer og agenter, jf. § 1, stk. 1, nr. 9. Beføjelserne til at meddele og inddrage tilladelser m.v. henhører imidlertid under hjemlandsmyndighedens kompetence."*

Det bør uddybes, hvad der ligger i "m.v.". I modsat fald vil det være uklart, hvilket tilsyn der har kompetence til at træffe beslutning om hvad.

4. hvidvaskdirektiv bemyndiger EU-Kommissionen til at vedtage delegerede retsakter udarbejdet af ESA'erne, jf. artikel 45, stk. 7 og 11. Det kan med fordel præciseres i § 40, stk. 1, at disse retsakter også skal påses af Finanstilsynet, og i § 68, at der også gives partstatus for afgørelser truffet i medfør af disse retsakter, selvom de antager forordningsform.

I øvrigt bemærkes, at ESA'erne først er forpligtet til at forelægge disse standarder for EU-Kommissionen den 26. juni 2017, mens lovforslaget skal træde i kraft 1. januar 2017.

§ 43
I bemærkningerne til § 43 anføres følgende på side 231:

> *"Hvis en udenlandsk myndighed vil undersøge den pågældende virksomhed eller person virksomhed i Danmark, er myndigheden nødt til at komme til Danmark og foretage undersøgelsen hos den danske virksomhed. Selve undersøgelsen af den udenlandske virksomhed eller person vil foregå efter de grundlæggende danske regler, men den udenlandske virksomhed eller person skal leve op til det udenlandske hjemlands regelsæt på området."*

Det må umiddelbart forstås således, at virksomheden som eksempelvis er filial i Danmark, både er underlagt den danske hvidvasklovgivning, men også hjemlandets lovgivning. Dette kan potentielt medføre problemer, såfremt der eksempelvis i de to lovgivninger stilles forskellige krav – det kunne eksempelvis være, at kravet til dokumentation i forbindelse med etablering af kundeforholdet er højere i tredjelandet, mens krav til udarbejdelse af risikovurdering eller overvågning er lavere. Det bør være klart, hvilket lands samlede hvidvasklovgivning en filial skal følge.

§§ 46-48
Det fremgår, at den eksisterende regulering i forhold til offentliggørelse følges. Således er virksomheder omfattet af lovforslaget fortsat omfattet af offentliggørelsesbekendtgørelsen. Dette er uhensigtsmæssigt, idet kravene til, hvornår der skal offentliggøres efter offentliggørelsesbekendtgørelsen, er bredere end de krav, der foreligger i forhold til offentliggørelse direkte efter hvidvaskdirektivet.

I medfør af direktivet skal der alene ske offentliggørelse ved alvorlig, gentagen, systematisk eller en kombineret overtrædelse af udvalgte artikler. Erhvervs- og Vækstministeriet anfører på side 86, at man ikke finder, at pligten og muligheden for tilsynsmyndighederne til at offentliggøre resumé af afgørelser og politianmeldelse skal begrænses i den udstrækning.

At man i Danmark har væsentligt andre offentliggørelsesregler end i resten af EU, udgør et konkurrenceretligt problem. Den globale finansielle verden har ikke kendskab til disse forskelle i offentliggørelsesreglerne og konkluderer derfor, at de danske virksomheders overholdelse af hvidvaskreglerne er væsentligt dårligere end udenlandske konkurrenters.

Dette forstærkes af, at tilsynet ikke har hjemmel til at udstede bøder, hvorfor der i stedet sker en politianmeldelse, såfremt overtrædelsen af hvidvaskloven har en vis alvorlighed. For de udenlandske finansmarkeder, der ikke har kendskab til, at nationale danske myndigheder ikke udsteder administrative bøder, er det signal, som sendes, når virksomheder meldes til politiet, uforholdsmæssigt voldsomt.

I bemærkningerne til offentliggørelsesreglerne på side 86 står følgende:

> *"Erhvervs- og Vækstministeriet vurderer, at alene finansielle virksomheder skal pålægges at offentliggøre resumé af afgørelser og politianmeldelser. Det er Erhvervs- og Vækstministeriet vurdering at der ikke tilsvarende skal pålægges øvrige virksomheder omfattet af loven de samme krav om offentliggørelse, da dette ikke er krav, der i øvrigt er kendt fra reguleringen på de pågældende områder."*

Det er organisationernes opfattelse, at alle virksomheder, der er omfattet af loven, skal reguleres ensartet i relation til spørgsmålet om offentliggørelse. Herudover har Finanstilsynet i henhold til § 48, stk. 5, 1. pkt., mulighed for at undlade offentliggørelse, hvis Finanstilsynet vurderer, at offentliggørelse vil medføre uforholdsmæssig stor skade for virksomheden, hvilket ligeledes taler for at lade reglerne gælde alle virksomheder omfattet af loven.

I sager, hvor Finanstilsynet har offentliggjort en beslutning om at overgive en sag til politimæssig efterforskning, og sagen afsluttes ved påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller afsigelse af frifindende dom, offentliggør Finanstilsynet alene på foranledning af den fysiske eller juridiske person, som sagen vedrører, en berigtigelse.

Idet Finanstilsynet som anmelder af forholdet og formodentlig via sit samarbejde med anklagemyndigheden får oplysninger om, at sagen er afsluttet ved påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller afsigelse af frifindende dom, bør Finanstilsynet være forpligtet til at berigtige eller slette beslutningen om at overgive sagen til politimæssig efterforskning fra Finanstilsynets hjemmeside af egen drift.

Kapitel 11 – Kommunikation og samarbejdsform

§ 63
Stk. 2. I bestemmelsen gives hjemmel til at udstede regler om anvendelse af bestemte it-systemer, formater mv. Direkte regulering i forhold til anvendelsen af bestemte it-systemer kan være forbundet med væsentlige omkostninger i forhold til at tilpasse eksisterende it-systemer. Der bør desuden ved en eventuel regulering være en sådan tidshorisont for implementeringen, at der kan udvikles de relevante grænseflader.

I bemærkningerne på side 269 anføres, at

"Forslaget indebærer, at bl.a. skriftlige henvendelser m.v. til Finanstilsynet eller Erhvervsstyrelsen om forhold, som er omfattet af loven, eller af regler, som er udstedt i medfør af loven, ikke anses for behørigt modtaget hos tilsynet, hvis de indsendes på anden vis end den foreskrevne digitale måde."

Organisationerne antager, at dette først vil kunne være tilfældet, såfremt hjemlen i § 63 til at fastsætte regler herom er udnyttet. Lovforslagets bemærkninger bør derfor konsekvensrettes.

§ 67

§ 67 fastslår, at erhvervs- og vækstministeren skal etablere et forum med deltagelse af tilsynsmyndighederne i henhold til hvidvaskloven og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet. Det vil være relevant, hvis Datatilsynet tillige deltager i dette forum, da der er mange snitflader mellem lovgivningen om hvidvask og databeskyttelse.

Formålet med dette forum er at koordinere myndighedernes risikovurderinger og generelle foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme.

Idet såvel den supranationale som den nationale risikovurdering skal indgå i institutternes egne risikovurderinger, er det yderst relevant for virksomheder omfattet af loven at få oplyst, hvornår dette forum forventes at være på plads.

Endelig bedes det uddybet med, hvilket interval forummet må forventes at udsende/opdatere den nationale risikovurdering, og hvor den fremadrettet vil være tilgængelig for virksomheder og personer omfattet af pligten til at foretage individuelt dokumenterede risikovurderinger. Som udgangspunkt bør SØIKs nationale risikovurdering opdateres i forbindelse med implementering af direktivet.

Kapitel 12 – Parter og klagebestemmelser

§ 68

4. hvidvaskdirektiv bemyndiger EU-Kommissionen til at vedtage delegerede retsakter udarbejdet af ESA'erne, jf. artikel 45, stk. 7 og 11. Det bør præciseres, at disse retsakter også skal påses af Finanstilsynet, og at der også gives partstatus for afgørelser truffet i medfør af disse retsakter, selvom de antager forordningsform.

Kapitel 13 – Straf

§ 71-73

Alle pligter i hvidvaskloven, som de af loven omfattede personer eller virksomheder skal efterleve, er blevet strafbelagt, dette er en væsentlig udvidelse i forhold til tidligere. Organisationerne har i den forbindelse noteret

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 557531-v1

sig, at lovforslaget ikke lægger op til, at der indføres et loft over bødernes størrelse.

Kapitel 14 – Ikrafttræden, ændringer i anden lovgivning og territorial gyldighed

§ 74
I bemærkningerne er der på side 283 ved en fejl skrevet, at loven træder i kraft den 1. januar 2016.

Bemærkninger til bilag 1-3

Bilag 2
Pkt. 2a – Hvad skal der forstås ved, at præmien er lav? Er det eksempelvis set i forhold til kundens indtægt?

Pkt. 2d – Hvad tænktes der konkret på i punkt 2d? Er der tale om eksempelvis en PAD-konto, basalindlånskonto eller øvrige produkter af denne karakter.

Pkt. 3c og d – Der bør gives eksempler på, hvad der forstås ved *"Troværdige kilder"*.

Bilag 3
Pkt. 1,a. – *"Forretningsforholdet eksisterer under usædvanlige omstændigheder."* Der ønskes en uddybning heraf eller eventuelt nogle eksempler.

Pkt. 2c – *"Forretningsforbindelser eller transaktioner uden direkte kontakt uden visse sikkerhedsforanstaltninger såsom elektroniske underskrifter."* er rent sprogligt vanskelig at forstå. Der er tilsyneladende tale som en uhensigtsmæssig oversættelse af direktivet, men det bør overvejes, at der rettes op på dette i implementeringen. Forståelsen af *"...uden direkte kontakt..."*, bør uddybes.

Pkt. 2d – Hvad forstås ved betalinger fra *"... ukendte eller ikkeassocierede tredjemænd..."*? Dette bør uddybes. Er det betalinger, som vi eller kunden modtager, og er der tale om almindelige transaktioner?

Pkt. 2e – Hvorfor anses nye produkter altid som en indikator for høj risiko – dette bør vel afhænge af produktet og en konkret risikovurdering.

Pkt. 3a og b – Der bør gives konkrete eksempler på, hvad der forstås ved *"Troværdige kilder"*.

Såfremt høringssvaret giver anledning til spørgsmål, er I naturligvis velkomne til at kontakte undertegnede.

Journalnr. 468/02
Dok. nr. 557531-v1

Med venlig hilsen

Peter Bjørnø Barazi

Direkte +45 3370 1190
pbj@finansraadet.dk

Christina Wandt

+45 3370 1116
cwa@realkreditforeningen.dk

Electronic Money Association
Crescent House
5 The Crescent
Surbiton
Surrey
KT6 4BN
United Kingdom
Telephone: +44 (0) 20 8399 2066
Email: thaer.sabri@e-ma.org
www.e-ma.org

Mette Slotved Thomsen
Finanstilsynet (FSA)
Legal Office
Århusgade 110
DK-2100 Copenhagen
Denmark

18 August 2016

Dear Mette,

Re: The proposed national implementation of the 4th Anti-Money Laundering Directive ('4MLD') in Denmark

The EMA is the EU trade body representing electronic money issuers and alternative payment service providers. Our members include leading payments and e-commerce businesses worldwide that provide online payments, card-based products, electronic vouchers and mobile payment instruments. Most members operate across the EU, most frequently on a cross-border basis. A list of current EMA members is provided at the end of this document.

We reviewed your draft legislation implementing 4MLD in Denmark. We welcome your proposals to implement the simplified due diligence provisions in Art. 15 4MLD into Danish law by way of §21.1, and hope you will consider our views on the exemption from customer due diligence for e-money issuers in Art. 12 4MLD (§21.2). We would also like to make you aware of our position in relation to the possible requirement of a local point of contact for passporting e-money issuers and their compliance with local law (§33, implementing Art. 45(9) 4MLD).

Our views are set out below. Please feel free to contact us should you have any question or require further information.

Yours sincerely,

Dr Thaer Sabri
Chief Executive Officer
Electronic Money Association

emd

§21.2 (Art. 12 4MLD) on the exemption from customer due diligence for e-money issuers

The e-money industry strongly encourages the FSA to act on §21.2 by implementing the provisions in full, exempting e-money products that meet certain specified conditions from the requirement for up-front CDD.

Currently 93% of all e-money cards[1] and vouchers issued in the EEA benefit from simplified due diligence under the 3rd Money Laundering Directive; it is vital for the industry that this allowance should continue.

By setting certain low-value thresholds (currently EUR 250 per instrument/month) below which CDD does not need to be conducted, Article 12 allows CDD to be postponed until the customer has used the product to an extent that justifies undertaking due diligence, both from the perspective of risk and the cost of undertaking CDD. Without these thresholds, the cost of undertaking CDD at the outset would be prohibitive given the narrow profit margins and often occasional use of e-money products.[2]

Furthermore, legitimate users of e-money have indicated an unwillingness to undergo verification of identity where low value transactions are involved, and for low value payment instruments generally.[3] Cards are mostly sold in retail locations, and both users and distributor retailers are unwilling to undertake the CDD process. Retailers have neither the know-how nor the appetite to introduce such processes to their stores, and users are often unwilling to reveal personal data within a supermarket setting or in a small retail outlet.

By removing CDD-related barriers to the take-up of e-money by consumers as well as retailers, the postponement of CDD aids the increased adoption of electronic payment methods and thereby the displacement of cash activity within the economy. This displacement is the clear intention of the FATF; apart from other benefits, e-money offers significant visibility of transactions compared to cash and consequently generates information that can be made available to law enforcement. The functionality limitations and value thresholds required under Article 12 achieve this aim of increased adoption within defined risk parameters that limit the attractiveness of the product to money laundering or terrorist financing. Transaction monitoring further mitigates risk, as it allows unusual activity that may indicate an increase in risk to be detected.

---

[1] Equalling 98m cards.

[2] The cost of verification is in the region of EUR 2 to EUR 8; making a EUR 100 prepaid card (or lower) non-viable as a payment product when compared to credit or debit cards. Merchants are typically charged 1-2% of transaction values for debit or credit card acceptance, and so are unlikely to be willing to accept charges that would need to be in excess of 5% in order to accommodate CDD related costs.

[3] Our experience is that the take-up of products drops in excess of 50% where CDD information is requested.

E-money products also play an important role in financial inclusion by providing access to online commerce to persons who are not able to gain such access through traditional payment products.[4] Given the prevalence of cheaper products and services online, this is particularly significant for those whose financial exclusion goes hand in hand with limited means. We would therefore recommend the implementation of the EUR 500 threshold provided for in the second subparagraph of Article 12(1) for payment instruments that can be used only in that Member State, as this would allow for the purchase of white goods, electronic items and holidays that exceed the EUR 250 threshold.

§33 (Art. 45(9) 4MLD) on a local point of contact for passporting e-money issuers and their compliance with local law

In our estimation the cost for e-money issuers of establishing a local point of contact in each Member State in which they physically distribute products will be prohibitive, and will discourage iterative growth of the industry across Member States. We think a local point of contact is not an appropriate means of exercising control over passporting e-money issuers for two reasons:

> 1) Distribution of e-money does not involve the offering of a regulated service; it neither involves issuing (an activity that takes place within the system of the issuer), nor the provisions of a payment service (this takes place when the e-money product is used to make a payment, and again takes place within the system of the issuer). Therefore, distributors have very little insight into the use of the e-money, as they can only see their own customers, and can only see the purchase of the value. They cannot see how the product is used, where, or how frequently, and can deduce very little about the customer. Rather, it is the issuer who has oversight of the use of the product, including the activity at distribution points and the usage of the product at end merchants.
>
> For this reason it would be better to make use of a contact point within the issuer's business who has access to all internal systems and data. In this respect, the firm's compliance officer is usually best placed, as he or she is the most knowledgeable about the product and the relevant compliance requirements. The compliance officer

[4] The FATF has been critical of a one-fits-all approach to CDD requirements in its 2013 guidance *Anti-Money Laundering and Terrorist Financing and Financial Inclusion*, para. 34: 'While the 2003 FATF Recommendations were also intended to encourage countries to apply an RBA, and did impose certain RBA related obligations, a review of the results of countries' assessments carried out between 2005 and 2011 (among the FATF and the FSRBs community) shows that very few countries took full advantage of this flexibility. Rather, most countries have introduced a uniform approach with the same AML/CFT requirements applicable to all financial institutions, clients, products and services. This may have hampered financial inclusion efforts of financial providers. At the customer level, customers who conduct limited and small value (potentially lower risk) financial transactions must often meet the same customer due diligence requirements as higher risk customers who frequently conduct large transactions.'

could therefore provide a convenient point of engagement with the issuer without adding to cost unnecessarily.

2. Distributors do not constitute establishments, and issuers passporting their services cross-border through the use of distributors should therefore not be required to comply with local AML legislation. Indeed, compliance with local law is not envisaged by Art. 45(9) 4MLD. There should therefore be no need for a local point of contact to ensure such compliance.

We therefore strongly encourage the FSA not to act on §33 and refrain from implementing the requirement for a local point of contact and compliance with local law. The industry is open to working with national authorities and law enforcement on ways in which the exchange of information between host countries and passporting issuers can be facilitated without a local point of contact, and we would welcome any questions or comments you might have in this respect.

List of EMA members as of August 2016:

Advanced Payment Solutions Ltd
Airbnb Inc
Allegro Group
American Express
Azimo Limited
Bitstamp
Blackhawk Network Ltd
Boku Inc
Citadel Commerce UK Ltd
ClickandBuy International Ltd
Clydesdale Bank
Corner Banca SA
Coinbase
Euronet Worldwide Inc
Facebook Payments International Ltd
First Rate Exchange Services
Flex-e-card
Flywire
Google Payment Ltd
iCheque Network Limited
IDT Financial Services Limited
Ixaris Systems Ltd
Kalixa Pay Ltd
MarqMillions
Mercari
One Money Mail Ltd
Optal
Optimal Payments
Park Card Services Limited
Payoneer
PayPal Europe Ltd
PayPoint Plc
PPRO Financial Ltd
Prepaid Services Company Ltd
PrePay Technologies Ltd
R. Raphael & Sons plc
Remitly
Securiclick Limited
Skrill Limited
Stripe
Syspay Ltd
Transact Payments Limited
TransferWise Ltd
Valitor
Wave Crest Holdings Ltd
Wirecard AG
Worldpay UK Limited

Sekretariatet

ADVOKAT SAMFUNDET

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

hoeringer@ftnet.dk
bellhvl@ftnet.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF 33 96 97 98

DATO 25 august 2016
SAGSNR 2016 - 2280
ID NR 415941

Høring over forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme

Finanstilsynet har ved e-mail af 13. juli 2016 sendt forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme i høring med anmodning om at modtage Advokatrådets eventuelle bemærkninger.

Forslaget giver Advokatrådet anledning til følgende bemærkninger:

Advokatrådet skal indledningsvist bemærke, at en betragtelig andel af danske advokatfirmaer udgøres af mindre firmaer med ingen eller få ansatte. Det fremsendte forslag bærer præg af, at have større enheder som udgangspunkt, og Advokatrådet bemærker, at det ville være hensigtsmæssigt om der i forslaget i højere grad inddrages en proportionalitetsvurdering.

Advokatrådet lægger afgørende vægt på, at det tydeliggøres i bemærkningerne, at advokaters klientforhold ikke etableres ved den umiddelbare kontakt med en borger eller virksomhed, hvor advokaten præsenteres for problemstillingen, men først når advokaten og klienten indgår aftale om, at advokaten skal påtage sig opgaven.

Til § 7 og 8
Det fremgår af bemærkningernes punkt 3.4.2.4 (side 47), at de kompetente myndigheder kan beslutte, at der ikke stilles krav om individuelle dokumenterede risikovurderinger, hvis de specifikke risici for den pågældende sektor er klare og forståelige.

Advokatrådet anser advokatbranchen for en lavrisikosektor, og Advokatrådet forventer, at rådet kan fastsætte sådanne generelle risikovurderinger for branchen, at alle advokatvirksomheder med en sædvanlig sagsportefølje, kan henholde sig til de sektorspecifikke vurderinger i forbindelse med opfyldelse af kravene i forslagets § 7.

Det fremgår af bemærkningerne, at den person, der udpeges til at foretage "intern kontrol", skal have en vis uafhængighed af den, der kontrolleres. I en

enmandsadvokatforretning skal advokaten således udpege sig selv som den person, der efter *procedurerne* har ansvaret for kundelegitimationen og som ansvarlig for den *interne kontrol* – i hvilken forbindelse han skal opretholde uafhængighed.

Til § 8, stk. 5: Bestemmelsen omtaler "et medlem af direktionen". Advokatrådet bemærker, at en række af de omfattede virksomheder ikke har en direktion i selskabslovens forstand, hvorfor Advokatrådet foreslår, at "direktion" erstattes af "ledelse" eller "øverste ledelse", og at der i bemærkningerne redegøres nærmere for definitionen af "ledelse" eller "øverste ledelse".

Til § 8, stk. 6: Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at virksomhederne skal sørge for undervisning i forhold til "ledelse og de ansatte, der har med behandling af kundeforhold at gøre". Advokatrådet hilser denne præcisering af undervisningsforpligtelsen velkommen, idet undervisningsforpligtelsen i forhold til advokatvirksomhed nu kan afgrænses til advokater og andre sagsbehandlende medarbejdere samt bogholderifunktionen. I bemærkningerne til den gældende § 24 fremgår det alene, at "ansatte" skal sikres uddannelse om hvidvaskreglerne uden at disse defineres nærmere.

Til § 11 og § 22
Af forslagets § 11, stk. 1, nr. 1, litra c, 2. pkt. fremgår det, at såfremt der ikke kan identificeres en reel ejer for en juridisk person, skal ledelsen anses som reel ejer og legitimeres. Advokatrådet forstår bestemmelsen således, at såfremt én person ultimativt ejer og kontrollerer f.eks. 30 % af et selskab, og det kan godtgøres at de øvrige 70 % er fordelt på ikke-reelle-ejere, vil advokaten skulle legitimere 30 %-ejeren og ikke andre, herunder ikke ledelsen. Hvis advokaten imidlertid ikke kan klarlægge, hvordan 30 % af kapital/stemmeret er placeret, og der således består en mulighed for, at der findes en reel ejer (som imidlertid ikke kan legitimeres), skal ledelsen anses for reel ejer og legitimeres.

Ad forslagets § 11, stk. 1, nr. 1, litra c, sidste punktum fremgår en undtagelse for selskaber, hvis ejerandele handles på et reguleret marked. Advokatrådet bemærker, at undtagelsen vel gælder hele bestemmelsen og ikke kun 2. punktum, samt at undtagelsen bør udvides til også at omfatte offentlige myndigheder. Der ses således ikke i bemærkningerne at være tiltænkt en ændring i forhold til de nuværende regler for offentlige myndigheder, hvor der ikke stilles krav om særskilt legitimationsprocedure.

Det fremgår af § 11, stk. 1, nr. 3, at virksomheden "skal fastlægge kundens forretnings- og risikoprofil, herunder hvor relevant indhente oplysninger om kundens formål med forretningsforbindelsen og det tilsigtede omfang heraf". Advokatrådet bemærker, at fsva. advokatvirksomhed vil formålet med forretningsforbindelsen som altovervejende hovedregel fremgå af den sammenhæng, i hvilken advokaten bliver inddraget, og det vil således kun undtagelsesvist være relevant for advokater at indhente yderligere oplysninger herom.

Det fremgår herefter af forslaget, at undtagelsen i den gældende hvidvasklovs § 21, stk. 2, hvorefter advokaters fælles klientbankkonti er undtaget fra legitimationskrav under visse betingelser, udgår af lovteksten. Den gældende undtagelse betyder, at pengeinstitutter ikke skal gennemføre kundekendskabsprocedurer herunder identificere og legitimere de af advokatens klienter, som har midler på advokatens fælles klientbankkonto.

Det fremgår herefter af bemærkningerne til lovforslaget, at Erhvervs- og Vækstministeriets vurdering er, at der i "[...] *langt de fleste tilfælde kan opretholdes fælles klientkonti, hvis den virksomhed, som anmodes om at oprette en fælles klientkonto, vurderer, at advokaten er en kunde, som udgør en begrænset risiko. Virksomheden skal i vurderingen inddrage risikofaktorer som advokatens forretningsområde, kunder, transaktioner m.v. Det er herefter Erhvervs- og Vækstministeriet opfattelse, at denne ændring i retstilstanden alene vil påvirke et begrænset antal kundeforhold med advokater.*"

Advokatrådet bemærker, at de administrative byrder for pengeinstitutter og advokater ved anvendelse af fælles klientbankkonti vil blive helt uoverskuelige, såfremt undtagelsen ikke kan opretholdes, og Advokatrådet kan derfor tilslutte sig de af Finansrådet anførte bemærkninger til forslagets § 11.

Til § 14 og § 27

Det fremgår af forslagets § 14, stk. 5, at stk. 4, ikke finder anvendelse for advokater, når de fastslår en klients retsstilling, "forsvarer eller repræsenterer denne under eller i forbindelse med en retssag", herunder rådgiver om at indlede eller undgå et sagsanlæg. Dette er en videreførelse af gældende ret, hvilket Advokatrådet finder betryggende for borgere og klienters retssikkerhed, men bemærker, at bestemmelsen fsva. forsvarerhverv og øvrige retssager synes overflødig under hensyn til, at lovens anvendelsesområde for advokater fremgår af lovforslagets § 1, hvorefter advokater ikke er omfattet bl.a. i opdrag vedrørende retssager.

Det kan selvfølgelig virke betryggende, at retstilstanden i § 1 fremhæves for så vidt angår retssager, men det kan modsætningsvist også bidrage til forvirring om, hvorvidt der foreligger en særlig anledning til at fremhæve netop retssager.

Tilsvarende gør sig gældende for forslagets § 27.

Til § 30

Det fremgår af forslagets § 30, stk. 3, at dokumenter og registreringer skal opbevares i mindst fem år efter "transaktionens eller aktivitetens gennemførelse", hvor stk. 2 samt bemærkningerne til bestemmelsen regner fristen på fem år fra "kundeforholdets ophør". Advokatrådet finder det særdeles uhensigtsmæssigt, at der opereres med forskellige starttidspunkter, og opfordrer til, at bestemmelserne ensrettes.

Det fremgår i øvrigt af bestemmelserne, at dokumenter og registreringer skal gemmes i mindst fem år og men for så vidt angår fysiske personer skal dokumenterne

og registreringerne slettes efter 5 år. Taget på ordlyden har de omfattede virksomheder og personer således én dag, til at slette de omhandlede oplysninger. Advokatrådet opfordrer til, at problemet omtales i bemærkningerne, og at der indrømmes pligtsubjekterne en rimelig margin for at opfylde sletningsforpligtelsen.

Interessentskaber opfattes jf. forslagets § 11, stk. 1, nr. 1, litra b som en juridisk person. I persondataforordningen behandles interessentskaber imidlertid som fysiske personer. Dette betyder, at når virksomheder og personer opbevarer oplysninger om et interessentskab, så er disse efter persondatareglerne forpligtet til at slette oplysningerne efter fem år. Advokatrådet opfordrer til, at dette forhold beskrives nærmere i bemærkningerne til bestemmelsen.

Til § 35

Advokatrådet bemærker, at en gruppe advokatfirmaer ikke vil være omfattet af bestemmelsen, allerede fordi advokatfirmaet ikke beskæftiger sig med sager, som falder under lovens anvendelsesområde jf. forslagets § 1, stk. 1, nr. 14, f.eks. rene strafferetskontorer.

Advokatrådet bemærker, at den foreslåede ordning kan medføre en betydelig administrativ byrde for de omfattede virksomheder, der ikke står i rimeligt forhold til den forventelige nyttevirkning af en whistleblowerordning. Forslaget opererer med den forudsætning, at der i en advokatvirksomhed med to advokater som indehavere og ledelse, en advokatfuldmægtig og tre administrative medarbejdere, skal udpeges en af ledelsen uafhængig complianceansvarlig, som kan håndtere anonyme indberetninger, og Advokatrådet stiller sig tvivlende overfor værdien af en sådan ordning. Advokatrådet skal derfor opfordre til, at bagatelgrænsen genovervejes.

Advokatrådet skal under alle omstændigheder opfordre til, at det i bemærkningerne præciseres, hvordan antallet af medarbejdere i forhold til grænsen, skal opgøres.

Advokatrådet opfordrer til, at forslagets § 35 sættes i kraft på et senere tidspunkt end den 1. januar 2017, så virksomhederne indrømmes en rimelig periode til at etablere ordningerne.

Med venlig hilsen

Torben Jensen
generalsekretær

Julie Nadja Sainio Westh (FT)

Fra:	Astrid Thomas <at@lopi.dk>
Sendt:	25. august 2016 11:08
Til:	Høringer; belhvl; Mette Kristina Slotved Thomsen
Emne:	VS: Høring af udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme
Vedhæftede filer:	Høringsliste.pdf; Høring - Udkast til lovforslag.pdf; Høringsbrev 20160713.pdf

Høring over udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (Hvidvaskloven)

Finanstilsynet har den 13. juli 2016 sendt udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme i høring.

Foreningen vil gerne takke Finanstilsynet for muligheden for at kommentere udkastet.

Finansrådet og Realkreditforeningen har ligeledes afgivet høringssvar til udkastet, som foreningen generelt skal henvise til.

For Lokale Pengeinstitutter er den kommende hvidvasklovs betydning for særligt foreningens medlemskreds af små og mellemstore pengeinstitutter naturligvis helt afgørende.

Der er tale om en kompleks lovgivning, der i mange tilfælde medfører store byrder for de mindre pengeinstitutter. For foreningen er det centralt, at proportionalitet indgår som en integreret del af denne regulering. Ifølge artikel 8 i 4. hvidvaskdirektiv skal forpligtede enheder "identificere og vurdere deres risici af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, idet der tages højde for risikofaktorer, herunder risikofaktorer relateret til kunder, lande eller geografiske områder, produkter, tjenesteydelser, transaktioner eller leveringskanaler. Disse foranstaltninger skal stå i et rimeligt forhold til de forpligtede enheders art og størrelse". Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at politikker, kontroller og procedurer skal stå i et rimeligt forhold til de forpligtede enheders art og størrelse. Endvidere fremgår det af art. 46, at medlemsstaterne kræver, at forpligtede enheder træffer foranstaltninger, som står i et rimeligt forhold til deres risici, art og størrelse, for at sikre, at deres ansatte er bekendt med de bestemmelser, der er vedtaget. Endvidere fremgår det af præambel 27, at der ved anvendelsen af direktivet bør tages hensyn til de kendetegn og behov, der gør sig gældende for mindre forpligtede enheder, som falder ind under direktivet, og, og sikres en passende behandling i forhold til deres særlige behov og forretningsaktiviteternes art.

Foreningen savner, at denne tydelige proportionalitet i direktivet beskrives og forankres entydigt i den danske implementering af direktivet.

Vi ønsker her særligt at henlede opmærksomheden på lovens krav til risikovurdering og organisering:

Vi ser meget gerne, at det kommer tydeligere frem, at proportionalitet indgår i forbindelse med risikovurderingen i h.t. lovens § 7, og at denne beskrives nærmere. Det er vores opfattelse, at der er tale om en væsentlig udvidelse af kravene i forhold til i dag.

F.s.v. angår organisering, skal vi, i lighed med hvad der fremgår af Finansrådets høringssvar, henvise til det for pengeinstitutterne meget vigtige samspil med Ledelsesbekendtgørelsens krav. For foreningens medlemmer er det afgørende, at det nuværende setup så vidt muligt kan opretholdes, og at man har vished herfor, så man ikke nødsages til at etablere og efterløbende understøtte en ny særlig og byrdefuld organisering på hvidvaskområdet. I den forbindelse kan en mulighed være, at der på hvidvaskområdet indføres en bestemmelse tilsvarende bestemmelsen i Ledelsesbekendtgørelsens § 17 stk. 5, således at samspillet over til compliance står klart.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft allerede den 1. januar 2017, hvilket giver institutterne og de fællesejede edb centraler næsten uoverstigelige tidsmæssige udfordringer. Generelt, og også på baggrund heraf, er det derfor vigtigt, at det står klart på baggrund af lovforslaget og den kommende vejledning, hvilke konkrete pligter og ansvar,

der i praksis følger af loven, og hvori eventuelle ændringer til den gældende lovgivning på hvidvaskområdet består.

Vi uddyber naturligvis gerne ovenstående yderligere og ser frem til en fortsat god dialog om lovforslaget og på hvidvaskområdet generelt.

Med venlig hilsen

Astrid Thomas
Chefjurist

Lokale Pengeinstitutter
Toldbodgade 33, 4. sal
DK-1253 København K
Telefon: (+45) 33 41 84 00
www.lopi.dk

CVR-nr.: 15 51 53 17

i vores sikkerhedssystem. Lokale Pengeinstitutter påtager sig imidlertid intet ansvar for skade, som kan opstå på grund af virus m.v.

Fra: Høringer [mailto:Hoeringer@FTNET.DK]
Sendt: 13. juli 2016 16:36
Til: Høringer
Emne: Høring af udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme

Hermed sendes udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af udbytte og finansiering af terrorisme i høring.

Lovforslaget er en ny hovedlov og gennemfører de seneste internationale standarder fra Financial Action Task Force (FATF) fra 2012 og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme (4. hvidvaskdirektiv).

Vi er interesserede i at modtage bemærkninger til lovforslaget, før det skal fremsættes i Folketinget. Bemærkningerne imødeses senest onsdag den 24. august 2016 kl. 12.00.

Bemærkninger bedes sendt enten pr. post til Finanstilsynet, Juridisk kontor, Århusgade 110, 2100 København Ø, eller til hoeringer@ftnet.dk med kopi til belhvl@ftnet.dk. Spørgsmål til lovforslaget kan rettes til Mette Slotved Thomsen på tlf. + 45 61 93 07 29.

Med venlig hilsen

Karen Havers-Andersen
Chefkonsulent, cand. jur.
Juridisk Kontor

FINANSTILSYNET

Århusgade 110, 2100 København Ø
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 33 55 83 30
mailto:kan@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

DANSK ONLINESPIL

www.doga.dk

Erhvervsministeriet

25. august 2016

Høringssvar over forslag til lov om hvidvask

DOGA skal hermed afgive høringssvar over forslag til lov om hvidvask.

1) Overordnet

DOGA støtter op om, at der fastsættes skærpede regler for hvidvaskkontrol for spiludbydere og andre erhvervsdrivende i Danmark. DOGA synes dog, at der i forslaget er for ensidig fokus på restriktiv kontrol med onlinespiludbydere, mens der forekommer at være mindre villighed til at fastsætte restriktioner på landbaserede spiludbydere såsom lotterier, gevinstgivende spilleautomater og væddemål. Efter DOGAs opfattelse er der større risiko for hvidvask ved salg af spil, hvor spiludbyderne ikke etablerer et kundeforhold, end ved udbud af onlinespil, hvor der altid etableres et kundeforhold, og hvor kundens transaktioner og spilmønstre altid overvåges af spiludbyderen.

At der i lovforslaget lægges op til at undtage flere af disse spiludbydere fra lovens anvendelsesområde kan alene skyldes en hensyntagen, der ikke bunder i en objektiv vurdering af risiko for hvidvask.

De estimerede omkostninger for erhvervslivet ved gennemførelsen af hvidvaskloven er enorme, jf. de almindelige bemærkninger punkt 5.1.1. (side 98), og ses der områder hvor man ikke opnår øget sikkerhed bør de genovervejes. På onlinespilområdet findes der en række lovbestemte procedurer som allerede indeholder strenge krav til identifikation af spilleren samt monitorering af dennes adfærd. Der er så vidt DOGA ved ikke konstateret hvidvask med penge hos onlinespiludbydere i Danmark, og det er vigtigt at en meget succesful branche ikke druknes i nye procedurer og restriktioner.

2) § 1, stk. 1, nr. 20

DOGA har noteret sig, at lovens anvendelsesområde kun omfatter spiludbydere, der er etableret i Danmark. Det betyder, at størstedelen af spiludbydere med tilladelse til væddemål og onlinekasino ikke vil blive omfattet af loven men vil være underlagt hvidvaskningslovgivningen i andre lande. DOGA er af den opfattelse, at hvidvasktilsynet med spiludbyderne kan foretages lige så godt i andre lande, herunder i England og på Malta, som i Danmark. Men DOGA vil dog gøre opmærksom på, at der er en risiko for at der sker et uensartet tilsyn med spiludbyderne. Derfor foreslås det, at Spillemyndigheden forpligtes til at samarbejde og koordinere sine procedurer med andre relevante tilsynsmyndigheder i Europa.

DOGA skal pege på, at tilsynet med de erhvervsdrivende er løst mere hensigtsmæssigt i Persondatadirektivet, hvor det såkaldte one-stop-shop princip anvendes.

3) § 1, stk. 5

Det undrer DOGA, at der i bemærkningerne til § 1, stk. 5, tilsyneladende fra Erhvervsministeriet er foretaget en forhåndsvurdering af hvilke spiludbydere, der kan undtages fra lovens anvendelsesområde som lav-risiko spil, trods det at det fremgår at det er skatteministeriet der skal foretage vurderingen, samt at vurderingen bl.a. skal bygges på den supranationale risikovurdering som først foreligger medio 2017.

Hvilket grundlag har Erhvervsministeriet for at vurdere, at de på side 115 nævnte spil, herunder landbaseret salg af lotterier og gevinstgivende spilleautomater, kan undtages? Efter DOGAs opfattelse er der større risiko for hvidvask ved salg af spil, hvor spiludbyderne ikke etablerer et kundeforhold, end ved udbud af onlinespil, hvor der altid etableres et kundeforhold, og hvor kundens transaktioner og spilmønstre altid overvåges af spiludbyderen.

DOGA skal derfor foreslå, at forhåndsvurderingen af lav-risiko spil udgår fra bemærkningerne.

4) § 10, stk. 1, nr. 2

DOGA bemærker, at der stk. 1, nr. 2, endelig fastsættes et niveau for hvilke størrelser af transaktioner (15.000 EUR), onlinespiludbyderne skal reagere på. Myndighederne har været uvillige til at foretage en sådan definition indtil nu. Det fremgår dog ikke, hvad der terminologisk menes med en "transaktion"? Menes der "indsatser på spil", "hævninger", "omsætning" eller "indsættelse af penge på spilkonto"? En spiller kan omsætte over 15.000 EUR på en dag, samtidig med at han anvender (taber) et langt mindre beløb på spilkontoen. I bemærkningerne til stk. 1, nr. 3, defineres "transaktioner" som indsatser og udbetalinger. Er det den samme definition, der skal anvendes i stk. 1, nr. 2?

DOGA foreslår, at Erhvervsministeriet bliver mere præcis i sin formulering af bemærkningerne til stk. 1, nr. 2, vedrørende "transaktioner".

5) § 10, stk. 1, nr. 3

I henhold til bemærkningerne til bestemmelsen skal landbaserede væddemålsudbydere "på en eller anden måde kunne se", hvis en spiller inden for ét døgn foretager indsatser og får udbetalt gevinster for et beløb svarende til 2.000 euro eller derover. Dette gælder, uanset at transaktionerne foretages hos forskellige af udbyderens forhandlere eller på tværs af fysiske lokationer.

DOGA kan ikke se, hvordan landbaserede spiludbydere kan foretage den påkrævede overvågning uden at etablere et kundeforhold og registrere transaktioner inden for de gældende regler i Danmark om

overvågning. Det virker meget svagt, at Erhvervsministeriet har undveget problemstillingen og i stedet har sendt problemet videre til de landbaserede spiludbydere, som skal løse problemstillingen "på en eller anden måde".

DOGA støtter i øvrigt op om, at landbaserede væddemålsudbydere skal etablere kundeforhold og levere data til Spillemyndigheden på samme måde som onlinevæddemålsudbydere. Der er tale om præcist de samme spiltyper og indsatser af samme størrelse, der udbydes af både online- og landbaserede væddemålsudbydere, og det er konkurrenceforvridende at spiludbyderne ikke er underlagt de samme regler.

DOGA skal bede om at Erhvervsministeriet præciserer i bemærkningerne til bestemmelsen, at landbaserede spiludbydere skal etablere et kundeforhold og registrere spiltransaktioner.

6) § 58, stk. 4

DOGA skal bemærke, at stk. 4 i lovforslaget virker overflødigt alt det kun, at spiludbydere etableret i udlandet ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde. Det vil givetvis kun være disse spiludbydere, der har spilsystemet etableret i en andet land end Danmark.

7) § 61, stk. 5

I stk. 5 fremgår det, at offentliggørelse af anmeldelser til politiet af mulige overtrædelser af hvidvaskreglerne ikke kan ske, hvis det vil medføre uforholdsmæssig stor skade for virksomheden.

DOGA skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at onlinespiludbydere altid vil lide uforholdsmæssig stor skade, når der offentliggøres anmeldelser af virksomhederne. De seneste sager omkring anmeldelser af mulige overtrædelser viser, at spiludbyderne i medierne er blevet behandlet som om de var dømt, og at udbyderne taber goodwill hos kunderne. DOGA skal derfor foreslå, at offentliggørelse kun kan ske, såfremt en spiludbyder er blevet dømt til at have overtrådt reglerne i hvidvaskloven.

Med venlig hilsen

Morten Rønde
Dansk Onlinespil

Flæsketorvet 26, DK-1711 Copenhagen V, Denmark Tel: +45 2088 72 10 Mail: info@doga.dk Web: www.doga.dk

DANSKE
ADVOKATER

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø
hoeringer@ftnet.dk; belhvl@ftnet.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok.nr. D 2016 030552

29. august 2016

Vedr.: Hvidvaskloven

1. Indledning

Finanstilsynet har den 13. juli 2016 (j.nr. 1911-0064) sendt udkast til forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (Hvidvaskloven) (herefter alene betegnet lovforslaget) i høring med anmodning om at modtage eventuelle bemærkninger.

Lovforslaget går ud på at gennemføre de seneste internationale standarder fra Financial Action Task Force (FATF) fra 2012 og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme (4. hvidvaskdirektiv).

Med lovforslaget ændres den gældende regulering fra at være primært regelbaseret til at blive mere risikobaseret. Herved sikres der ifølge bemærkningerne til lovforslaget grundlag for en mere målrettet og effektiv indsats baseret på en mere risikobaseret tilgang til hvidvask- og terrorbekæmpelse hos både myndigheder og omfattede virksomheder og personer. Ved at ændre reglerne sættes rammerne ifølge bemærkningerne for et mere fleksibelt system, der giver virksomhederne mulighed for at fokusere indsatsen mod de egentlige risikoområder.

Hvidvaskloven skal træde i kraft den 1. januar 2017. Fra samme dato ophæves den hidtil gældende hvidvasklov.

Danske Advokater bemærker indledningsvis mere generelt, at det fremgår af Statsadvokaten for særlig økonomisk og international kriminalitet (SØIK's) nationale risikovurdering fra 2015 om hvidvask i Danmark, at risikoen for advokatsektoren vurderes som begrænset.

Lovforslaget vil indebære en række ændringer i de hidtidige procedurer. Det vil derfor være af væsentlig betydning, hvilke anvisninger i form af vejledninger m.v. Finanstilsynet og Advokatrådet vil komme med inden for deres respektive ansvarsområder. Danske Advokater deltager gerne i en nærmere dialog om det.

Herudover bemærker Danske Advokater, at den foreslåede mere risikobaserede tilgang i praksis vil indebære, at der pålægges de omfattede virksomheder og personer, herunder advokater, en meget væsentlig administrativ byrde i og med, at den konkrete skønsudøvelse i det enkelte tilfælde vil vanskeliggøre en hensigtsmæssig it-understøttelse.

2. Bemærkninger til dele af lovforslaget

Danske Advokater har herudover følgende bemærkninger til dele af lovforslaget.

Ad § 1)
Efter forslagets § 1, stk. 1, nr. 14, er advokater omfattet af loven, "når de yder bistand ved rådgivning om eller udførelse af transaktioner for deres klienter i forbindelse med ... eller når de på en klients vegne og for dennes regning foretager en finansiel transaktion eller en transaktion vedr. fast ejendom".

Efter gældende praksis er en advokat i egenskab af sin rolle som kurator omfattet af hvidvaskloven, hvis boet foretager transaktioner, som nævnt i den gældende hvidvasklovs § 1, stk. 1, nr. 13 og 14. Advokatens klient er i dette tilfælde skifteretten.

Danske Advokater forudsætter, at den gældende praksis opretholdes med lovforslaget.

Ad § 8, stk. 1)
Danske Advokater kan henholde sig til Advokatsamfundets høringssvar nederst side 1 og øverst side 2 vedrørende kontrolprocedurer i advokatvirksomheder, der drives som personligt drevne advokatvirksomheder.

Ad § 8, stk. 5)
Efter bestemmelsen i § 8, stk. 5, skal virksomheder udpege <u>et medlem af direktionen</u> (vores fremhævning), der er ansvarlig for virksomhedens overholdelse af hvidvaskloven og regler udstedet i medfør af loven.

Danske Advokater skal hertil bemærke, at advokatvirksomheder kan drives i henholdsvis personligt regi og som kapitalselskaber. Mange advokatvirksomheder, herunder flere store advokatvirksomheder, drives i personligt regi som interessentskaber.

Det er for Danske Advokater ikke klart, hvordan en advokatvirksomhed, der f.eks. drives som et interessentskab uden en direktion, skal overholde bestemmelsen i § 8, stk. 5. Dette spørgsmål bør adresseres nærmere i lovforslaget.

Ad § 8, stk. 6)
Efter bestemmelsen i § 8, stk. 6, skal virksomheder og personer omfattet af loven sikre, at ledelse og ansatte har modtaget tilstrækkelig undervisning i kravene i loven samt relevante krav om databeskyttelse.

Advokatvirksomheder, der drives i interessentskabsform, har ikke som kapitalselskaber en direktion eller bestyrelse. Det bedes i lovforslagets bemærkninger nærmere præciseret, hvordan begrebet "ledelse" skal forstås. Det bør også i lovforslagets bemærkninger præciseres, at der med "ansatte" for så vidt angår advokatvirksomheder alene menes ansatte advokater, advokatfuldmægtige og advokatsekretærer m.fl., der har konkret kontakt til klienter. Danske Advokater forudsætter, at indehavere af advokatvirksomheder, der drives i interessentskabsform, er omfattet af begrebet "ansatte", uanset at de i ansættelsesretlig henseende ikke er "ansatte". Bemærkningerne nævner som eksempel på medarbejdere, der ikke omfattes af kravet om undervisning, alene kantinepersonale. Også andre administrative medarbejdergrupper bør for tydelighedens skyld nævnes. Det gælder f.eks. receptionister og piccoliner.

Ad § 11)
Bestemmelsen i § 11 omhandler krav til kundekendskabsprocedurer.

Danske Advokater bemærker, at der bør tages stilling til, hvordan kravet om, at i en juridisk person uden reelle ejere skal den daglige ledelse anses som reelle ejere og derfor underkastes kundekendskabsprocedure, skal administreres i forhold til en offentlig myndighed. Danske Advokater kan i øvrigt tilslutte sig bemærkningerne i Advokatsamfundets høringssvar, hvoraf det fremgår, at undtagelsen i § 11, stk. 1, nr. 1, litra c, 3. pkt., bør udvides til også at omfatte offentlige myndigheder. Danske Advokater går ud fra, at offentligt ejede virksomheder omfattes af begrebet "offentlige myndigheder".

Danske Advokater skal videre bemærke, at efter de gældende regler i hvidvaskloven er konsekvensen af, at der ikke er en kapitalbesiddelse på mere end 25 pct., at der ikke skal hvidvaskverificeres i en juridisk person. Med lovforslaget bliver udgangspunktet et andet, idet ledelsen betragtes som de reelle ejere, hvis det ikke er muligt at identificere de reelle ejere m.v. Danske Advokater skal opfordre til, at der i lovforslagets bemærkninger tages udtrykkeligt stilling til den situation, hvor f.eks. kapitalbesiddere for 60 pct. kan identificeres som reelle ejere, men hvor de resterende 40 pct. er således fordelt, at der efter indikationsgrænsen på 25 pct. ikke kan konstateres nogen reel ejer til denne del af kapitalen. Skal ledelsen i denne situation betragtes som reelle ejere af de 40 pct.?

Hvis i eksemplet to fysiske personer hver har en 30 pct. kapitalbesiddelse, mens de resterende 40 pct. er fordelt således, at ingen ejer mere end 25 pct., er det Danske Advokaters opfattelse, at ledelsen skal anses som ejer af den resterende kapital. Hvis der identificeres reelle ejere til f.eks. 80 pct. af kapitalen, er det Danske Advokaters opfattelse, at der ikke er behov for at foretage yderligere kontrol af de resterende 20 pct., da det af bemærkningerne til lovforslag nr. L 94 om et register over reelle ejere fremgår, at en grænse på 25 pct., vil være en indikation på reelt ejerskab. I denne situation, hvor der er identificeret reelle ejere af 80 pct. af kapitalen, skal ledelsen således ikke betragtes som reelle ejere.

Da der for advokatvirksomheder er tale om en reel praktisk problemstilling, skal Danske Advokater opfordre til, at ovenstående adresseres i de specielle bemærkninger til § 11, stk. 2.

Danske Advokater kan tilslutte sig Advokatsamfundets bemærkninger vedrørende fælles klientbankkonti, idet Danske Advokater er enig med Advokatsamfundet i, at de administrative byrder ved advokaters anvendelse af fælles klientbankkonti vil være uoverskuelige, hvis den gældende undtagelse i hvidvasklovens § 21 ikke opretholdes.

Ad § 15)
Bestemmelsen i § 15 er ny.

Efter bestemmelsen skal virksomheder og personer omfattet af loven informere kunden om de regler, der gælder for behandling af personoplysninger, med henblik på forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme, jf. stk. 1.

Pligten gælder kun i de tilfælde, hvor kunden er en fysisk person, og altså ikke i forhold til fysiske personer, der er reelle ejere af eller medlem af ledelsen af en klient, der er en juridisk person. I disse tilfælde kan en pligt til underretning imidlertid følge af persondatalovgivningen.

Det fremgår endvidere, at pligten kun gælder, hvor kundeforholdet etableres efter lovens ikrafttræden. Dette ses ikke at stemme med princippet om løbende kontrol af kundeforhold. Hertil kommer, at håndteringen af dette efter Danske Advokaters opfattelse i praksis vil kunne give anledning til administrativt besvær. Det kan også virke ejendommeligt, hvis det forhold, at en advokat har betjent en fysisk person før lovens ikrafttræden og i den forbindelse har gennemført kundekendskabsprocedurer, skulle bevirke, at der ikke skal foretages underretning om anvendelsen af personoplysninger, hvis advokaten i 2017 gennemfører en ny kundekendskabsprocedure. Det vil formentlig i praksis være det mest håndterbare at informere, når der efter den 1. januar 2017 indhentes identitetsoplysninger på fysiske kunder, uanset om disse også før denne dato har givet identitetsoplysninger.

Ad § 18)
Efter bestemmelsen i § 18, stk. 1, skal virksomheder og personer omfattet af hvidvaskloven, herunder advokatvirksomheder, have procedurer til at afgøre, om kunden m.fl. er en politisk eksponeret person eller en nærtstående eller nær samarbejdspartner til en politisk eksponeret person.

Danske Advokater har forstået, at det er tanken at ændre "livsarvinger" i bestemmelsen i § 2, nr. 6, til "børn", hvilket er i overensstemmelse med direktivets artikel 3, nr. 10, litra b, der netop omtaler "børn".

Efter § 18, stk. 2, skal der endvidere træffes passende foranstaltninger til at fastslå oprindelsen af midlerne og formuen, der er omfattet af forretningsforbindelsen.

Overtrædelse af bestemmelsen er strafbelagt.

Danske Advokater bemærker, at bestemmelsen vil indebære nogle betydelige administrative byrder og omkostninger for advokatvirksomhederne. Der er efter Danske Advokaters opfattelse behov for, at det præciseres nærmere, hvad advokatvirksomhederne skal foretage sig.

Der findes ikke et offentligt tilgængeligt register over politisk eksponerede personer eller disses nærtstående og nære samarbejdspartnere.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at det kan være relevant at abonnere på en service fra en informationsudbyder, der har specialiseret sig i at udarbejde og ajourføre lister over politisk eksponerede personer, men også at det skal vurderes, om en samkørsel med registeret er tilstrækkelig til at vurdere, om der er tale om en politisk eksponeret person, eller om der skal foretages yderligere handlinger.

Det fremgår også, at hvis en virksomhed alene har et begrænset antal kunder, vil det efter en risikovurdering kunne være en tilstrækkelig procedure at få den enkelte kunde til at oplyse, om denne er en politisk eksponeret person, og/eller rutinemæssigt at foretage søgninger på kundernes navne på internettet. Det virker ikke ganske oplagt, at det ved bedømmelsen af en oplysning, som en klient afgiver om sin status som ikke-politisk eksponeret person, kan tillægges betydning, hvor mange klienter advokaten har. Det kunne snarere komme på tale at lægge vægt på de enkelte klienters risikoprofil og klientsammensætningen.

Danske Advokater har noteret sig, at § 18, stk. 3, ikke finder anvendelse for advokatvirksomheder, jf. forslagets § 7, stk., 2, og bemærkningerne hertil.

Ad § 30)
Bestemmelsen i § 30 handler om krav om opbevaring af oplysninger.

Det fremgår heraf bl.a., at oplysninger skal opbevares i mindst 5 år efter kundeforholdets ophør. Personoplysninger skal slettes 5 år efter kundeforholdets ophør.

Hvis oplysninger om juridiske personer rummer oplysninger om fysiske personer, skal de slettes efter de 5 år. Et I/S er (i visse henseender) en juridisk person og kan jo optræde som en kunde i en advokatvirksomhed. I persondataforordningen behandles et I/S imidlertid i sig selv som fysiske personer – det vil sige, at hvis man opbevarer oplysninger om et I/S som sådant, så skal man – hvis der skal være overensstemmelse med persondatareglerne – slette oplysningerne efter de 5 år, og det vil være strafbart at opbevare disse efter fristen. Dette spørgsmål ses ikke omtalt i bemærkningerne.

Danske Advokater skal i øvrigt henlede opmærksomheden på de tekniske problemer og udfordringer, der pålægges advokatvirksomheder og andre virksomheder omfattet af loven, når der pålægges sletning af kunderelationer efter fem år.

Det er praktisk muligt i de forskellige IT-systemer at foretage sletning, men der vil forefindes en historik med kopi i backupsystemet, som – afhængig af backup praksis – kan betyde, at virksomheder gemmer data, der skal slettes efter fem år, i meget længere tid. Det vil i praksis ikke være muligt at slette disse data fra backupsystemet.

Virksomheder, der benytter online hosting og cloudtjenester, har desuden en backup, som er integreret ind i andre virksomheders data. Også her vil der være en generel udfordring med at opfylde krav om sletning efter fem år, uden at data vil kunne forefindes i en periode efterfølgende på en backup.

Et andet besværligt forhold i praksis er, at advokatvirksomheder pålægges en pligt til at opbevare visse oplysninger i mindst fem år, mens personoplysninger ikke må op-

bevares i mere end fem år. Det giver ikke mening i praksis at opdele opbevaringsperioden på oplysninger i den samme sag.

Ad § 35)
Bestemmelsen er ny. Den omhandler krav om whistleblowerprocedurer.

Efter bestemmelsen i § 35, stk. 1, skal bl.a. advokatvirksomheder oprette en whistleblowerordning, hvor ansatte (vores fremhævning) anonymt via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af hvidvaskloven.

Efter § 35, stk. 3, gælder ordningen alene for virksomheder m.fl., der beskæftiger (vores fremhævning) flere end fem personer.

For Danske Advokater er det ikke helt klart, om der er forskel på de to begreber "ansatte" og "beskæftigede". Det bør således i lovforslagets bemærkningerne nærmere beskrives, om f.eks. en advokatvirksomhed med fem indehavere og fem ansatte vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 35, jf. også bemærkningerne ovenfor til § 8, stk. 6.

Efter § 35, stk. 4, kan tilsynsmyndigheden i særlige tilfælde dispensere fra kravet om oprettelse af en whistleblowerordning. Kriteriet for dispensation er, at tilsynsmyndigheden vurderer, at det vil være formålsløst, at der oprettes en sådan ordning.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 35, at dispensation alene kan gives, "hvor der foreligger særlige forhold, som tilsiger, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at stille krav om etablering af en whistleblowerordning. Eksempler herpå kan være, hvis overskridelsen af grænsen på 5 ansatte er midlertidig, eller hvis virksomheden er under afvikling."

Danske Advokater skal hertil bemærke, at der eksisterer mange mindre advokatvirksomheder med 6-10 beskæftigede. For disse virksomheder vil det medføre administrative og økonomiske byrder, hvis man skal oprette en whistleblowerordning, ligesom det for i hvert fald visse af disse virksomheder efter Danske Advokaters opfattelse vil være formålsløst at skulle etablere en sådan ordning.

Danske Advokater bemærker, at grænsen på fem ansatte/beskæftigede ikke ses at fremgå af direktiv 2015/849/EU, og at det derfor bør genovervejes, om grænsen på fem ansatte/beskæftigede bør forhøjes.

Loven træder efter forslaget i kraft 1. januar 2017. Advokatvirksomheder, der omfattes af § 35, skal anmelde en whistleblowerordning til Datatilsynet inden denne dato. Hvis ordningen ikke er oprettet, anmeldt til og godkendt af Datatilsynet inden 1. januar 2017, vil virksomheden have overtrådt loven. Danske Advokater skal i den forbindelse opfordre til, at der gives de pågældende virksomheder en frist for oprettelse af en whistleblowerordning, ligesom det bør præciseres i lovforslagets bemærkninger, at der ikke kan pålægges virksomheden straf efter forslagets § 71, hvis virksomheden inden en eventuel nærmere fastsat frist har anmeldt en whistleblowerordning til Datatilsynet, uanset at tilsynets godkendelse ikke foreligger inden denne frist.

Hertil kommer, at man bør tage stilling til, hvordan der skal administreres i forhold til de virksomheder, der ansøger om dispensation i medfør af bestemmelsen i § 35, stk. 4.

Med venlig hilsen

Paul Mollerup
Adm. direktør

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

Pr. e-mail til Mette Slotved Thomsen,
mkt@ftnet.dk

København, 2. september 2016

VP SECURITIES A/S
WEIDEKAMPSGADE 14
P.O. BOX 4040
DK-2300 COPENHAGEN S
P: +45 4358 8888
F: +45 4371 2003
E: VP@VP.DK
W: VP.DK
CVR.NR 21599336

Høringssvar fra VP SECURITIES A/S om forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme

Finanstilsynet har den 14. juli 2016 sendt forslag til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven) til høring.

Lovforslaget gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme (4. hvidvaskdirektiv).

VP Securities A/S (VP) har noteret sig, at lovforslaget, i tråd med det 4. hvidvaskdirektivs formål, ændrer den gældende regulering fra at være primært regelbaseret til at blive mere risikobaseret, og at det gøres for at sætte rammerne for et mere fleksibelt system, hvor indsatsen kan fokuseres mod de egentlige risikoområder.

VP anbefaler, at det præciseres, at loven ikke omfatter visse virksomheder, eksempelvis VP Securities A/S (tidligere Værdipapircentralen), hvis virksomhederne ikke har direkte kundekontakt, men optræder som formidlere for finansielle virksomheder, på tilsvarende vis som det er præciseret i bemærkningerne til den eksisterende hvidvasklov.

Argumentation:
VP er industrielt undtaget af den gældende hvidvasklov, idet VP ikke er en af de virksomhedstyper, der er listet i § 1, stk. 1, nr. 1 – 11 og nr. 13 – 19. VP har noteret sig og støtter, at tilsvarende gør sig gældende i forhold til lovforslaget, idet VP heller ikke herunder er en af de virksomhedstyper, der er listet i lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 1 – 7 og 9 – 21.

Bemærkningerne til den gældende hvidvasklovs § 1 angiver specifikt, at VP er undtaget fra loven. Bemærkningerne indeholder således følgende:

> *"Som det er tilfældet for den gældende lov, omfatter lovforslaget ikke Københavns Fondsbørs, Værdipapircentralen, Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD), PBS og Dankort A/S. Karakteristisk for disse virksomheder er, at de ikke har direkte kundekontakt men optræder som formidlere for finansielle virksomheder og andre virksomheder, der er involveret i finansielle transaktioner."*

VP har konstateret at disse bemærkninger imidlertid ikke er medtaget i bemærkningerne til lovforslaget.

VPs kerneaktivitet er at yde infrastruktur-services. Det gøres efter en decentral struktur, hvor al registrering på depoter sker gennem kontoførende institutter. Det er således de kontoførende institutter, der har den direkte kundekontakt til depotindehaverne, og dermed er det også de kontoførende institutter, der har mulighed for at lave KYC og opfylde øvrige forpligtelser i henhold til hvidvaskloven.

Som følge af denne særlige decentrale struktur og henset til at formålet med det 4. hvidvaskdirektiv og lovændringerne er, at der skal fokuseres på de egentlige risikoområder, anmoder VP om, at det præciseres, at loven ikke omfatter VPs kerneaktiviteter.

*****

VP stiller meget gerne op til drøftelse af ovenstående, og henviser desuden til VPs kontaktperson hos Finanstilsynet Pernille Linde Christiansen.

Med venlig hilsen
VP SECURITIES A/S

Morten Kierkegaard